Vysoká škola ekonomická v Praze

Národohospodářská fakulta

Hlavní specializace: Hospodářská politika



VLIV PRŮBĚHU HOSPODÁŘSKÉHO CYKLU NA FINANCOVÁNÍ SPORT V ČESKÉ REPUBLICE V OBDOBÍ LET 2000 - 2015

diplomová práce

Autor: Bc. Martin Hovořák

Vedoucí práce: doc. Ing. Miroslav Ševčík, CSc.
Rok: 2017

Prohlašuji na svou čest, že jsem diplomovou práci vypracoval samostatně a s použitím uvedené literatury.

Bc. Martin Hovořák

V Praze, dne 12.12.2017

Vysoká škola ekonomická v Praze
Katedra hospodářské a sociální politiky

Národohospodářská fakulta

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

Autor práce:	Bc. Martin Hovořák
Studijní program:	Ekonomie a hospodářská správa
Obor:	Hospodářská politika
Vedoucí práce:	doc. Ing. Miroslav Ševčík, CSc.
Název práce:	**Vliv průběhu hospodářského cyklu na financování sportu v České republice v období let 2000 - 2015**
Jazyková varianta:	Čeština

Rámcový obsah:

1. Diplomová práce se zaměřuje na analýzu vlivu průběhu hospodářského cyklu na financování sportu v České republice v období 2000 – 2015. Základním cílem práce je zjistit, zda jsou zdroje financování sportu v České republice ovlivněny průběhem hospodářského cyklu, do jaké míry jsou ovlivněny (zda se mění struktura financování), a jestli má průběhu hospodářského cyklu pozitivní nebo negativní vztah s množstvím finančních prostředků plynoucích do sportovní činnosti v České republice.
2. V úvodu je formulován hospodářský význam sportu, vývoj financování před stanoveným obdobím a krátký popis koncepce podpory sportovní činnosti v České republice.
3. Hlavní část práce se věnuje analýze průběhu hospodářského cyklu a jeho možného vlivu na objem financí plynoucích na podporu sportovní činnosti v České republice. Dále se práce zabývá legislativními změny ovlivňující strukturu zdrojů financování sportovní činnosti a celkový vliv těchto faktorů na financování sportu v České republice v období let 2000 – 2015.
4. Závěrečná část by měla shrnovat výsledky a poznatky o vlivu průběhu hospodářského cyklu na financování sportu v České republice – zda je tento vliv pozitivní nebo negativní a do jaké výše byla struktura zdrojů ovlivněna legislativními změnami, které proběhly v daném období. Diplomová práce by měla být přínosem k aktuálnímu přehledu problematiky financování sportu v České republice a v rámci závěrečné části práce by mohly být nastíněny možné východiska pro nové koncepty financování sportu v České republice v budoucích obdobích.

Rozsah práce: 65

Literatura:

1. ČÁSLAVOVÁ, E. Management sportu. Praha, East West 2009
2. ČESKÝ OLYMPIJSKÝ VÝBOR. Koncepce financování sport v České republice, 2012. Dostupné z: http://www.cstv.cz/zpravy/ostatni/koncepce_financovani_sportu-prezentace.pdf
3. DURDOVÁ, I. Problematika současného sportovního managementu v České republice. Ekonomický časopis Ekonomika a management. Č.3, 2012. ISSN 1802-8934 (Online). Dostupné z: http://www.vse.cz/eam/176
4. DURDOVÁ, I. – Horváthová P.(2009). Economics Aspects of Sports Environment in the Czech Republic. Econ´09, (Journal of Economics, Management and Business). Technical University of Ostrava, Faculty of Economics.Vol. 16. 2009
5. HOBZA, V.; NOVOTNÝ, J. Vybrané aspekty dotační politiky a její vliv na institucionální vývoj a tendence v české tělovýchově a sportu. Ekonomický časopis Ekonomika a management. Č.1, 2008. ISSN 1802-8934 (Online). Dostupné z: http://www.vse.cz/eam/15
6. HODAŇ, Bohuslav; HOBZA, Vladimír. Financování tělesné kultury jako složky občanské společnosti. 1. vyd. Olomouc, Univerzita Palackého v Olomouci, 2010. 214 s. ISBN 9788024426587
7. HONE, P. AND SILVERS, R. (2006), Measuring the Contribution of Sport to the Economy. Australian Economic Review, 39: 412–419. doi: 10.1111/j.1467-8462.2006.00430.x
8. HOWARD, D. R., CROMPTON, J. L. 2004. Financing Sport. 2nd Edition. Morantown: Fitness Information Technology Inc. 2004.
9. KAHN, L. M. (2007): Sports League Expansion and Consumer Welfare Journal of Sports Economics May 2007 8: 115-138, first published on March 12, 2007
10. MŠMT. Koncepce státní podpory sportu v České republice. 2011. Dostupné z: http://www.msmt.cz/file/15050
11. NOVOTNÝ, Jiří. Sport v ekonomice. Vyd. 1. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2011, 512 s. ISBN 978-80-7357-666-0. NOVOTNÝ, Jiří. Ekonomika sportu – vybrané kapitoly II., VŠE Oeconomica, 2010. ISBN 9788024517018
12. PEKOVÁ, Jitka. Veřejná správa a finance veřejného sektoru. 2., přeprac. vyd. Praha: ASPI, 2005, 555 s. ISBN 80-735-7052-1.
13. Webové stránky Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy www.msmt.cz

Datum zadání: leden 2016

Datum odevzdání: prosinec 2017

Bc. Martin Hovořák
Řešitel

doc. Ing. Miroslav Ševčík, CSc.
Vedoucí práce

doc. Ing. Miroslav Ševčík, CSc.
Vedoucí katedry

doc. Ing. Miroslav Ševčík, CSc.
Děkan NF VŠE

Poděkování

Rád bych poděkoval svému vedoucímu práce panu doc. Ing. Miroslavovi Ševčíkovi, CSc. za cenné rady, připomínky a za ochotu ujmout se vedení mého tématu. Dále bych rád poděkoval své rodině za podporu nejen při psaní závěrečné práce, ale i během studií.

Abstrakt

Diplomová práce se zaměřuje na analýzu vlivu průběhu hospodářského cyklu na financování sportu v České republice v období 2000 – 2015. V úvodu je formulován hospodářský význam sportu, vývoj financování před stanoveným obdobím a krátký popis koncepce podpory sportovní činnosti v České republice. Hlavní část práce se věnuje analýze průběhu hospodářského cyklu, legislativní změny ovlivňující strukturu zdrojů financování sportovní činnosti a celkový vliv těchto faktorů na financování sportu v České republice v období let 2000 – 2015. Závěrečná část by měla shrnovat výsledky a poznatky o vlivu průběhu hospodářského cyklu na financování sportu v České republice – zda je tento vliv pozitivní nebo negativní a do jaké výše byla struktura zdrojů ovlivněna legislativními změnami, které proběhly v daném období.

Klíčová slova

Financování sportu, hospodářský cyklus, Česká republika

JEL Klasifikace:

H59, H72, Z23, Z28

Abstract

This diploma thesis focuses on the analysis of the impact of the course of the economic cycle on the financing of sport in the Czech Republic in the period 2000-2015. In the introduction is formulated the economic importance of sport, the development of financing before the set period and a short description of the concept of support of sports activities in the Czech Republic. The main part of the thesis deals with the analysis of the course of the economic cycle, the legislative changes influencing the structure of sources of financing sports activities and the overall impact of these factors on the financing of sport in the Czech Republic in the period 2000 - 2015. The final part should summarize the results and knowledge of the impact of the economic cycle financing of sport in the Czech Republic - whether this influence is positive or negative and to what extent was the structure of resources affected by the legislative changes that took place in the given period.

Key words
Financing sports, economic cycle, The Czech Republic

JEL Classification:

H59, H72, Z23, Z28

Obsah

Úvod .....

Metodika a metodologie diplomové práce .....

1. Vymezení pojmů 1

1.1. Pojetí sportu 1

1.2. Institucionální zastřešení a dělení sportu v ČR 3

1.2.1. Institucionální zastřešení sportu v ČR 3

1.2.2. Dělení sportu v ČR 5

1.3. Organizace sportovní činnosti v ČR 7

1.3.1. Struktura organizace sportovní činnosti v ČR 7

1.3.2. Koordinace sportovní činnosti 9

1.3.3. Neorganizovaný sport 10

1.3.4. Infrastruktura sportovního odvětví v ČR 11

1.3.5. Dobrovolnictví 13

1.4. Vlivy sportovního odvětví 15

1.4.1. Ekonomické vlivy sportu 16

1.4.2. Sociální vlivy sportu 21

1.4.3. Zdravotní vlivy sportu 22

1.5. Další odvětví ovlivněná sportem 25

1.5.1. Cestovní ruch 25

1.5.2. Vzdělání 26

1.5.3. Marketing 27

1.5.4. Přínos konání vrcholných sportovních akcí na území ČR 27

1.6. Hospodářský cyklus 28

1.6.1. Vymezení konceptu hospodářského cyklu 28

1.6.2. Teoretické přístupy ke koncepci hospodářského cyklu v rámci různých ekonomických směrů 31

2. Průběh hospodářského cyklu v České republice v období let 2000–2015 36

3. Financování sportu v České republice v období let 2000 – 2015 40

3.1. Struktura financování 40

3.1.1. Veřejný sektor – centrální úroveň 41

3.1.2. Veřejný sektor – regionální úroveň 46

3.1.3. Soukromý podnikatelský sektor 48

3.1.4. Domácnosti 49

3.2. Komparace průběhu hospodářského cyklu s trendem vývoje finančních prostředků plynoucích do sportovního odvětví v České republice v období let 2000-2015 50
4. Legislativní rámec podpory sportu v České republice 52
4.1. Zákon o podpoře sportu 52
4.2. Typy sportovních organizací ve sportovním odvětví v ČR 55
4.2.1. Neziskové organizace 55
4.2.2. Ziskové organizace 58
4.3. Loterijní zákon – odvod z loterií a společnost SAZKA, a.s. 59
4.3.1. Situace před novelizací zákona 59
4.3.2. Novelizace zákona a její důsledky pro financování sportu v ČR 61
4.3.3. Společnost SAZKA a její vliv na financování sportu v ČR 64
Závěr 9
Seznam grafů, tabulek, obrázků: .....
Zdroje .....

Úvod

Lze bez nadsázky říci, že Česká republika je „sportovní velmocí." Sport se u nás těší přízně řady fanoušků, patříme mezi země s nejlepšími sportovci, a tak je na místě, aby i politici reprezentující naši zemi, brali tento faktor v úvahu při rozhodování o finanční podpoře právě sportovního odvětví. Informace, které jsou klíčové pro rozhodování o rozdělování omezených zdrojů, do všech odvětví v rámci země, jsou zčásti neveřejné a vláda tak požívá jisté imunity a snadné obhajitelnosti svých rozhodnutí. Práce proto vychází především z makroekonomických veličin projevujících se v rámci hospodářského cyklu s průmětem jejich vývoje na financování sportovních aktivit u nás.

V rámci globalizace trhů a provázanosti dnešních ekonomik, může hospodářský cyklus jedné země mít dopad i na vývoj další, a to nejen sousední. Česká republika jako malá otevřená ekonomika částečně podléhá těmto vnějším vlivům také. Pro diplomovou práci je ale stěžejní a určující, analyzování hospodářské cyklu v rámci naší země. Při bližší specifikaci období se zaměřuje na faktory vlivu na financování sportu v průběhu 15 let. Pro tyto účely je práce rozdělena do tří kapitol. První kapitola představuje jakýsi teoretický vstup do problematiky. Definuje základní pojmy, především pojednává o hospodářském významu sportu. Snaží se obsáhnout vlivy sportovního odvětví. Nechybí ani základní nástin vývoje po specifikovaných letech a výhled do budoucnosti. Celou kapitolou se prolíná koncepce podpory sportu v České republice v návaznosti na pozitivní a negativní výkyvy hlavních makroekonomických veličin určujících hospodářské cykly v rámci každé země. Součástí této kapitoly je taktéž úvod do problemiky hospodářského cyklu. V rámci úvodní kapitoly je taktéž přiblížen diferencovaný přístup ekonomických škol k tomuto tématu.

Druhá kapitola je praktičtějším odrazem tématiky, kdy je blíže analyzován hospodářský cyklus v České republice ve stanoveném období. Přičemž výsledkem této analýzy je explanace průběhu této veličiny ve stanoveném období, s popisem hlavních událostí, jež měly vliv na samotný průběh. V návazné kapitole je analyzováno již samotné financování sportovního odvětví České republiky v letech 2000 – 2015, jež je jednou z hlavních kapitol této práce.

Na základě struktury a vlivu jednotlivých sektorů je ukázán model financování sportu v ČR, přičemž výsledkem této kapitoly je následná komparace průběhu hospodářského cyklu a objemů financí poskytnutých do odvětví sportu ze strany veřejného a dalších sektorů, jež jsou v kapitole blíže specifikovány.

Poslední část se zabývá legislativním rámcem sportovního prostředí. Kapitola se taktéž zaměřuje na analýzu role společnosti SAZKA a.s., jež má důležité postavení v případě objemu finančních prostředků sportovního prostředí. Dále také pojednává o důsledcích zavedení loterií daně na našem území, diskutuje její možné vlivy na financování sportu a v neposlední řadě stručně shrnuje poznatky a výsledky o vlivu průběhu hospodářského cyklu na financování sportu v České republice a nastiňuje možný vývoj této problematiky do budoucna.

Hlavním cílem diplomové práce bylo analyzovat vliv průběhu hospodářského cyklu na financování sportu v České republice v období let 2000-2015. V práci byl analyzován průběh hospodářského cyklu na základě získaných dat z Českého statistického úřadu., a zároveň byla prozkoumána struktura financování sportu v České republice. K vyvození závěrů byly využity také data z analýz financování sportu v ČR, jež proběhly v dřívějších letech (2008, 2012). Rozmezí let 2000 – 2015bylo vybráno záměrně, jelikož je ohraničeno rokem 2000, kdy se sportovní prostředí dočkalo zákonného ukotvení podpory sportu do legislativy České republiky, přestože se tak stalo ve velmi obecné podobě. Rok 2015 je určitým posunem oproti předchozím analýzám, které byly provedeny kolem roku 2010 a je nutné provést aktualizaci dat, a ukázat vývoj této problematiky v České republice.

Hypotézou této práce je, že průběh hospodářského cyklu bude mít vliv na objem financí sportovního odvětví v České republice v letech 2000 – 2015. Dílčí hypotéza se týká především období let 2008 – 2012, kdy byla globální ekonomika zasažena krizí, jež měla postupně dopad na všechny ekonomiky vyspělých zemí, díky provázanosti. Dílčí hypotéza stanoví, že na základě negativního vlivu globální ekonomiky bude tento dopad reflektován také v objemu financí směřujících do sportovního odvětví z veřejných rozpočtů, jelikož bude nutné finance z tohoto sektoru využít na podporu českého státu a jeho ekonomiky.

Tyto hypotézy jsem stanovil především na základě provázanosti podpory sportu v České republice z veřejných rozpočtů. Předpokládám tedy, že skrze tuto provázanost se projeví vliv krize také na financování sportu v České republice.

Téma financování sportu v České republice je v současné době velmi diskutované a již řadu let probíhá odborná diskuze nad stanovením efektivního modelu financování sportu v ČR.

S tím je taktéž spojen vývoj organizace sportovní činnosti a přípravy sportovců. Cílem této činnosti jsou výsledky na mezinárodním sportovním poli, na jejichž základě pak může dojít k novému sportovnímu impulsu pro širokou veřejnost, čímž je možné ovlivnit v konečné fázi také ekonomické veličiny v České republice. V rámci srovnání zemí Evropské unie je možné srovnání, ze kterého je možné se inspirovat. Avšak je třeba základních kroků v podobě efektivních legislativních změn, které by mohly napomoct efektivnějšímu řešení.

Jak již bylo zmíněno výše, problematika byla podrobena koncepčním analýzám především v letech 2008 a 2012, dílčí články či studie využívají těchto poznatků a staví na nich další teoretické možnosti. Nejaktuálnější studie se zabývají především problematikou dopadů legislativních změn, jejichž primárním cílem nebylo ovlivnění financování sportu v ČR, přestože se tak nakonec stalo. Blíže se konkrétním změnám, jež měly vliv na objem financí plynoucích do sportovního prostředí věnuji právě v poslední kapitole.

Metodika a metodologie diplomové práce

V teoretické části práce bude na základě literární rešerše a deskripce popsán teoretický vstup do problematiky hospodářského cyklu. Na základě získaných informací popsány jednotlivé teorie zabývající se výkyvy ve vývoji hospodářství dané země. Zjištěné teoretické přístupy k hospodářskému cyklu budou následně rozděleny do dvou hlavních skupin podle toho, v čem spatřují příčiny vzniku střídání fází hospodářského cyklu. Práce se tak bude v rámci první skupiny blíže zaměřovat na jednotlivé monetaristické teorie a v druhé skupině zase na teorie, které při svém definování příčin hospodářských cyklů, vycházející z reálných faktorů. Pro větší přehlednost a specifikaci myšlenek hlavních představitelů budou teorie řazeny dle jednotlivých škol a popsány pomocí deskriptivní metody.

V následné praktické části bude analyzován průběh hospodářského cyklu a systém financování sportu v České republice v období mezi roky 2000-2015. Analýza hospodářského cyklu bude provedena na základě dat získaných z Českého statistického úřadu. Výsledkem této analýzy byl měl být výstup vysvětlující pohyb hodnot HDP v České republice ve stanoveném období. Trend HDP potažmo dedukovaného hospodářského cyklu bude poté využit ke komparaci vývoje finanční podpory sportu v České republice ve stanoveném období. S využitím deskriptivní metody bude charakterizována struktura financování sportu v České republice. Analýzou této struktury, s využitím analogie z dřívějších analýz financování sportu z let 2008 a 2012, a také s využitím abstrakce při vyvozování závěrů z konkrétních dat, by měl výstup prezentovat situaci financování sportu v České republice v období let 2000 – 20015. Na explanaci dat financování sportu, jež budou získána především z veřejných rozpočtů (státní rozpočet, rozpočet jednotlivých ministerstev, rozpočty nižších správních celků) je navázána rešerše a analýza legislativního rámce podpory sportu v České republice za dané období.

Nezbytnou součástí je datové postihnutí vývoje příjmů sportovního odvětví od loterijních společností, které zaznamenaly změny v rámci legislativní úpravy loterijního zákona. Celou problematiku pak uzavírá detailní náhled na fungování společnosti Sazka v letech 2000 – 2015, jež je úzce spojena s financováním sportu v České republice, neboť její založení vzniklo především za tímto účelem.

Změny spojené se společností Sazka znamenaly také jiné směřování a nastavení způsobu financování sportu v České republice, které bude v rámci druhé části práce blíže specifikováno.

Deduktivní metodou bude pomocí vztahové analýzy komparován vývoj financování sportu s vývojem hospodářského cyklu. Pro sledování vývoje financování sportu budou použity statistiky vedené Ministerstvem financí České republiky a Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy jakožto instituce zastřešující finanční podporu sportovního odvětví u nás. Získaná data v rámci jednotlivých statistik budou vyhodnocena deduktivní metodou a zasazena do výsledků statistik získaných zkoumáním vývoje hospodářského cyklu na základě dat a metodiky Českého statistického úřadu. Dalším významným zdrojem budou výroční zprávy společnosti Sazka o finančních tocích směrem do sportovního odvětví. Jejich analýzou pak bude získán přehled o vývoji způsobu financování sportovních aktivit z příjmů loterijních společností.

Syntéza získaných výsledků by pak měla být na závěr konfrontována se stanoveným cílem práce a hypotézami.

1. Vymezení pojmů

Na začátku problematiky související s vlivy průběhu hospodářského cyklu na financování sportu v České republice v období 2000 až 2015 je nezbytné seznámit se základními pojmy této práce. Stěžení bude uchopení pojmu hospodářského cyklu, který se promítá do všech odvětví ekonomiky a pro hospodářský význam sportu je klíčový. Stejně tak důležité je uvedení do problematiky sportu jako takového. V rámci ekonomické analýzy je potřeba nahlížet na sport jako na činnost, která má vliv nejen na fyzickou stránku populace, ale také přispívá k ovlivnění ekonomiky na různých úrovních. Výchozími body jsou také institucionální prostředí a organizační schémata, jež ovlivňují toky a transfery financí od různých subjektů do sportovního odvětví jako celku.

1.1. Pojetí sportu

V současné době lze v dnešním pojetí označit za společenský fenomén, který je z větší či menší části týká řady obyvatel České republiky. Čím dál více lidí se snaží aktivně sport provozovat, účastnit se sportovních aktivit a zahrnout sportování do svého života v co největší možné míře a to nejen ve volném čase. Každý z nás pojetí sportu vnímá jinak a také se mu věnuje s jinou intenzitou. Za první skupinu bychom označili populaci prosazující zdravý životní styl, ochotnou pracovat na své tělesné kondici a snažící se spojit příjemné s užitečným když sportují společně s přáteli či v jiném kolektivu. Druhá skupina by se dala říci, že bere sport více zodpovědně a vážně. Jedná se o vrcholové sportovce, kteří se zaměřují na co nejlepší výkony a jsou ochotni trávit sportem většinu svého času. Zároveň se však jedná o jejich zaměstnání, jehož platové ohodnocení se odráží od dosažených výsledků. Sportovat nebo závodit může člověk, i když není sport jeho zaměstnáním, ale spatřuje v něm spíše radost a aktivní trávení volného času. Tato skupina „sportovců“ by se řadila na pomezí profesionálů a lidí sportující pro udržení tělesné kondice. V rámci této skupiny bude sport spíše zábavou, kterou tráví hodně svého času, ale nelze říci, že by byl jejich zaměstnáním. V neposlední řadě nesmíme zapomínat na pasivní diváky, kteří u nás představují velkou skupinu, protože sport a sportování je v České republice velice oblíbené. Tito lidé sportem žijí, tráví čas

fanděním profesionálním sportovcům, zároveň třeba i sami sportují, ale nelze říci, že by byli v tomto směru nadměrně aktivní.

Jelikož lze na spor nahlížet z více úhlů pohledu a i lidé, kteří jej provozují nebo se o něj zajímají, jej vnímají jinak, je do značné míry obtížné tento pojem vydefinovat. Pro uchopení této problematiky lze obecně přistupovat dvěma nejvíce používanými názory na pojetí sportu. První přístup spatřuje sport jakýsi pracovní proces generující zisk (Slepičková, 2005). Je zřejmé, že se jedná o pojetí zaměřené na vrcholové sportovce, kdy sledovanými ukazateli jsou především jejich výkony, počet vyhraných závodů, účast na prestižních soutěžích, nejlepší možné výsledky a osobní rekordy. Výše popsaný přístup je typický pro USA a Kanadu. Nejen sport na profesionální úrovni, ale i jeho zařazení i dalšího vnímání jednotlivci vede spíše k širšímu pojetí sportovních aktivit. Stále více mezinárodně přijímaný přístup představuje sport jako aktivity, které člověk provozuje zájmově a pro radost k dosažené fyzické i psychické pohody. Druhý přístup ke sportu je pravděpodobně odvozován od základů slova „sport“ z latinského „disportare,“ což můžeme přeložit jako rozptylovat se, příjemně trávit čas či se rozptylovat (Novotný, 2011).

V dnešním pojetí sportu lze spatřovat oba výše popsané přístupy, což se ostatně promítá i do jedné z definic sportu, kterou lze nalézt v 2. článku Evropské charty sportu: „*Sportem se rozumí všechny formy tělesné činnosti, které ať již prostřednictvím organizované účasti či nikoli, si kladou za cíl projevení či zdokonalení tělesné a psychické kondice, rozvoje společenských vztahů nebo dosažení výsledků v soutěžích na všech úrovních*“ (Council of Europe, 1992). Pokud si takto definujeme sport, můžeme do něj zařadit velké množství pohybových aktivit a používat slovní spojení „sport pro všechny“ (Novotný, 2011). Zároveň nám takto vydefinovaný pojem sport říká, že se nejedná pouze o aktivity spojené s co nejlepšími výkony a sloužící pouze pro dosahování výsledků, ale že se může jednat i o pohybové aktivity mimo vrcholovou úroveň. Pohybové aktivity, které provozujeme pro zábavu, na nižších úrovních a proto, že nám přináší radost, posilují naše fyzické i psychické zdraví a můžeme spojit i s prvkem socializace, kdy sport je společenskou událostí.

1.2. Institucionální zastřešení a dělení sportu v ČR

1.2.1. Institucionální zastřešení sportu v ČR

Rok 1989 je pro Českou republiku zlomový. Tehdy docházelo k výrazným změnám ve fungování našeho státu, které se týkalo řady oblastí – prostředí sportu a pojetí tělovýchovy nebylo výjimkou.

Do roku 1989 se ve spojitosti se sportem u nás hovořilo pouze o jediné organizaci, kterou byl Československý svaz tělesné výchovy (dále ČSTV). ČSTV v rámci svého monopolního postavení u nás zastával úlohu organizace sdružující všechny sportovní svazy, tělovýchovné jednoty i sportovní hnutí. Jako většina organizací v té době byla i struktura ČSTV a tedy i sportu do velké míry centralizovaná. Sametová revoluce však přinesla zásadní změny, které se promítly i do oblasti sportu. Po roce 1989 sílil tlak na decentralizaci a docházelo ke vzniku nových organizací nebo majetkovým rozdělením těch stávajících (Grexa, 2011).

V březnu následujícího roku ukončuje Československý svaz tělesné výchovy činnost a místo něj vzniká Český svaz tělesné výchovy, Slovenský svaz tělesné výchovy a Československá konfederace sportovních a tělovýchovných svazů. Právními nástupci Československého svazu tělesné výchovy se stávají jednotlivé kluby, svazy a tělovýchovné jednoty. Nástupnické organizace fungují pod záštitou Ministerstva vnitra a je mezi ně rozdělen (s výjimkou školních sportovišť) majetek bývalého ČSTV (Grexa, 2011). Nově za oblast sportu a tělovýchovy zodpovídá Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy. V rámci ministerstva jsou stanoveny samostatné odbory pro správu jednotlivých oblastí sportu a tělovýchovy. Odbor sportu a odbor mládeže, které zodpovídaly za přerozdělování prostředků ze státního rozpočtu. V roce 1993 vzniká akciová společnost státní loterie Sazka a.s., jejímiž vlastníky (tedy i majoritními akcionáři) se ustanovením vlády stávají nástupnické organizace ČSTV. V roce 1994 vzniká tzv. všesportovní kolegium, které se skládá z nově vzniklých organizací zastřešující oblast sportu a tělovýchovy. Cílem kolegia je hájit zájmy organizací zabývající se sportem a to převážně v oblasti peněžní podpory ze strany vlády, respektive jednotlivých ministerstev.

I přes veškeré snahy nově vzniklých organizací, chyběla v oblasti sportu společná koncepce a jednotné nastavení pravidel státní podpory. Tato mezera byla odstraněna zákonem č.115/2001 Sb., o podpoře sportu. Zákon upevňoval postavení sportu ve společnosti a představoval jej jako veřejně prospěšnou činnost. Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, jako zastřešující státní orgán, mělo dle zákona zajistit dostatečný přísun finančních prostředků pro oblast sportu. Zákon neopomíjel ani úlohu a působnost ostatních samosprávných celků (krajů a obcí) na oblast sportu (Zákon č.115/2001 Sb.).

V roce 1993[1] vznikla společnost Sazka, jejímiž akcionáři byli významné sportovní organizace té doby, které vznikly po rozpadu ČSTV. Společnost Sazka provozuje na území České republiky loterii a sázky a již od svého vzniku je důležitým hráčem ve světě sportu. Není tedy divu, že její fungování se promítá i do financování sportu u nás. Zisk této společnosti znamenal příjem prostředků pro státní rozpočet, odkud byly přerozdělovány do oblasti sportu a na podporu tělovýchovy.

V roce 1999 byla přijata Novela loterijního zákona č.63/1999, kdy stát ztrácí možnost přerozdělování finančních prostředků mezi jednotlivé oblasti sportu. Na místo státu přešla alokační pravomoc na vlastníky společnosti dle jejich majetkového podílu, přičemž Český svaz tělovýchovy má 68 %, Česká obec sokolská 14 % a zbytek akcií vlastní menší organizace (Novela loterijního zákona č.63/1999).

Zásadním mezníkem pro současnou podobu financování sportu v ČR bylo období mezi roky 2011-2013. 30. Května roku 2011 byl vyhlášen konkurz společnosti Sazka, a.s. Pro organizace zastřešující sport znamenal tento den velký zlom, neboť přišly o důležitý zdroj finančních prostředků. Za jednoho z „viníků“ zhoršené situace ve společnosti Sazka je označován Český svaz tělovýchovy jako její majoritní vlastník. Český svaz tělovýchovy totiž nečinně přihlížel negativním změnám finančních toků ve společnosti, což vedlo k tomu, že byl Český svaz tělovýchovy v roce 2013 označen za nedůvěryhodný a transformován na Českou unii sportu (dále ČUS).

[1] Společnost Sazka vznikla již v roce 1956, nicméně tato společnost byla státním podnikem. Zde se tedy hovoří o vzniku Sazky jako soukromé společnosti.

Jinou zásadní změnou mající vliv na financování sportu u nás, byla další novela loterijního zákona. Novela vešla v platnost 1. ledna 2014 a to znamenalo pro loterií společnosti zrušení povinnosti odvodu 6-20 % svých příjmů ze zisku do státního rozpočtu na veřejně prospěšné účely.
Nově jsou tyto odvody rozdělovány poměrnou částí mezi jednotlivé samosprávné celky (obce), které tak zastávající alokační funkci samy. (ČUS, 2015)

1.2.2. Dělení sportu v ČR

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy podle Koncepce státní podpory sportu v České republice rozděluje od března 2011 sportovní aktivity do pěti skupin[2] (MŠMT, 2011):

- Vrcholový a profesionální sport
- Výkonnostní sport
- Sport pro všechny
- Sport na školách
- Sport pro handicapované

První skupinou je vrcholový a profesionální sport, který zahrnuje sportování na nejvyšší výkonnostní úrovni. Organizace sportovců probíhá v rámci jednotlivých sportovních klubů a jejich účast na závodech a dalších utkáních spadá pod zastřešující svaz. Profesionální sport je organizován v obchodních společnostech a financován tak bez podpory ze státního rozpočtu. Vrcholový a profesionální sport představuje možnost reprezentace České republiky pomocí účasti klubů a jednotlivých sportovců na mezinárodních sportovních událostech. Speciální skupinou, která se zasluhuje o reprezentaci a propagaci českého sportu v zahraničí, je státní sportovní reprezentace a sportovně talentovaná mládež. Této skupině je věnována specifická péče vzhledem k jejich potenciálu dosažení dobrých výsledků na mezinárodních soutěžích, což se velice pozitivně promítá do reprezentace ČR v zahraničí. Dále má celá skupina vrcholových a

[2] Společnost KPMG přišla ve své Analyticko – koncepční studii z roku 2012 s alternativním rozdělením sportu v České republice, které rozdělovalo druhy sportů do šesti skupin dle popularity a medializace: (1-Masové mediálně atraktivní olympijské sporty s podporou MŠMT ČR, 2-Nemasové méně mediálně atraktivní olympijské sporty s přímou podporou MŠMT ČR, 3-Neolympijské disciplíny s přímou podporou MŠMT ČR, 4-Organizace sdružující hendikepované sportovce, 6-Organizace s přímou podporou MŠMT ČR, zastřešující Sport pro všechny).

profesionálních sportovců i přidanou hodnotu pro společnost z pozice diváků, kteří jsou pasivními účastníky sportovních aktivit profesionálů.

Další skupinu – výkonnostní sport můžeme označit za zájmovou činnost soutěžního charakteru. Podobně jako sport na profesionální úrovni, spadají i výkonnostní sportovci do jednotlivých sportovních klubů, kde je dále systematicky organizována jejich příprava na sportovní výkony.

V rámci klubů jsou jejich členové děleni na základě výkonnosti a věku a také pro účely účasti na jednotlivých soutěžích, které organizuje daný sportovní svaz. Výkonnostní sport může být také divácky zajímavý, ale jeho hlavním smyslem a přidanou hodnotou jsou emoce, fyzická kondice, sociální kontakt a seberealizace samotných sportovců.

Skupina sport pro všechny zahrnuje zájmové pohybové aktivity, které probíhají organizovaně nebo naopak v neorganizovaných skupinách. Do sportu pro všechny patří sportovní a pohybová činnost, kterou lze označit také za zájmovou.
Nezáleží přitom, zda je daná aktivita uskutečňována v rámci rekreace či soutěže. V tomto případě je hlavním přínosem sportování vylepšování fyzické kondice, psychická pohoda, sociální kontakt a v neposlední řadě také zábava.

Zájmové činnosti v rámci školních klubů spadají do skupiny sport na školách. Účelem školního sportování je zábavnou formou přivést nejmladší generaci k zájmu o sport. Také proto jsou tyto pohybové aktivity převážně nesoutěžního charakteru, což ovšem nevylučuje zapojení školních týmů do školních turnajů a soutěží pořádaných mezi jednotlivými školami. Může se přitom jednat o soutěže v rámci tělesné výchovy na škole, ale i další pohybové aktivity nad rámec povinné tělesné výchovy. Hlavní přínos lze spatřovat v pěstování kladného vztahu školáků ke sportu, zlepšování jejich obecných motorických schopností a všestrannosti.

Sportovních aktivit se mohou účastnit i lidé se zdravotním postižením či zdravotně omezenými pohybovými schopnostmi. Skupina sportu handicapovaných se prolíná ve všech výše zmíněných kategoriích a má vlastní organizační strukturu. V České republice je tento druh sportovních aktivit organizován na více individuální bázi podle potřeb a možností jednotlivých sportovců. V ČR jsou handicapovaní sportovci rozděleni do

podskupin podle druhu jejich handicapu. Zapojení sportovců se zdravotním omezením napomáhá do velké míry k posílení jejich sebedůvěry a samostatnosti.
Dále zlepšuje společenskou integraci, částečně kompenzuje zdravotní omezení a lze jej využít i jako prostředek pro rehabilitaci.

1.3. Organizace sportovní činnosti v ČR

1.3.1. Struktura organizace sportovní činnosti v ČR

Sportovní odvětví si lze představit jako firmu, kde funguje určitá hierarchie, a jednotlivá oddělení jsou zastřešeny v rámci organizační struktury dané společnosti. Systém sportu v České republice je rozvrstvený do několika úrovní, ve kterých je nutné se správně orientovat.

V pozici „managementu společnosti sport“ stojí Všesportovní kolegium. Všesportovní kolegium bylo založeno sportovními organizacemi jako zájmové sdružení, jehož hlavním úkolem je prosazování zájmů sportovního odvětví. Zakládající sportovní organizace mají celostátní působnost a nejen proto Všesportovní kolegium registruje asi 3 miliony sportovců (KPMG, 2012)[3].

Sportovní organizace s celostátní působností jsou zakládajícími členy Všesportovního kolegia a jako takové fungují jako zastřešující organizace sdružující všechny sportovní subjekty. Členy sportovních organizaci s celostátní působností jsou z velké části sportovní svazy, dále pak i kluby nebo další sportovní subjekty. Sportovní organizace s celostátní působností mají ze své pozice ochraňovat zájmy svých členů, podporovat sportovní a pohybové aktivity, vytvářet pro členské sportovní subjekty vhodné sportovní zázemí a podmínky pro další rozvoj. Největší sportovní organizací s celostátní působností je u nás v současnosti Česká unie sportu, která zastřešuje sportovní prostředí v České republice a navazuje na činnost dříve působícího České svazu tělovýchovy.

[3] Společnost KPMG patří mezi nejvýznamnější společnosti na trhu, zabývající se auditem a analýzami různých tržních prostředí. Studii zaměřující se na financování sportu v ČR vytvořila na objednávku Českého olympijského výboru (ČOV) a Českého svazu tělesné výchovy (ČSTV – následně ČUS) .

Pod Českou unii sportu spadalo koncem roku 2015 celkem 7 779 sportovních klubů a tělovýchovných jednot s celkovým počtem asi 1,1 milionu sportovců (ČUS, 2015).

Český olympijský výbor je další významnou organizací podílející se fungování sportu v České republice. Jedním z hlavních úkolů výboru je zajišťování reprezentace České republiky na letních a zimních olympijských hrách. Český olympijský výbor proto sdružuje svazy olympijských sportovců a další právnické a fyzické osoby, které jsou v této oblasti zainteresováni. Ve výčtu sportovních organizací s celostátní působností pak nesmí chybět další důležité organizace zastřešující sportovní odvětví u nás.
Jsou jimi například Česká obec sokolská, Asociace školních sportovních klubů, Sdružení sportovních svazů, Autoklub ČR atd.

Na Všesportovní kolegium a sportovní organizace s celostátní působností navazují ve struktuře sportovního prostředí sportovní svazy. Sportovní svazy jsou definovány jako dobrovolná sdružení právnických a fyzických osob, které mají za své členy jednotlivé tělovýchovné jednoty a sportovní kluby daného sportovního odvětví. Sportovní svazy mají v obecné rovině za úkol reprezentovat ve sportovním odvětví, na které se zaměřují. Dále hájit jeho zájmy a vytvářet vhodné podmínky pro jeho další rozvoj. Při detailnějším rozdělení můžeme činnost sportovních svazů shrnout do dvou hlavních aktivit. První je reprezentace České republiky v konkrétním sportu, ve kterém se daný sportovní svaz angažuje. Druhým hlavním úkolem je organizovat soutěže na regionální a národní úrovni a to opět ve sportu, kterým se svaz převážně zabývá. Mimo soutěže spadá pod kompetence sportovních svazů také organizace oficiálních akcí, jako je mistrovství České republiky, krajské a okresní přebory, školení rozhodčích a delegátů a celkově péče o talentovanou soutěž.

Poslední, ale neméně důležitou součástí struktury organizace sportovní činnosti v ČR jsou její základy, které tvoří sportovní kluby a tělovýchovné jednoty. Většinou sem patří nestátní neziskové organizace, někdy i obchodní společnosti, které sdružují sportovce účastnící se soutěží pořádaných příslušným sportovním svazem. Do sportovních svazů patří i sportovci, kteří provozují sportovní aktivity v rámci nesvazových soutěží či úplně mimo soutěže svazu. Práce svazů není soustředěna pouze na organizaci pravidelné sportovní činnosti svých členů, ale zahrnuje i finanční a administrativní podporu spojenou právě s těmito činnostmi. Spadá sem i správa majetku.

Sportovní svazy představují členské základny pro sportovce, díky kterým se jak jednotlivcům, tak i týmům dostává řádné péče a je vytvářeno kvalitního zázemí pro výkon sportovních a pohybových aktivit. Dalším důležitým úkolem svazu je zajištění účasti svých členů na svazových soutěžích a sportovních akcích (ne)soutěžního charakteru (Boháč, 2014).

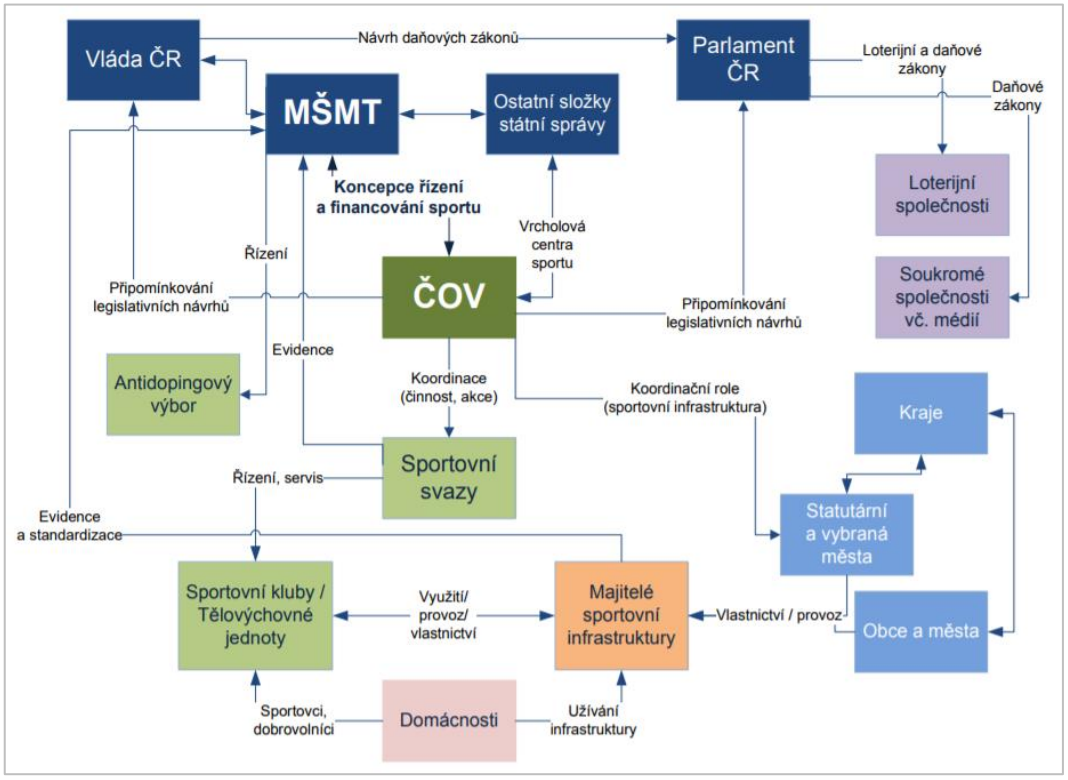
1.3.2. Koordinace sportovní činnosti

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy zodpovídá v České republice za koordinaci a organizaci sportovní činnosti na národní úrovni. Dále pod ministerstvo spadá i finanční a obecná státní podporu sportu u nás. Ministerstvo nechává každoročně vypracovat Koncepci státní podpory sportu v ČR, která podléhá schválení Vlády České republiky. Sportovní činnost je u nás legislativně vymezena především v Zákoně o podpoře sportu a také právě v Koncepci státní podpory sportu v České republice (KPMG, 2012).

Kromě státu se o sportovní prostředí starají také kraje a obce, které se zaměřují na podporu sportování na regionální úrovni. Hlavním úkolem těchto samosprávných municipalit je výstavba a údržba místní sportovní infrastruktury a finanční podpora sportovních neziskových organizací.

Na vlastní sportovní činnost mají pak zásadní vliv kluby, tělovýchovné jednoty a sportovní svazy. Vztahy mezi jednotlivými subjekty sportovního prostředí a schematické zachycení organizace sportu v České republice, zobrazuje následující obrázek.

Obrázek 1: Schéma koordinace sportu v České republice



Zdroj: Vlastní zpracování (Analyticko – koncepční studie KPMG, 2012)

1.3.3. Neorganizovaný sport

Ne každý, kdo aktivně provozuje nějaký sport, spadá do jedné z výše jmenovaných organizačních jednotek sportovní struktury. Zvláštní skupinu tvoří lidé, kteří se jednomu či sportům věnují mimo sportovní svazy, kluby a tělovýchovné jednoty. Takového sportovce, který nikde registrován, lze přiřadit do skupiny lidí provozující tzv. divoký sport. I když je podpora sportování těchto občanů stejně důležitá, kvůli absenci registrace a zastřešení některé ze sportovních organizací je problematické určit kolik takových sportovců je a jakému sportu se věnují (Novotný, 2000).

Nejen sčítání takových sportovců, ale i jejich efektivní podpora je tak komplikovaná. Obecně jsou globálně nejvíce používány dvě formy podpory sportovních a pohybových činností v rámci neorganizovaného sportu. Prvním pojetím je pohled státu a veřejných institucí, které se snaží o vytváření co nejpříznivějších podmínek pro sportování co nejširší veřejnosti a to tím, že zajišťují výstavbu volně přístupných sportovišť.

Toto pojetí však není bezproblémové. Jedním z problémů je dle amerického ekonoma Garreta Hardina tzv. „The tragedy of common,“[4] který nastává v případě bezplatného využívání veřejného statku širokou veřejností. Hardin upozorňuje na fakt, že taková situace vede většinou k nadměrnému využívání statku i nad rámec jeho kapacity. Statek tak následně chátrá, až dojde k jeho úplnému zničení (Hardin, 1968).

Druhým způsobem podpory sportovní činnosti veřejnosti je v podobě příspěvků na provoz sportovišť apod. Toto pojetí je vlastní zejména pro jednotlivé společnosti, které příspěvek na sportování nabízí svým stávajícím i potenciálním zaměstnancům jako firemní benefit. Jednotlivé společnosti tak zvyšují nejen loajalitu k firmě, ale i fyzickou kondici svých zaměstnanců, kteří jsou méně náchylní na onemocnění, které by je omezovalo v práci. Spadá sem také Fond prevence Všeobecné zdravotní pojišťovny České republiky, v rámci kterého bylo v roce 2016 určeno 629 milionů korun na příspěvky jednotlivcům na podporu sportovních aktivit (Aktualne.cz, 2015).

1.3.4. Infrastruktura sportovního odvětví v ČR

Sportovní infrastruktura v České republice představuje další značně problematickou část celého sportovního odvětví.
Na území České republiky najdeme řadu menších či větších sportovišť, která však nemohou být buď vůbec, nebo v omezené míře využívá a to z důvodu jejich špatného stavu způsobeného nejčastěji stářím nebo nedostatečnou finanční podporou na jejich průběžnou údržbu.

Vzhledem k absenci centrálního registru sportovní infrastruktury je téměř nemožné určit přesný počet jednotlivých sportovišť v rámci celé České republiky.
V současnosti jsou vlastníkem nadpolovičního počtu (asi 60%) sportovišť jednotlivé sportovní kluby nebo tělovýchovné jednoty.

[4] Tato esej je považována za základní příspěvek ekologii, populačním teoriím a hospodářství. Garret Hardin vystudoval na University of California fakultu biologie a životního prostředí. Odkaz jeho osoby následuje Společnost Garreta Hardina, jejímž smyslem je pokračovat v odkazu, který zanechal Garret Hardin svými myšlenkami. Společnost se věnuje tématům životního prostředí, mikrobiologie a ekologie.

Největší počet sportovních svazů, sportovců a i sportovišť sdružuje ČUS[5]. V roce 2011 bylo z celkového počtu 19 187 sportovišť, vlastněných sportovními kluby nebo tělovýchovnými jednotami, téměř 60 % z nich registrováno pod ČSTV (dnešní ČUS).

Zbývajících asi 40 % je rozděleno mezi školní zařízení, vlastnictví krajů a obcí nebo patří soukromým vlastníkům. V současné době téměř každá z veřejných i soukromých základních, středních a vysokých škol disponuje alespoň jedním sportovištěm. Jednotlivé školy pak odpovídají za správu a údržbu takových sportovišť (MŠMT, 2015). Pokud je sportovní infrastruktura vlastněna samosprávnou municipalitou, za její správu je zodpovědný lokální autoritou zřízený subjekt.

Druhou variantou je postoupení správy soukromé firmě za úplatu. Je-li vlastníkem sportovní infrastruktury soukromý subjekt, jedná se nejčastěji o komerčně provozovaná nebo pronajímaná sportoviště. Příkladem takových sportovišť jsou nejčastěji golfová hřiště, fitness centra, tenisové kurty apod.

Jak již bylo naznačeno výše, mohou se při správě sportovní infrastruktury objevit některé problémové oblasti. Jednotliví vlastníci sportovišť naráží zejména na nedostatek finančních prostředků na jejich provoz. Tělovýchovné jednoty a sportovní kluby nejsou schopny ze svých příjmů pokrýt veškeré výdaje na provoz všech sportovišť.
Tento problém je částečně řešen snahou sportovních klubů a tělovýchovných jednot převést vlastnictví sportovišť a tedy i správu do majetku a zodpovědnosti obcí. Problematika financování úzce souvisí se špatným staven současné sportovní infrastruktury. Téměř 90 % všech sportovišť v České republice je starých více než 20 let, z toho téměř polovina je starší 50 let (KPMG, 2012). Po roce 2000 byla postavena pouze 3 % sportovišť u nás.

[5] Česká unie sportu, z.s. je největší střešní a servisní sportovní organizace v ČR. Členy ČUS jsou dle jejích stanov národní sportovní svazy a sportovní kluby a tělovýchovné jednoty se svými členy. Hlavním posláním ČUS je vytvářet optimální podmínky ke sportovní činnosti, která se realizuje v jejích základních organizačních článcích, tj. ve sportovních klubech, tělovýchovných jednotách a národních sportovních svazech. ČUS pomáhá komplexně zabezpečovat financování sportovní činnosti svých základních organizačních článků na všech výkonnostních, rekreačních, věkových či územních úrovních. ČUS ve svých základních organizačních článcích organizuje, podporuje a provozuje veškeré formy sportovních aktivit.

Výše zmíněným problémům nepřispívá ani fakt, že v České republice prozatím chybí centrální evidence sportovišť a navíc část sportovních zařízení není správně uvedena v katastru nemovitostí. Komplexní centrální evidence sportovišť by přitom mohla sloužit k vytvoření přehledu sportovní infrastruktury (využitelné například při rozdělování dotací) nebo jako podklad pro strategické plánování na obecní i národní úrovni.

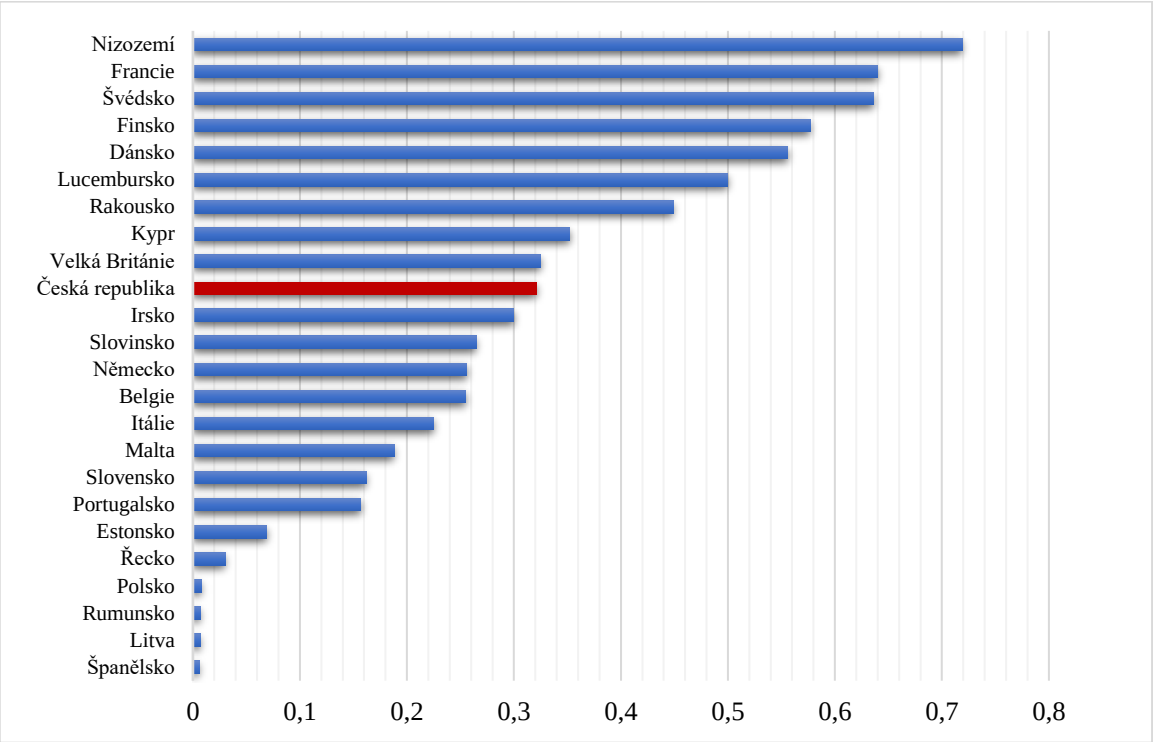
1.3.5. Dobrovolnictví

Specifickou oblastí, která je spojována i se sportem, je dobrovolnictví. Za dobrovolníka označíme člověka, který vykonává práci bez nároku na odměnu nebo za odměnu symbolickou, která je mnohem nižší, než cena za odvedenou práci na daném místě a v určitém čase (Novotný, 2011).

V České republice je dobrovolnictví poměrně rozšířené. V roce 2009 se do dobrovolnických prací zapojilo asi 30 % všech občanů. Přičemž tento údaj zahrnuje pouze organizovanou dobrovolnickou činnost, se započítáním i neorganizované části, vroste podíl všech účastníků asi na 40 %. Jednou z oblastí v rámci dobrovolnictví, ve kterých se Češi angažují nejvíce, je právě sport (Frič, Pospíšilová, 2010). Dle odhadů působí dlouhodobě v českém sportu více než 200 tisíc dobrovolníků, mezi které patří trenéři, organizátoři sportovních akcí, cvičitelé, apod.

Podle studie „Study on the funding of the grassroots sports in the EU“ se v roce 2007 aktivně zapojilo v českém sportu až 270 000 dobrovolníků. Pokud tento údaj převedeme na počet dobrovolníků na 100 obyvatel a porovnáme v rámci členských zemí Evropské unie, umístí se Česká republika nad průměrem zjištěných hodnot. Konkrétní číselné údaje a výsledky i pro další státy EU zobrazuje graf č.1.

Graf 1: Počet dobrovolníků na 100 obyvatel v zemích EU v roce 2008



Zdroj: Vlastní zpracování (Amnyos, 2011)

Řada sportovních akcí by se bez účasti dobrovolníků neobešla, pro český sport je tedy dobrovolnictví vítanou a mnohdy nezbytnou pomocí. Jako příklad lze uvést Mistrovství světa v ledním hokeji v roce 2015, na kterém se podílelo více než 1 000 dobrovolníků (KPMG, 2015). Bez dobrovolnické práce by se také neobešla naprostá většina menších sportovních klubů či krajských poboček jednotlivých organizací. Vzhledem k důležitosti dobrovolnictví pro české sportovní prostředí je negativním zjištěním fakt, že podíl dobrovolníků na celkový počet občanů v České republice klesá. Jako jednu z příčin lze označit nedostatečnou systémovou podporu, která je v jiných státech Evropské unie zcela běžná. Jednat by se mohlo například o daňové či jiné zvýhodnění lidí věnující se dobrovolnické práci. Jisté zlepšení a posun ve snaze o změnu situace byl zaznamenán v roce 2011, který byl vyhlášen za Evropský rok dobrovolných činností na podporu aktivního občanství. Cílem bylo vytvoření lepších podmínek pro fungování dobrovolnické práce v zemích EU a zvýšení obecného povědomí o významu práce dobrovolníků. Nakolik budou tato opatření účinná už je otázkou do budoucna (Dobrovolnik.cz, 2014).

1.4. Vlivy sportovního odvětví

Sport v současnosti představuje globální fenomén, který se určitým způsobem dotýká všech obyvatel ve všech zemích světa bez ohledu na jejich pohlaví, rasu, náboženské vyznání či sociální postavení. Význam sportu a jeho přínos pro společnost je již dlouhodobě oceňován a to nejen na národní, ale i globální úrovni. Sportování neznamená pouze pohybovou aktivitu sloužící k aktivnímu zaplnění času či zábavě, ale lze v něm spatřovat různé vlivy na společnost a to v přímé podobě či sportem nepřímo vyvolané. Za přímé přínosy sportu můžeme označit přínosy ekonomické, které však nejsou jedinou oblastí, ve které se sport pozitivně promítá. Souhrn všech přínosů sportu pak odpoví na otázku, proč financovat sport z veřejných prostředků. Sport lze vnímat jako společenský a ekonomický jev, který přispívá k rozvoji společnosti a jehož význam má a bude i nadále mít vrůstající tendenci.

Sportovní odvětví je v dnešní době rychle se rozvíjející a dynamickou součástí naší ekonomiky. Zároveň je mu ale přikládán menší význam co do podporu růstu ekonomiky jako celku a tvorby pracovních příležitostí. Sport může přispívat k rozvoji ekonomiky nejen jako celku, ale lépe lze jeho výhod uchopit na lokální úrovni. Finanční prostředky získané ze sportovního odvětví slouží například k obnově a rozvoji měst a obcí, podpoře cestovního ruchu, případně i infrastruktury a dalšího zázemí pro turisty. O hospodářském významu sportu není shromážděno dostatek relevantních dat, případě proveden odpovídající počet studií a analýz, můžeme jej ale prokázat pomocí vnitrostátních účtů, zisků z velkých sportovních akcí a nákladů způsobených tělesnou neaktivitou, včetně stárnutí obyvatelstva.

Z rakouské studie z roku 2006, která se mimo jiné zabývala i odvětvím sportu, vyplynulo, *„že sport v širším smyslu vytvořil v roce 2004 přidanou hodnotu ve výši 407 miliard EUR, která odpovídala 3,7 % HDP EU, a pracovní místa pro 15 milionů lidí, tedy 5,4 % pracovní síly.“* (Die makroökonomischen Effekte des Sports in Europa, 2006).

Je na místě upozornit na fakt, aby tento přínos nepoklesl z důvodu nedostatečné pozornosti věnované odvětví, a naopak by mělo docházet k co největší možné podpoře v politikách EU.

Značný podíl hospodářského významu sportovního odvětví souvisí s jeho právním průmětem do duševního vlastnictví. Jedná se především o práva autorská, práva obchodní komunikace, ochranných známek, práv k fotografii a práv souvisejících s mediální prezentací.

V dnešním světě globalizace a k růstu tendujícího odvětví se vymahatelnost práv duševního vlastnictví stává čím dál více obtížnou, nicméně podstatnou součástí zdravého sportovního hospodářství. Neméně důležitou je možnost dálkového přístupu ke sportovním událostem na mezinárodní úrovni v rámci celé EU. Je nezbytné, aby sportovní aktivity byly přístupné všem občanům bez rozdílu, k čemuž je zapotřebí značné veřejné podpory sportovních aktivit, neboť tyto jsou většinou pod záštitou neziskových organizací a jejich význam a potenciál pro celkový hospodářský růst by nemohl být plně rozvinut.

1.4.1. Ekonomické vlivy sportu

Sportovní odvětví se do velké míry podílí na národním hospodářství řady vyspělých zemí. Při sledování makroekonomických ukazatelů v zemi lze vidět i vliv sportu. Jedná se o podíl na tvorbě HDP, ale i dalších makroekonomických veličin jako je například zaměstnanost v zemi. U domácností žijících na území EU bylo zjištěno, že z celkové spotřeby připadá na sport 1,1 až 3,6%. Nárůst tohoto podílu by byl značný, pokud bychom započítali i výše sázek v rámci sportovního odvětví. Fakt, že je sport významnou součástí HDP, potvrzuje například údaj z roku 2004. V roce 2004 byl v EU proveden sběr dat týkající se sportu a bylo zjištěno, že v daném roce se sportovní odvětví podílelo na téměř 4 % na HDP pro celou EU. V roce 2004 by se tedy jednalo zhruba o 307 miliard eur. Ve zmiňovaném roce bylo v rámci sportovního odvětví vytvořeno asi 15 milionů pracovník míst, což odpovídalo 5,4 % celkové pracovní síly na území Evropské unie (Novotný 2011; komise Evropských společenství, 2007). V roce 2012 se podíl sportovního odvětví na celkovém HDP země pohyboval kolem 3 % a na zvyšování zaměstnanosti asi 4 % (KPMG, 2012).

1.4.1.1. Přínos sportu do veřejných rozpočtů

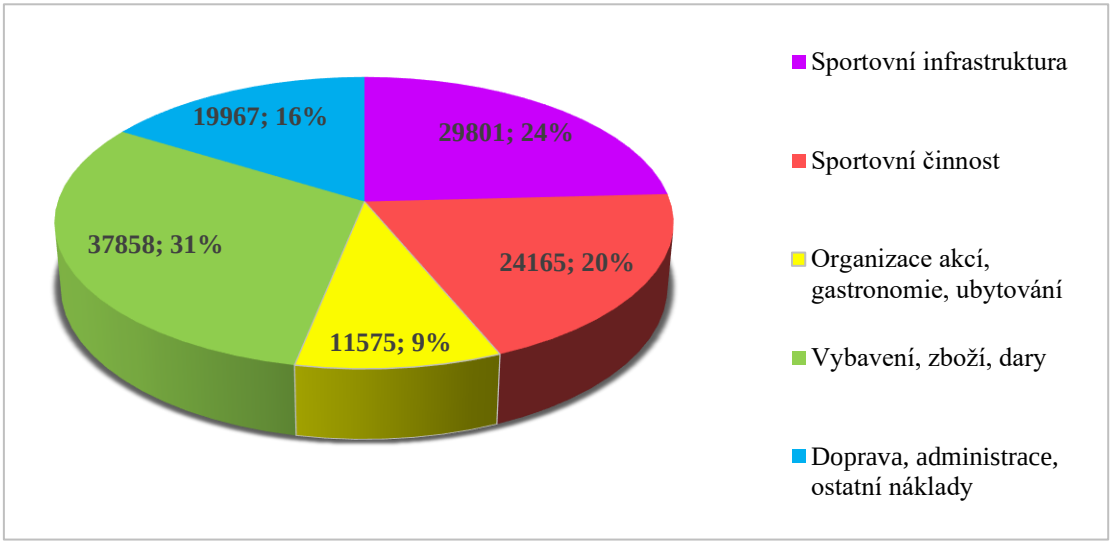
Sportovní odvětví je České republice mimo jiné financováno z veřejných prostředků. Tyto prostředky však neplynou v dostačené míře. Jeden z častých argumentů pro navýšení podpory sportu z veřejných zdrojů je za prvé výše finančních prostředků, které díky sportovnímu odvětví zpětně plynou do veřejných rozpočtů a za druhé také jejich poměr k výši podpory na tuto oblast vydanou.

Pokud bychom chtěli vyjádřit reálnou výši příjmů do veřejných rozpočtů způsobené sportovním odvětvím, je nezbytné při výpočtu zohlednit co nejvyšší množství skutečností, které mají přímý nebo nepřímý dopad na konečnou podobu ekonomických přínosů plynoucích ze sportovního odvětví.

Je tedy logické a téměř nutné použít při výpočtu ekonomických přínosů sportu multiplikační modely. Ve svých studiích je používala i společnost KPMG, která pro účely výpočtu rozdělila danou oblast do několika podskupin. Zahrnuta je tak celková spotřeba, skládající se z dílčích spotřeb jednotlivých složek v rámci dané podskupiny. Dále jsou vyčíslovány náklady, odhadována zisková marže a na základě těchto údajů kalkulován zisk, vypočítáno HDP, poplatky za pobyt, daně z příjmu fyzických a právnických osob, spotřební daně a odvodů na sociální a zdravotní pojištění. V rámci každé podskupiny jsou výdaje rozděleny mezi subdodavatele daných produktů či služeb, a to až do desáté úrovně hierarchie včetně externích subjektů (dodavatelé surovin, energie, atd.).

Roku 2011 byla na základě modelu celková spotřeba určena na 123,4 mld. Kč. Největší položku v objemu financí představovaly prostředky vydávané na sportovní vybavení, zboží a dary. Celkově se jednalo o 37,9 mld. Kč, tedy skoro 3,1 % celkové spotřeby sportu. Druhou nejvýznamnější položkou byly výdaje na sportovní infrastrukturu, dále finanční prostředky na sportovní činnost. Čtvrté největší procentuální zastoupení měly výdaje na dopravu, administrativu a ostatní podobné nákladové položky. Nejméně finančních výdajů připadalo v daném roce na organizaci akcí, gastronomii a ubytování. Struktura celkové spotřeby na sport v roce 2011 je zachycena v grafu číslo 2.

Graf 2: Struktura celkové spotřeby ve sportu v ČR v roce 2011 (v mil. Kč)



Zdroj: Vlastní zpracování (Analyticko – koncepční studie KPMG, 2012)

Celková spotřeba v rámci sportovního odvětví je realizována převážně domácnostmi a to jejich 80 % podílem, který odpovídá výdajům ve výši 98,3 mld. Kč. Druhou významnou položku tvoří skoro 12 % podíl výdajů státního a veřejného sektoru v celkové výši 14,7 mld. Kč.

Zbývajících 8 % představuje vlastní činnost sportovních organizací a soukromý sektor, kteří se na celkové spotřebě ve sportovním odvětví podíleli téměř 10,4 mld. Kč. Studie společnosti KPMG z roku 2011 uvádí, že celkové tržby ve sportovním odvětví se po zohlednění multiplikace a navázaných výdajů dostaly na částku 247 mld. Kč. Z celkové spotřeby 123,3 mld. Kč byla do veřejných rozpočtů odvedena necelá polovina, konkrétně 52, 1 mld. Kč. Výpočtem z celkových sum zjistíme, že výdaj do sportu ve výši 100 Kč přinese do veřejných rozpočtů 42,2 Kč.

Následující tabulka číslo 1 ukazuje rozdělení celkové spotřeby a výše příjmů veřejných rozpočtů do jednotlivých oblastí spadajících do sportovního odvětví.

Tabulka 1: Příjmy veřejných rozpočtů ze sportu v ČR v roce 2011 (v mil. Kč)

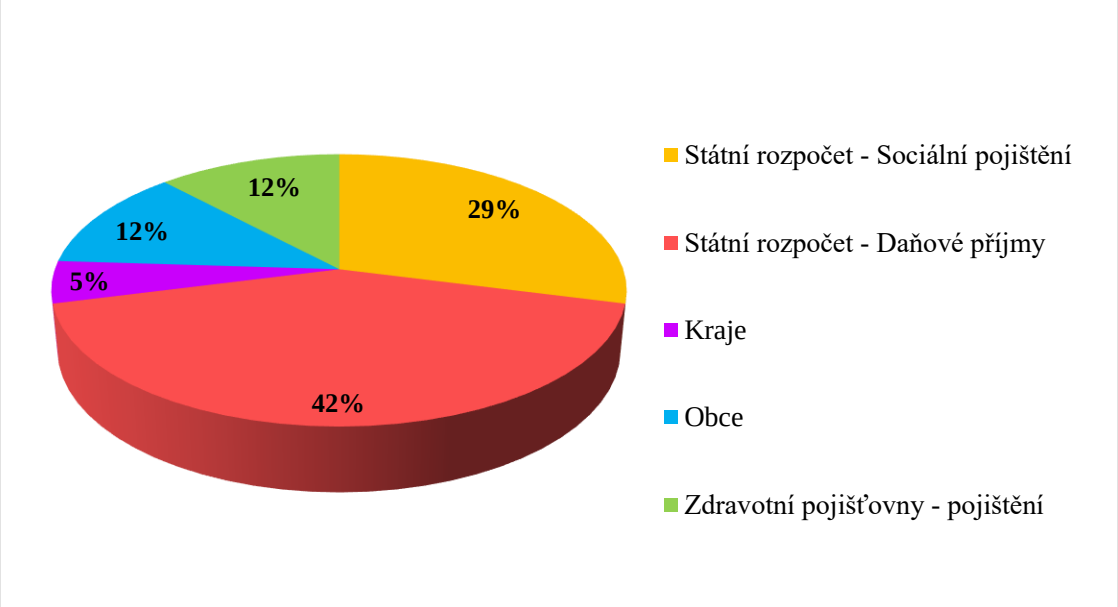
	Sportovní infrastruktura	Sportovní činnost	Organizace akcí, Gastronomie, Ubytování	Vybavení, Zboží, Dary	Doprava, Administrativa, Ostatní náklady,	Celkem
Celkový příjem veřejných rozpočtů	11 086	10 732	5 123	16 634	8 488	**52 061**
Daňové odvody/ Spotřeba v oblasti sportu	37,20 %	44,41 %	44,26 %	43,94 %	42,51 %	**42,20 %**

Zdroj: Vlastní zpracování (Analyticko – koncepční studie KPMG, 2012)

Z celkové částky 52,1 mld. Kč z přínosů státního a veřejného sektoru, dosahuje největšího podílu státní rozpočet prostřednictvím přímých daňových příjmů (21,6 mld. Kč) a odvodů na sociální pojištění (15,3 mld. Kč). Podobné částky a to ve výši 6,4 mld. Kč a 6,3 mld. Kč dosahují příjmy obcí a zdravotních pojišťoven, souhrnně tedy odvody na zdravotní pojištění.

Nejnižší podíl přínosů do veřejných rozpočtů z oblasti sportu dosahují kraje, kde se konkrétně jedná o asi 2,6 mld. Kč. Struktura příjmů přínosů sportu do veřejných rozpočtů a z ní vyplývající saldo ukazuje následující graf číslo 3.

Graf 2: Struktura přínosů sportu pro veřejné rozpočty v ČR v roce 2011 (v %)



Zdroj: Vlastní zpracování (Analyticko – koncepční studie KPMG, 2012)

Sportovní odvětví se na celkových příjmech státního rozpočtu podílí 3,3 %. Po zahrnutí multiplikačních efektů je pak podíl sportovního odvětví na HDP ČR asi 2,7 %.
Z hlediska tvorby HDP je podíl sportovního odvětví srovnatelný s přínosem oblastí, jako je třeba zemědělství, lesnictví a rybářství, výroba potravinářských výrobků či výroba motorových vozidel, přívěsů a návěsů.

1.4.1.2. Zaměstnanost

Zaměstnanost je jedním z nejsledovanějších makroekonomických ukazatelů v zemi. Mezi sportovním odvětvím a zaměstnaností je úzká vazba, protože sport patří mezi odvětví s velkým potenciálem v otázce zaměstnanosti. Souvisí to s dlouhodobě rostoucím zájmem o sport a také s požadavky na sport a jeho profesionalizací, díky kterým vzniká velké množství nových pracovních míst. Je metodologicky poměrně obtížní správně určit, jaká pracovní místa vytváří právě sportovní odvětví, ale je nepopiratelným faktem, že se tato odvětví podílí na zaměstnanosti většiny zemí velkou měrou. Jednou z rozsáhlých a velice komplexních studií věnující se podílu sportovní zaměstnanosti na celkové zaměstnanosti v Evropské unii, byla Bílá kniha o sportu z roku 2007. Bílá kniha o sportu uvádí, že sportovní odvětví dalo vzniknout téměř 15 milionům pracovních míst ve všech členských zemí EU, což je asi 5,5 % pracovní síly EU.

V českém sportu v roce 1990 bylo vytvořeno asi 73 000 pracovních možností, což při tehdejší zaměstnanosti čítající 4 924 mil. znamenalo podíl 1,48 %. Z celkových pracovních míst se jednalo ze 70 % o pracovní místa, která byla následně vyvolána sportem a zbylých 30% byla pracovní místa v rámci vlastní sportovní aktivity, spojené s finanční odměnou za činnost v oblasti sportu nebo takovou, která na ni přímo dohlíží (tedy profesionální sportovci, sportovní trenéři a instruktoři, cvičitelé a funkcionáři). Aktuálnější údaj z roku 2011 pochází ze studie společnosti KPMG, která v daném roce určila sportovní zaměstnanost na 187 270 plných ročních úvazků. Tento počet pracovních míst odpovídal 3,8 % podílu sportovní zaměstnanosti na celkové zaměstnanosti se zahrnutím multiplikačních efektů v ČR.

1.4.2. Sociální vlivy sportu

Sportování a sport obecně má veliký potenciál v sociální oblasti. Sport může napomáhat sociálnímu začleňování, integraci, společenské soudržnosti a rovným příležitostem. Sportovní aktivity lze zařadit mezi lidské činnosti založené na společenských, výchovných a kulturních hodnotách bez ohledu na pohlaví, národnost, náboženské vyznání, věk či sociální postavení. Sport je proto ideálním nástrojem pro tvorbu rovných podmínek pro všechny, ať už se jedná o handicapované lidi či občany žijící na okraji společnosti ve znevýhodněných poměrech. Všichni tito lidé by měli mít stejný přístup ke sportu a stejně možnosti do zapojení v rámci sportovních aktivit a všemu, co je s nimi spojeno. „*Je proto nutné věnovat pozornost specifickým potřebám a situaci nedostatečně zastoupených skupin a vzít na zřetel zvláštní roli, kterou může sport hrát u mladých lidí, lidí zdravotně postižených a lidí pocházejících ze znevýhodněných poměrů. Sport může rovněž usnadnit integraci migrujících osob a osob cizího původu do společnosti, jakož i podpořit mezikulturní dialog* (komise Evropských společenství, 2007).

Dalším přínosem sportu pro společnost jsou hodnoty, které jsou se sportovním prostředím úzce provázány a dochází nenásilnou formou k jejich přenosu na všechny zúčastněné sportovce a další zainteresované osoby. Pod těmito hodnotami si můžeme představit například vzájemný respekt, dodržování pravidel hry, zásady fair play, solidaritu, disciplínu, schopnost spolupracovat atd.

Nejen výše uvedené, ale i spoustu dalších (individuálně vnímaných) hodnot, slouží k aktivnímu zapojení jedince do společnosti, formování jeho správných životních zásad a v neposlední řadě také jako dobrá prevence před kriminální delikvencí sportujících jednotlivců.

Ve sportovním odvětví se daří genderové diverzitě, ale zároveň není tolerována diskriminace na základě pohlaví. Ženy i muži mají rovné postavení a stejné příležitosti prosadit se ve sportovních činnostech. Dalším neopomenutelným společenským přínosem je význam dobrovolnické činnosti, která je se sportem úzce propojena a to v mezinárodním měřítku. Díky dobrovolnické práci je usnadněno pořádání amatérských sportovních aktivit v rámci neziskových organizací, dále je snazší a i levnější realizace vrcholových sportovních akcí.

Pro dobrovolníky znamená zapojení se do jednotlivých sportovních činností možnost stát se součásti společnosti a posílit aktivní občanství, příležitost neformálního vzdělávání se, navázání nových zajímavých kontaktů, ale například i způsob budoucího pracovního směřování.

1.4.3. Zdravotní vlivy sportu

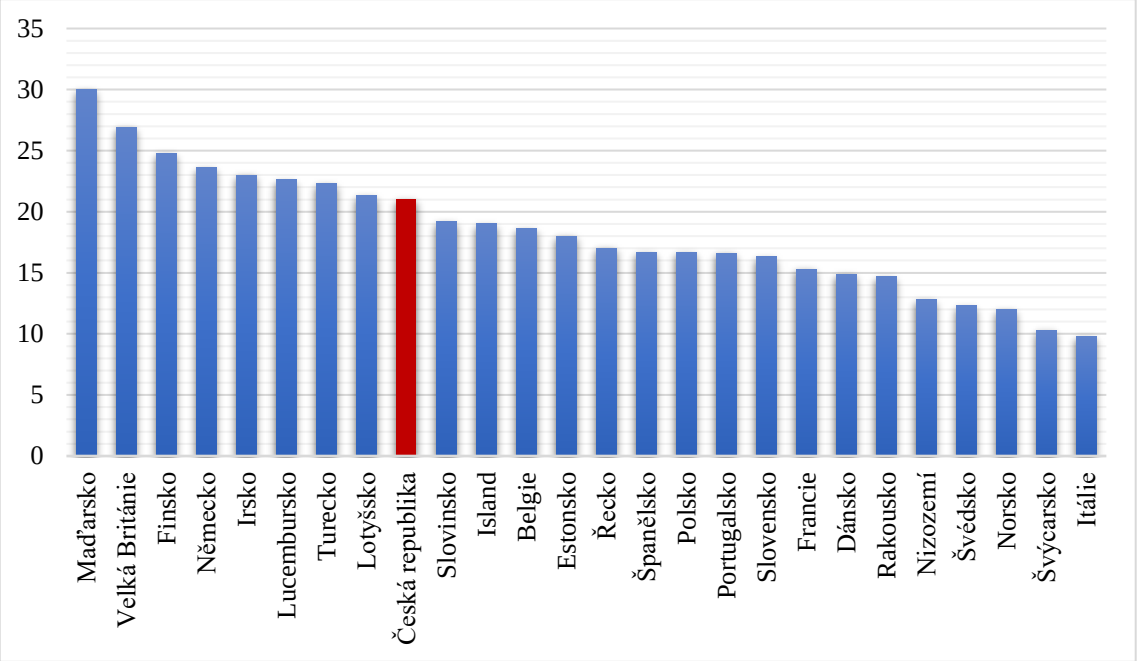
Pokud se zabýváme sportem, nelze opomenout jeho pozitivní vliv na naše tělo. Sportovní a pohybové aktivity obecně zlepšují naši fyzickou kondici. Jeho absence v životě člověka může vést k negativním projevům na zdravotním stavu jedince, ale i v opačném případě, nadměrná zátěž v rámci sportovních aktivit může mít negativní dopad na naše tělo a to hlavně do budoucna. Stejně jako u všech lidských činností platí, že vše je třeba dělat s mírou.

I když část sportovců provozuje jednotlivé sportovní aktivity převážně za účelem relaxace a protože je to baví, nezanedbatelným bonusem je i fakt, že se jim zlepšuje fyzická kondice. Sportováním jsou navíc vystaveni řadě pozitivních vlivů na jejich zdraví a předcházejí tak řadě onemocnění, které jsou způsobeny špatnou životosprávou. Jak uvádí komise Evropských společenství: *„Nedostatek tělesné aktivity zvyšuje výskyt nadváhy, obezity a četných chronických onemocnění, jako jsou kardiovaskulární choroby a diabetes, které snižují kvalitu života, ohrožují život jednotlivců a zatěžují rozpočty zdravotnictví a hospodářství“* (komise Evropských společenství, 2007).

Nepravidelná a nedostatečná tělesná aktivita je jednou z hlavních příčin nadváhy i obezity a také rizika vzniku onemocnění s tím spojených. Jedná se například o diabetes, riziko infarktu, nemoci srdce, ateroskleróza atd. Česká republika v procentuálním zastoupení dospělých osob s nadváhou bohužel stojí na prvním místě ve srovnání s ostatními zeměmi Evropy.

Jak ukazuje graf 4, více než 66 % populace v České republice dosahuje hodnoty BMI vyšší než 25, což představuje spodní hranici normální váhy. Občané, kteří mají BMI na této hodnotě se potýkají s nadváhou nebo dokonce i obezitou v poměru asi 2:1.

Graf 3: Mezinárodní srovnání procentuálního zastoupení dospělých osob s nadváhou a obezitou v populaci jednotlivých států (v %)



Zdroj: Vlastní zpracování (WHO, 2015)

Lidé v České republice se příliš o svůj zdravotní stav nezajímají a zdravý životní styl z velké většiny neprosazují[6]. Kromě analýzy Světové zdravotnické organizace o počtu obézních obyvatel, je Česká republika první i v dalších činnostech mající negativní vliv na lidské tělo. Češi v porovnání s ostatními zeměmi vykouří nejvíce cigaret a vedou i v množství vypitého alkoholu. Pro obyvatele ČR je typická i obliba tučných a obecně nepříliš zdravých jídel.

To vše spadá do špatného životního stylu, který se spolu s nedostatkem fyzické aktivity promítá na naše zdraví. Výzkum z roku 2008 ukázal, že například oproti Švédům vypijeme dvakrát tolik lihovin na osobu ročně. Na druhou stranu je v Švédsku o 4 roky delší průměrná délka života (Holčík, 2010). Tento fakt potvrzuje i průzkum Eurobarometer, podle kterého se švédská populace oproti té české pravidelně věnuje sportovním a pohybových aktivitám skoro dvakrát tolik. Dále také denní spotřeba tuku v gramech na hlavu je v jídle Švédů o 10 % menší než v ČR (KPMG, 2014).

[6] Je možné diskutovat, do jaké míry tohle celkové nastavení společnosti následně ovlivňuje sportovní počet sportovců a především sportujících dětí, ze kterých se v průběhu času profilují reprezentanti různých druhů sportu. Ve srovnání se zeměmi, kde je počet obyvatel vyšší a podpora a organizace sportovní činnosti na vyšší úrovni, pak Česká republika může teoreticky zaostávat i ve sportovním srovnání v mezinárodní konfrontaci (např. výsledky mužské hokejové reprezentace od roku 2000 mají klesající tendenci, podobně je tomu u mužské fotbalové reprezentace).

Veřejný průzkum Eurobarometer realizovaný v roce 2014 pod záštitou Evropské komise se zabýval sportem a pohybovými aktivitami v Evropské unii. Výsledky ukázaly, že úroveň sportovních a pohybových aktivit je v České republice na průměru Evropské unie. Dospělí respondenti nejčastěji jako důvod, proč se nevěnují sportu, uváděli, že na něj nemají dostatek času (European Commission, 2014) Problém s nadváhou a obezitou se však netýká pouze dospělých, ale i mladých lidí a dokonce i dětí. Světová zdravotní organizace spatřuje jednu z příčin tohoto stavu v tom, že děti a mládež s rostoucím věkem čím dál více času věnují pasivním aktivitám. Světová zdravotnická organizace varuje před negativním trendem snižování pohybových aktivit dětí a mladých lidí. Zhruba 30 % dětí neprovozuje pravidelnou pohybovou aktivitu vůbec a asi 25% dětí na základních školách je dlouhodobě omluveno z hodin tělesné výchovy (WHO, 2013).

Vhodným řešením této situace a zastavení růstu podílu lidí trpící výše zmíněnými zdravotními problémy je podpora sportovních a pohybových aktivit. Snaha o zmírnění negativních dopadů na nesportující populace je skrze sport, podporu prevence a zdravého životního stylu. Pro jednotlivé sportovní kluby, sportovní infrastrukturu, vzdělávání v oblasti sportovního vedení a další důležité součásti sportovního odvětví je nutné zajistit dostatečné finanční prostředky pro jejich správné fungování. Rozvoj těchto a dalších součástí sportu a sportovního prostředí bude vyvolávat růst počtu aktivních i rekreačních sportovců, což znamená nižší počet lidí se zdravotními problémy. Snížení počtu nemocných představuje úsporu finančních prostředků plynoucí na jejich léčení. Odborníci z oblasti sportovního lékařství se shodují na tom, že pravidelný sport a aktivně vykonávané pohybové aktivity mají lepší dopad na prevenci onemocnění než pouze to, zda člověk nemá nadváhu nebo netrpí obezitou.

„Z toho vyplývá, že udržování tělesné hmotnosti v normě (odvozené např. podle BMI) pouze zdravým stravování, nemusí mít takový efekt na prevenci nemocí, v případě že jedinec nesportuje a nemá dostatek aktivního pohybu. Sport a aktivní pohyb je tedy klíčovým nástrojem prevence“ (KPMG, 2014)

Roku 2009 se v Davosu konalo Ekonomické fórum, které se zaobíralo i prostředky ve sportovním odvětví. Závěrem Ekonomického fóra bylo mimo jiné konstatování, že jeden dolar, který je investovaný do sportu, může ušetřit až čtyřnásobek peněz ve zdravotnictví.

Podobné výpočty prováděla i společnost KPMG pro Českou republiku, ale při užším zaměření a to konkrétně na problematiku nadváhy a obezity a jimi způsobenými onemocněními. Studie ukázala, že investice v celkové výši 275 mil. Kč by navýšila podíl sportovců o 1 %, což odpovídá nárůstu o 100 000 aktivních i rekreačních sportovců. Díky tomuto 1 % navýšení v podílu sportujících lidí, by došlo ke snížení počtu nemocných o 5 200 lidí. Je nutné poznamenat, že je počítáno pouze s částečnou efektivitou prevence prostřednictvím sportu, například u diabetu 2. typu je to asi 45 %. Snížení počtu nemocných vlivem růstu podílů sportovců by vedlo k ušetření celkových výdajů ve výši 697 mil. Kč za rok. Pokud bychom tedy investovali 100 Kč do prevence nadváhy a obezity, ušetřili bychom v rámci celé české ekonomiky více jak dvojnásobek (konkrétně 253 Kč). Vzhledem k faktu, že studie byla úzce zaměřena a diskutovány byly pouze problémy související s nadváhou a obezitou našich občanů, je téměř jisté, že při širším pohledu by celková úspora finančních prostředků ve zdravotnictví byla díky sportu ještě vyšší. (KPMG, 2012)

Můžeme tedy prokázat, že vliv sportu na zdraví je velký a proto by toto odvětví nemělo by opomíjeno nejen z pohledu jednotlivců, ale i státu. Úkolem státu pak bude, aby zajištění dostatečného množství finančních prostředků plynoucích do sportu. V dlouhodobém časovém horizontu to mimo jiné může vést ke snížení výdajů potřebných pro řešení zdravotních komplikací obyvatel naší republiky.

1.5. Další odvětví ovlivněná sportem

1.5.1. Cestovní ruch

V dnešním globálně propojeném světě je zcela běžné, že se sportovci neúčastní pouze národních soutěží, ale že často reprezentují svoji zemi i v zahraničí. Výjezdy nejen profesionálních sportovců tak vedou k podpoře cestovního ruchu a navázání sportu na něj. *„Do pozitivního vývoje cestovního ruchu se v prvním pololetí promítlo několik faktorů. Patří sem například významné sportovní události, které ovlivnily příjezdový cestovní ruch v místech svého konání“ (*Aktualne.cz, 2015)

Profesionální a vrcholoví sportovci jsou pouze jednou skupinou z mnoha, která kvůli sportování vyjíždí do zahraničí. Často je doprovází také druhá skupina, kterou jsou jejich rodiny, fanoušci a další určitým způsobem zainteresované osoby. Druhou skupinou „sportovních turistů“ jsou lidé, kteří do zahraničí vyrážejí za účelem aktivní dovolené a sportovního vyžití. Samozřejmě to platí i naopak a do České republiky proudí sportovní nadšenci, kteří k nám cestují za účelem zhlédnutí sportovního utkání či závodu a to pasivně jako diváci. Z druhé aktivnější skupiny do České republiky přijíždějí lidé především kvůli lyžování, cyklistice a pěší turistice.

1.5.2. Vzdělání

Do oblasti vzdělávání se sportem můžeme zařadit to, že řada sportovců, bez ohledu na druhu vykonávaného sportu i úrovně, si osvojí řadu důležitých hodnot. Sportující člověk, ať už vrcholově či rekreačně, bude tíhnout k většímu vzájemnému respektu, disciplíně, zásadám fairplay, zvládne se vyrovnat s porážkou a lépe se popere i s dalšími zásadami, které se ve sportu vyžadují, a sportováním se naučil. Sportovci mají obecně více rozvinutou motivaci, znalosti, schopnosti předvídat jednotlivé situace, schopnosti zorientovat se v atypických situacích, dále mají silnější vůli a často bývají optimističtěji naladěni.

Pro děti a mládež sport představuje zvládnutí základních pohybových dovedností, ale i jakousi lepší mentální přípravu do budoucna.
Řešení různých problémových a často vypjatých situací ve sportovním prostředí, které musí dítě řešit, mu může být nápomocno v budoucím zaměstnání, ale i běžném životě, protože se už v raném věku naučí tyto situace zvládat.

V neposlední řadě lze zmínit práci dobrovolníků, kteří se při pomoci v organizaci různých sportovních aktivit, soutěží a závodů mohou dostat k zajímavým příležitostem. Mnohdy nevědomě se zlepšovat v řadě činností jako jsou třeba komunikační schopnosti, koordinace většího množství lidí apod. Dobré je zmínit i fakt, že z dobrovolnické práce se postupem času může stát regulérní zaměstnání.

1.5.3. Marketing

Česká republika je v porovnání s ostatními zeměmi co do území malá, ale co do ohlasů na naše sportovce, v řadě druhů sportů, velmocí. Co se týče propagace dané země v zahraničí, je sport a úspěšní sportovci dané země jeden z nejlepších a nejefektivněji fungujících prostředků vůbec. Kladnému vnímání země v zahraničí pomáhá i to, pokud je na jejím území konaná významná sportovní akce mezinárodního charakteru. Buď tedy pozveme zahraniční sportovce k nám, nebo pošleme české sportovce reprezentovat do zahraničí. Obě strategie fungují velice dobře a jejich vliv je ještě stupňován dobrým umístěním našich sportovců v jednotlivých sportech.

„Pětasedmdesát procent pozitivních zmínek o Česku v zahraničí souvisí právě se sportem.“ (MPO.cz, 2013) Sportovní reprezentaci můžeme přirovnat k marketingové kampani, kdy přes světová média můžeme propagovat Českou republiku jako takovou nebo dokonce jednotlivá pořadatelská města. Zdárně zorganizovaná či jakkoliv zajímavá nebo originální akce, funguje zároveň jako dobrá reklama danému organizačnímu týmu či produkční společnosti.

1.5.4. Přínos konání vrcholných sportovních akcí na území ČR

Konání mezinárodních sportovních akcí na našem území má nejen velký marketingový význam, ale i zásadní vliv na ekonomický růst.
Pořádání významnějších sportovních akcí je bráno nejen jako prestižní záležitost, ale i jako příležitost pro navýšení HDP a zaměstnanosti. Dalším přínosem je i fakt, že marketing je propojen s cestovním ruchem. Šíření povědomí lidí o nadcházejících sportovních událostech, propagace míst konání a zprostředkování zážitku skrze média vede k větší touze fanoušků a dalších sportovních nadšenců k účasti na těchto závodech, soutěžích atd.

Hlavní sportovní události mezinárodního přesahu velmi podporují cestovní ruch a zahraniční turisté pak představují velký procentuální podíl z celkové spotřeby vyvolaní konáním dané sportovní akce.

Jako příklad sportovní akce mající pozitivní dopad na ekonomiku země můžeme v případě České republiky uvést například Mistrovství světa v hokeji[7] v roce 2015 konané v Praze a v Ostravě. Jelikož se hokej v ČR těší velké oblibě a našim hokejistům se daří i ve světě, padl při této události nový rekord v návštěvnosti, která byla největší v historii světových šampionátů. Z celkového počtu 741 690 diváků bylo 68 % českých a 32 % zahraničních fanoušků. Celkově ale zahraniční fanoušci utratili čtyřikrát více než Češi, konkrétně se jednalo o částku 1,5 mld. Kč. Celková spotřeba spjatá s touto akcí byla určena na 3,3 mld. Kč, přičemž do veřejných rozpočtů byla odvedena asi třetina (1, 3 mld. Kč). Konání této akce mělo pozitivní vliv i na růst zaměstnanosti. Pro účely a díky mistrovství vzniklo 4 173 ročních pracovních míst. Za příklad pozitivních efektů vyplývajících z konání mezinárodních sportovních akcí může posloužit studie společnosti KPMG zabývající se těmito přínosy v případě Mistrovství světa v hokeji v roce 2015 (KPMG, 2015).

1.6. Hospodářský cyklus

1.6.1. Vymezení konceptu hospodářského cyklu

Hospodářský cyklus označuje pravidelné kolísání ekonomické aktivity na úrovni celé ekonomiky nebo její značné části (ne pouze v daném odvětví) okolo dlouhodobého trendu. Pokud se ekonomický růst střídá s ekonomickým poklesem, můžeme takový vývoj z dlouhodobého pohledu označit za cyklus. Změny v kolísání jsou měřeny pomocí hrubého domácího produktu a dalších makroekonomických indikátorů.

Jednotlivé hospodářské cykly nejsou stejně dlouhé, mění se i četnost jejich střídání. Obě charakteristiky závisí na původu hospodářského cyklu a ekonomice, ve které k němu dochází. Po skončení jednoho cyklu hospodářství dané země postupně přechází do dalšího, přičemž ale nemusí začínat sejnou fází nebo mít stejné projevy.

[7] Přestože je MS v hokeji sportovní akcí pořádanou Mezinárodní hokejovou federací, vždy je nutná přímá podpora ze strany konkrétní územní sportovní organizace daného sportu (v tomto případě Český svaz ledního hokeje) a další subjektů, kteří se podílejí na celkové organizaci akce mezinárodního formátu. Přínosy konání takové akce plynou nejen formou možného zisku organizátorům, ale pořadatelství má dopad také na území, kde se akce koná (město či stát).

Při určování typu hospodářského cyklu je nutné rozlišit mezi běžnými fluktuacemi a cyklickými jevy v ekonomice. Jestliže můžeme identifikovat alespoň dva po sobě jdoucí cykly, můžeme hovořit o cyklickém vývoji dané veličiny.

Průběh vývoje tržní ekonomiky podléhá určitým fluktuacím, které na rozdíl od pravidelného cyklu představují přizpůsobení trhu po určité jednorázové události. Nemůžeme tedy zaměňovat nepravidelné fluktuace za hospodářský cyklus, i když mají tyto události tendenci se opakovat. Jaký bude mít událost vliv na ekonomiku, závisí na její flexibilitě, která určí, zda fluktuace vyvolá impuls, přechodný nebo trvalý stav hospodářství dané země. Příkladem takových událostí mohou být války, přírodní katastrofy či významné technologické vynálezy. Vzhledem k tomu, že se jedná o jevy přechodného charakteru, nelze se jim snadno bránit a předpovídat je. Určitou pomoc mohou nabídnout modely statistické a pro řízení rizik.

Na rozdíl od fluktuací je pro cykly charakteristický jejich dlouhodobější přesah. Fáze hospodářského cyklu jsou čtyři – jde o depresi, expanzi, vrchol (boom) a pokles (recesi), přičemž každá ekonomika přitom prochází všemi částmi cyklu, které jsou mnohdy nevyrovnané. Učebnicový hospodářský cyklus většinou začíná růstem ekonomiky a jejím rozvojem, je tedy v konjunktuře. V druhé fázi se ekonomika dostává na vrchol, kde lze již pozorovat postupné zpomalování růstu HDP a přechod do další fáze, kterou je recese. Vyústěním recese je krize, která představuje poslední část cyklu. Hospodářský koloběh pak začíná znovu a fáze se opakují (Hayek, 1933).

Vzhledem k předpokládanému opakování cyklu nelze s jistotou říci, která fáze je počáteční. Střídání konjunktury a recese představuje hlavní fáze cyklu, kde body změny jsou dno a vrchol. Jednotlivé teorie se snaží uchopit střídání fází hospodářského cyklu, ale neexistuje zcela jednotný názor, který by vysvětloval všechny změny. Mnohdy jsou názory zcela opačné. Například některé školy tvrdí, že by se vláda měla soustředit na problémy během klesající fáze cyklu, zatímco Rakouská škola oponuje a vidí nebezpečí v nadměrném růstu a přehřívání se ekonomiky.
Názory jednotlivých škol je nutné chápat v širším kontextu a vždy je nutné brát v úvahu zemi, v jaké hospodářský cyklus probíhá. Pokud budeme chtít vysvětlit průběh hospodářského cyklu, je nutné brát v úvahu i původ změn v ekonomice, přičemž je na místě odlišit cyklický od strukturálního vývoje.

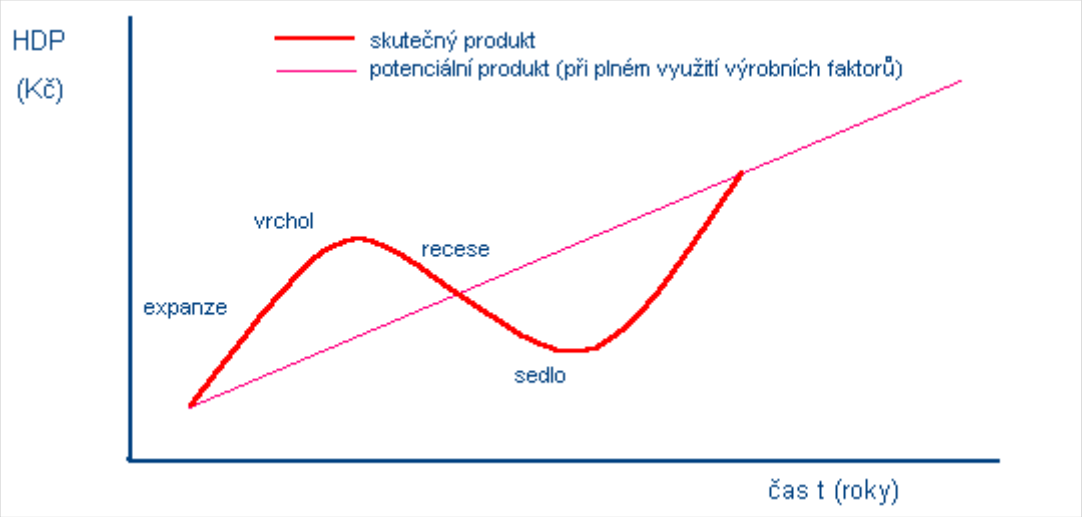
Ke strukturálním změnám vývoje cyklu dochází v souvislosti s měnícími se preferencemi spotřebitelů, omezeností zdrojů, technologickým pokrokem a dalšími faktory zastřešující specifika jednotlivých zemí určujících jejich komparativní výhody. Vše předchozí uvedené se promítne do jednotlivých odvětví s různou mírou a může jej zbrzdit či růstově podpořit. Jednotliví výrobci těmto výkyvům přizpůsobují výši zásob a jejich hospodaření se promítne i na jejich zaměstnance a tímto vzniká strukturální nezaměstnanost. Tyto výkyvy nelze chápat v negativním slova smyslu, neboť jsou pro ekonomiku přirozené a zaštiťují její flexibilitu a přizpůsobivost (Hayek, 1933).

Vznik cyklického výkyvu lze pozorovat nejen v rámci jednoho odvětví, ale promítne se do vývoje celé ekonomiky, kdy celý hospodářský vývoj zažívá expanzi nebo dochází k všeobecnému poklesu. Cyklické změny celé ekonomiky lze pak ztotožnit s cyklem celého hospodářství.

Hlavním znakem hospodářských cyklů je střídání fáze recese a expanze. Fáze recese je typická zpomalením růstu a reálný HDP klesá pod svou potenciální úroveň, expanze se projeví přesně opačným vývojem. Propady v ekonomice pak mohou mít různou délku trvání. Pokud k poklesu reálného HDP dochází po dobu dvou po sobě jdoucích čtvrtletí, je možno tuto fázi označit za recesi. Recese pak může přejít v depresi, kdy už se jedná o hluboký a déle trvající pokles (CEED).

Následující graf nastiňuje průběh fází hospodářského cyklu. Expanze se projevuje růstem spotřeby domácností, prosperitou firem a zvýšením daňových příjmů státu. Společnosti pak v souvislosti se všeobecným blahobytem zvyšují i svoje investice, rostou zásoby nad rámce poptávky a trh se nachází ve svém vrcholu. Nabídka čím dál více převyšuje nedostačenou poptávku, firmy však pod dojmem růstu stále produkují další zboží a dochází tak k akumulaci zásob. Klesající poptávka je spojena s poklesem prodejů, krachy části výrobců, rostoucí nezaměstnanosti a růstu úspor na úkor spotřeby. Výkon ekonomiky se tak postupně snižuje a pokles se přelévá do více odvětví, přičemž produkt se dostává až pod svůj potenciál. Poptávka se nikdy neodstává do záporných čísel, ceny v době krize klesnou na minima a neefektivně hospodařící firmy odchází.
Přeživší firmy musí po krizi svoji nabídku srovnat s poptávkou a vytvořit si tak odrazový můstek pro podporu nové expanzivní fáze ekonomiky.

Graf 5: Hospodářský cyklus



Zdroj: Centrum pro rozvoj ekonomického vzdělávání (CEED)

Existuje řada ekonomických koncepcí a teoretických pojetí hospodářského cyklu, přičemž se shodují na existenci dvou hlavních skupin příčin výkyvů, jedná se o příčiny reálné a monetární. Může však být obtížné jednotlivé příčiny od sebe odlišit, neboť se mohou prolínat a jinak kombinovat. Podle délky cyklu, která se změří od doby obratu k jeho zopakování, můžeme rozdělit tři základní kategorie. Krátkodobé v délce maximálně 2 let s kolísáním kolem reálného produktu, které způsobí změny v zásobách, které může být těžké přesně identifikovat. Střednědobé cykly proběhnou nejdéle za 10 let a souvisí s nimi investice do fixního kapitálu. Dlouhodobý cyklus je delší 20 let a je vysvětlován výraznými změnami v politickém prostředí země, válečnými konflikty, monetárními jevy, vědeckými objevy, investicemi a inovacemi.

1.6.2. Teoretické přístupy ke koncepci hospodářského cyklu v rámci různých ekonomických směrů

Jednotlivé ekonomické školy se ve svých názorech o příčinách hospodářského cyklu přiklání z větší části k jedné ze dvou výše popsaných skupin příčin výkyvů. Monetaristé a ekonomové rakouské školy spatřují větší vliv monetárních vlivů na hospodářský cyklus. Za „viníka“ střídajících se cyklů označují především neodpovídající nabídku peněz.

Na stranu reálných faktorů vlivu se staví keynesiánci a představitelé Reálné teorie hospodářského cyklu, kteří jsou toho názoru, že problémem jsou nepeněžní (tedy reálné) vlivy působící na ekonomiku (Czesaný, 2006).

Rakouská škola svým pojetím hospodářského cyklu také spadá mezi monetární teorie hospodářských cyklů. Podle ekonomů Rakouské školy stojí za vnikem hospodářského cyklu centrální banky. V systému částečných bankovních rezerv centrální banky svojí činností umožňují úvěrovou expanzi a komerční banky mají možnost poskytovat úvěry i nad rámec svých rezerv. Dochází tak k tvorbě nových peněz, které jsou využity v nových investičních příležitostech, což podporuje ekonomické růst. Růst nabídky peněz však vede opět k inflačním tlakům. Nové investice se vlivem inflace již nezdají tak výhodné. Jednotlivé investiční příležitosti mizí nebo se stávají ztrátovými a nedostatečný zisk může vést až ke krachu investující společnosti. V této chvíli pak nastává další fáze hospodářského cyklu – krize, která má pro ekonomiku „očistný“ charakter.

Monetaristé jako zastánci peněžního původu hospodářského cyklu vidí jako zásadní především v růstu nabídky peněz. Monetární politika země by tedy měla směřovat ke stabilnímu růstu peněžní nabídky. Pokud nabídka peněz poroste příliš pomalu, bude v ekonomice docházet k deflaci. Naopak pokud je růst nabídky peněz příliš velký, objeví se v ekonomice inflační tlaky. Mzdy a ceny se tak při nedostatečném růstu peněžní nabídky stávající rigidními a vedou k cyklickým průjevům v hospodářství dané země.
Zastánci Teorie reálného hospodářského cyklu spolu s představiteli keynesiánství se blíže zabývají spíše reálnými vlivy působící na ekonomiku, které mají za následek cyklické změny v jejím vývoji. Teorie reálného hospodářského cyklu spatřuje původ hospodářského cyklu v negativních technologických šocích. Typickým příkladem negativního šoku může být například růst ceny ropy. Rostoucí ceny ropy vedou k poklesu ekonomické aktivity v daném odvětví, který se postupně šíří i do dalších a ekonomika se tím pádem dostává do fáze krize.

Pro keynesiánce je pro vysvětlení hospodářského cyklu zásadní agregátní poptávka. Klesající agregátní poptávka zapříčiní pokles příjmů firem, ale mzdy a ostatní ceny se budou měnit a přizpůsobí se pomaleji. Reálné mzdové náklady společností rostou a ti nejsou schopni udržet si stávající počet zaměstnanců. Propouštění veden k růstu nezaměstnanosti a dalšímu poklesu agregátní poptávky.
V ekonomice jde tedy o začarovaný kruh, proto má dle keynesiánců zasáhnout vláda a zvýšit vládní výdaje k podpoření opětovného růstu agregátní poptávky.

Výše popsané členění teorií hospodářského cyklu dle přístupu k vlivu peněz na ekonomiku rozděluje jednotlivé teorie do dvou skupin. Konkrétně se jedná o monetární pojetí, které zásadní vliv připisuje právě penězům a ostatním přístupy, které za hlavní považuji reálné vlivy (teorie hospodářského cyklu na základě reálných faktorů). Toto rozdělení ale není jediným možným. Pro ucelený pohled na teorie hospodářského cyklu je možné ještě dále doplnit, že jednotlivé teorie hospodářského cyklu lze řadit chronologicky, podle toho jak se postupně vyvíjely spolu se samotnými směry ekonomie. Podle časové posloupnosti a vývoje ekonomického myšlení bychom mohly teorie rozdělit na předkeynesiánské, keynesiánské, dále na novou konzervativní ekonomii a teorie reálného hospodářského cyklu (Czesaný, 2006).

John Maynard Keynes byl významným ekonomem nejen své doby, ale jeho názory a poznatky měly vliv na řadu ekonomických směrů. Keynes se zabýval mimo jiné i agregátní poptávkou, jejíž nestabilita je podle něj příčinou hospodářských cyklů. Za nestabilní agregátní poptávkou Keynes spatřuje nestálost hrubých investic, které se mění dle úrokové míry, mezní efektivnosti kapitálu, očekávání investorů a riziku. (Keynes, 1936) Faktory vlivu na investice se promítají i do celkové agregátní poptávky, jejíž vývoj se může do značné míry měnit a způsobit tak rozkolísání v rámci hospodářského cyklu. Keynes dále tvrdil, že by výkyvy způsobené změnou investic měly být vyrovnávány zásahy vlády. Fiskální politika se ale ukázala jako nedostatečné řešení, protože vlády sice zvyšovaly výdaje v recesi, ale nesnižovaly je v době expanze. Dochází tak k růstu podílu vládních výdajů na HDP a nestabilní vliv investic není plně vyřešen.

Na učení J. M. Keynese navazují neokeynesiánci, kteří do svých úvah zahrnuli i námitky neoklasické školy na problémy a jejich řešení, které uváděl Keynes. Hlavní z představitelů neokeynesiánství je Franco Modigliani, který na problematiku hospodářského cyklu nahlížel více z matematického pohledu. Neokeynesiánci se v otázkách příčin hospodářského cyklu shodují s Keynesem a uvádějí podstatný vliv hrubých investic. Ke krizi tedy i podle nich vede nedostatečný objem hrubých investic a naopak v období expanze nadměrný růst hrubých investic. Řešení spatřují také v podobě vládních zásahů a navrhují zavedení automatického mechanismu, který bude reagovat na změny vývoje hrubých investic. Nastavení takového mechanismu je poměrně náročné. Jeho zavedení komplikuje specifičnost ekonomik jednotlivých zemí a nemožnost přesné predikce hospodářské recese případně krize (Modigliani, 1944).

Tak jako Keynes položil základní východiska a předpoklady pro řadu ekonomických směrů a teorií hospodářského cyklu, má i teorie reálného hospodářského cyklu svého předchůdce.

Současná teorie hospodářského cyklu staví na inovační teorii Josepha Schumpetera, který patří mezi představitele Rakouské školy, ale svojí teorií hospodářského cyklu s touto školou plně neshoduje. Schumpeterova teorie hospodářského cyklu spatřuje jeho příčiny v inovacích, které podporují expanzi. Problémem je, technologický pokrok neroste vždy stejným tempem a jednotlivé inovace mohou mít různý význam a tedy i ekonomický růst bude mít specifickou, neopakovatelnou podobu. Schumpeter pak tyto období expanze související s technologickým pokrokem a inovativními vynálezy nazval inovačními vlnami. Konkurenční boj mezi podnikateli snižuje ziskovost a postupně inovační vlnu vyčerpá. Pokud nepřijde nová vlna inovací, nastává tzv. „tvořívá destrukce," kdy ekonomika přechází do recese vlivem špatných investic, ale stále zůstává na vyšší úrovni, než před inovací podporující vznik vln. Podle Schumpetera je tento proces tvořivé destrukce přirozený a stát by do něj neměl zasahovat. Schumpeterova teorie nejlépe odráží dnešní pohled na reálný svět a nejvíce platí pro dlouhodobý hospodářský cyklus. Nedostatek této teorie lze spatřovat v absenci predikce hospodářského cyklu, neboť inovace, technologický pokrok a jejich význam se dopředu jen stěží odhaduje (Schumpeter, 1939).

V dnešní době jedna z nejvíce rozšířených teorií hospodářského cyklu je teorie reálného hospodářského cyklu. Vznikla v druhé polovině 20. století v USA a za její otce jsou považováni ekonomové Edward C. Prescott, John B. Long, Finn E. Kydland a Charles Plosser. Autoři teorie tvrdí, že se trhy i v krátkém období pořád vyčišťují a proto nemá fiskální ani monetární politika žádný vliv na reálný produkt. Dále ekonomové této teorie předpokládají pružnost mezd a cen a racionální očekávání ekonomických subjektů (tedy neutralitu peněz) v krátkém období. Ekonomika je tak neustále ve svém paretovsky efektivním optimu (Kydland, 1982). Příčinu hospodářské cyklu lze podle teorie spatřovat na straně nabídky. Nabídkové šoky ovlivňující produkt mohou mít pozitivní i negativní dopad.

Významným negativním šokem v ekonomice může být například zvýšení cen ropy, kladným šokem naopak snížení cen významných surovin nebo například technologický pokrok.

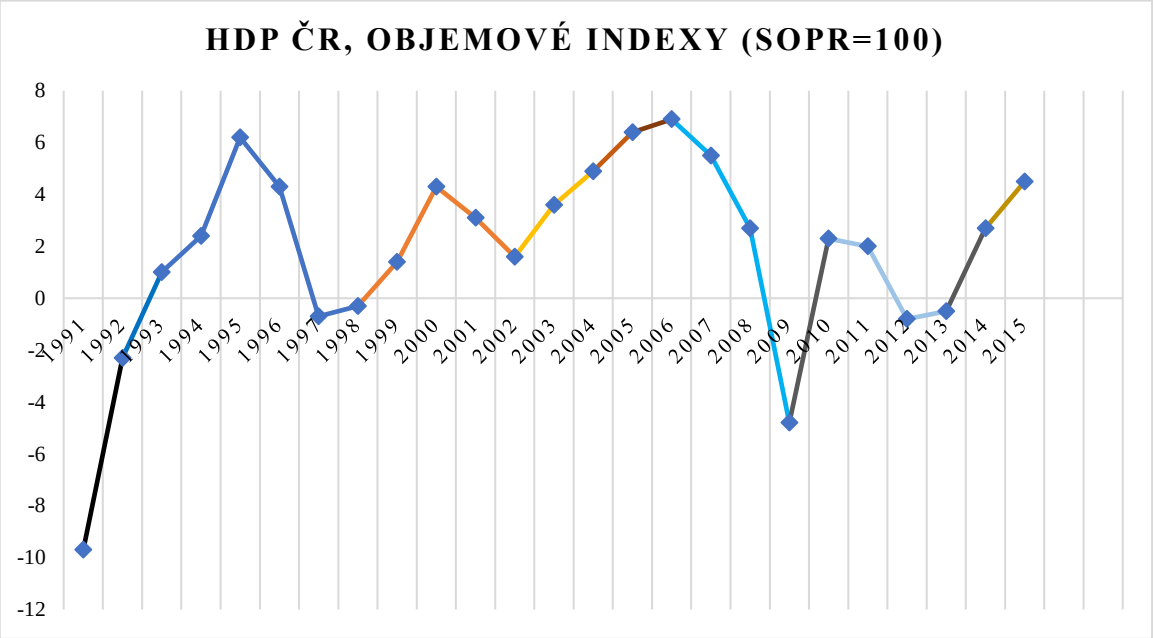
Šoky vedou k posunu křivky dlouhodobé nabídky, tedy i potenciálního produktu. Pokud tento posun vede k růstu reálného produktu, nastává expanze, v opačném případě nastává pokles a období recese.

Ekonomové Finn E. Kydland a Edward C. Prescott se snažili teorii reálného hospodářského cyklu ověřit na modelu. Zabývali se vývojem reálného HDP v USA po druhé světové válce, kdy proběhla řada nabídkových šoků. Model zjednodušeně popisoval reálnou ekonomiku, ale v praxi narážíme na řadu zjednodušujících předpokladů, bez kterých model plně nevysvětluje příčiny hospodářského cyklu (Kydland, 1991).

2. Průběh hospodářského cyklu v České republice v období let 2000–2015

Průběh hospodářského cyklu od roku poměrně značně kopíruje teoretický koncept hospodářského cyklu. Je nutné vzít v úvahu to, že HDP a hospodářský cyklus jako takový je v reálu zcela zásadně ovlivněn hospodářskými kroky jednotlivých vlád České republiky.

Graf 6: Meziroční posun HDP České republiky v období let 2000–2015



Zdroj: Vlastní zpracování (ČSÚ – Statistická ročenka, HDP)

Tabulka 2: Přehled vlád samostatné České republiky

Jméno předsedy vlády	Typ vlády	Vládní období	
Vávlav Klaus	Regulérní	2. 7. 1992	4. 7. 1996
Václav Klaus	Regulérní	4. 7. 1996	2. 1. 1998
Josef Tošovský	Regulérní	2. 1. 1998	17. 7. 1998
Miloš Zeman	Regulérní	22. 7. 1998	12. 7. 2002
Vladimír Špidla	Regulérní	15. 7. 2002	4. 8. 2004
Stanislav Gross	Regulérní	4. 8. 2004	25. 4. 2005
Jiří Paroubek	Regulérní	25. 4. 2005	16. 8. 2006
Mirek Topolánek	Regulérní	4. 9. 2006	9. 1. 2007
Mirek Topolánek	Regulérní + V demisi	9. 1. 2007	8. 5. 2009
Jan Fišer	V demisi	9. 4. 2009	13. 7. 2010
Petr Nečas	Regulérní + V demisi	13.07.2010	10.07.2013
Jiří Rusnok	V demisi	10.07.2013	29.01.2014
Bohuslav Sobotka	Regulérní	29.01.2014	*Současnost (2017)*

Zdroj: Vlastní zpracování (Vláda České republiky, 2017)

Při porovnání grafu s obdobím vlád v České republice lze zjistit, že především vlády, jež dokončily regulérní čtyřleté období[8], si prošly jak fází expanzivní hospodářské politiky, tak také fází, v níž se výdaje snižovaly.

[8] Od roku 2002 nedokončila ani jedna vláda České republiky svůj politický mandát. Přestože tato situace není signálem nestability, časté změny ‚u kormidla' ať už v rámci vládnoucí politické strany nebo politických stran samotných, dochází ke zvýšené nejistotě. Tato nejistota se promítá do vnitřního tržního odvětví v České republice, ovlivňuje domácí podnikatele a v konečném důsledku pak může mít i vliv na finanční trh, což může zpětně negativně ovlivnit hospodářskou politiku. Tyto změny na postu premiéra a nestabilní prostředí jsou nyní velice časté. Dá se pouze spekulovat, zda je to ku prospěchu věci, nebo se jedná pouze o konkurenční boj v rámci neshody mezi jednotlivými politickými stranami a jejich programy (Aktuálně.cz, 2003)

Tuto situaci naznačuje graf 1 v období let 1992-1996, dále pak na přelomu tisíciletí 1998-2002, při nichž byli premiéry vlády České republiky Václav Klaus, resp. Miloš Zeman. Pokles růstu HDP v roce 1997 zastavila taktéž změna v měnové politice České národní banky.[9] V souvislosti s descendentním trendem meziročního růstu HDP se jednalo o prohloubení efektu fáze recese, díky čemuž se tempo růstu HDP dostalo do záporných čísel.

Nicméně po přelomu tisíciletí vývoj růstu HDP měl stoupající tendenci až do přelomu let 2006/2007, kdy na světových trzích vypukla finanční krize, jejíž následky měly dopad na českou ekonomiku v následujících letech.

V roce 2007 se ve vývoji českého HDP začalo projevovat vypuknutí krize v USA a to v podobě mírného poklesu této makroekonomické veličiny. V té době již bylo zřejmé, že kvůli nespecifikovatelnému podílu nesprávně ohodnocených aktiv, se nákaza přelije i do evropských bank a Česká republika nebude výjimkou. Krize finančních trhů doprovázená růstem cen zásadních surovin (ropa, potraviny) měla negativní vliv na ekonomický růst ve všech státech. Pro Českou republiku to znamenalo pokles reálného HDP na 4,2%, tedy tehdejší průměr EU27, a vstup země do historicky třetí recese. Česká republika v první polovině roku 2009 vykazovala záporné tempo růstu HDP a hospodářský cyklus přetrvával ve fázi recese.

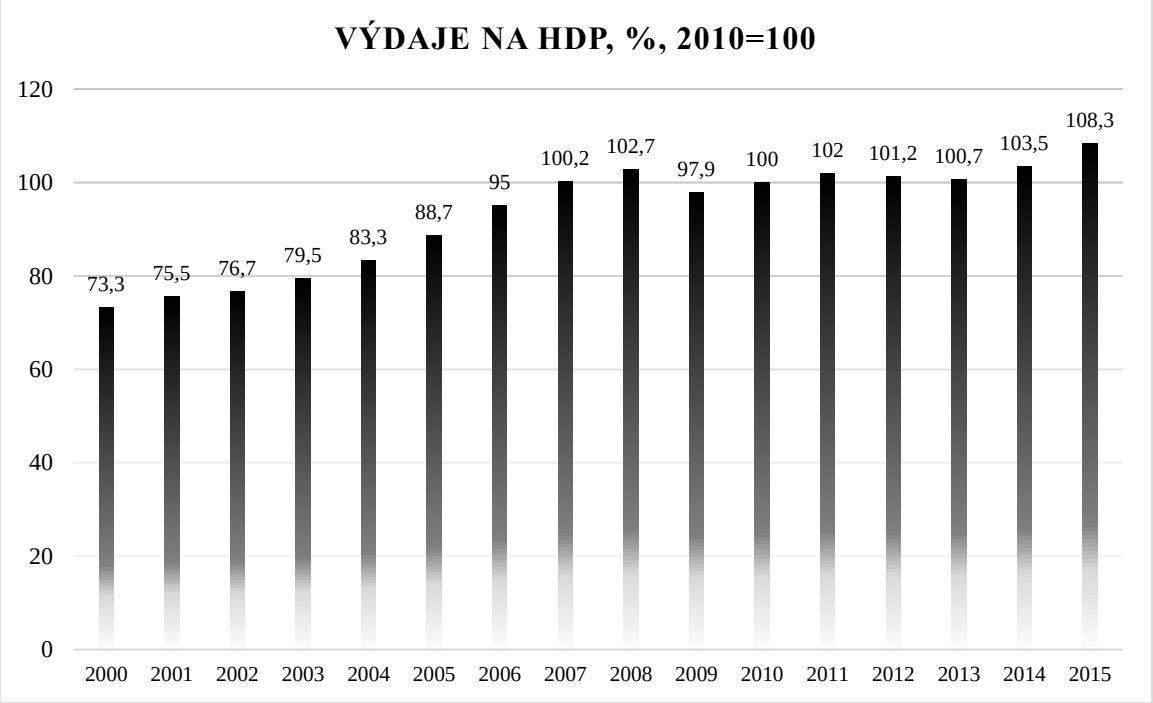
[9] Zhruba od poloviny 90. let se ale postupně začínaly objevovat problémy. Předstih růstu mezd před růstem produktivity práce a částečně i volnější fiskální politika vedly k narůstání vnitřní nerovnováhy. Ta se v podmínkách malé otevřené české ekonomiky s fixním kurzem neprojevovala ve zrychlující inflaci (která však byla z dnešního pohledu relativně vysoká), ale ve vyšších dovozech a v narůstání deficitu běžného účtu platební bilance. Měnová politika nebyla v režimu fixního kurzu a v podmínkách liberalizovaných kapitálových toků schopna přehřívání ekonomiky a růstu vnější nerovnováhy čelit. Výsledkem byl pokles důvěry zahraničních investorů a následný masivní odliv krátkodobého kapitálu. Prudké oslabení kurzu koruny donutilo v květnu 1997 ČNB opustit režim fixního kurzu a nahradit ho režimem volného pohybu kurzu (tzv. plovoucího kurzu).
Inflace se v důsledku měnového otřesu ve druhém pololetí 1997 přehoupla z květnových cca 6 % mírně nad 10 % a v prvních pěti měsících následujícího roku převyšovala 13 %. Na vině nebyly poptávkové tlaky, neboť zpřísnění měnové politiky a zejména restriktivní fiskální a mzdová opatření dvou „vládních balíčků" z dubna a května 1997 růst peněžní zásoby výrazně utlumily. Inflační tlaky byly převážně nákladové, a to jak z titulu oslabeného kurzu, tak z titulu úprav regulovaných cen a nepřímých daní. Inflační očekávání v té době nebyla měnovou politikou nijak ukotvena, a proto byla náchylná k růstu. Vysoká inflace a rizikový vývoj v některých zemích jihovýchodní Asie a v Rusku byly důvody pouze pomalého snižování úrokových sazeb, které zůstávaly až do konce roku 1998 dvouciferné a i v dalším období klesaly jen pozvolna. Vysoké úrokové sazby a zvýšená obezřetnost bank po měnovém otřesu vedly ke zpomalení dynamiky úvěrů, což se následně promítlo v meziročním poklesu hospodářské aktivity a v následném, jen velmi pomalém, zotavování české ekonomiky. Nedostatek úvěrů v podmínkách klesající hospodářské aktivity rovněž zhoršoval situaci podnikové sféry. Docházelo k výpadkům ve splácení poskytnutých úvěrů a následně k problémům některých bank (ČNB, historie ČNB)

Jako odpověď na počáteční projevy ekonomické a finanční krize vznikla v České republice Národní ekonomická rada vlády (NERV). V Národní ekonomické radě byli zastoupeni přední ekonomové a ti měli za úkol fungovat jako nezávislý poradní orgán pro vládu při přijímání ekonomických opatření a radit v případě nutnosti reforem.

Vláda České republiky spolu s NERVem vytvořila již na počátku krize v Evropě v roce 2009 seznam protikrizových opatření, která měla pomoci k opětovnému oživení ekonomického růstu. Činnost NERV byla následně v roce 2013 pozastavena. (Vláda České republiky, 2009)

Na grafu 1 můžeme tento propad vidět o necelých 5 % meziročního růstu HDP mezi roky 2008 a 2009. S tímto faktem koresponduje i následující graf 2, demonstrující procentuální vyjádření meziročního růstu výdajů na HDP v České republice od roku 2000 do roku 2015. Výdaje na HDP kopírují průběh meziročního růstu HDP po přelomu tisíciletí, avšak s tím rozdílem, že zde není viditelný propad výše výdajů, až do roku 2008.

Graf 7: Roční výdaje na HDP v období let 2000–2015 ve stálých cenách



Zdroj: Vlastní zpracování (Databáze časových řad ARAD České národní banky)

3. Financování sportu v České republice v období let 2000 – 2015

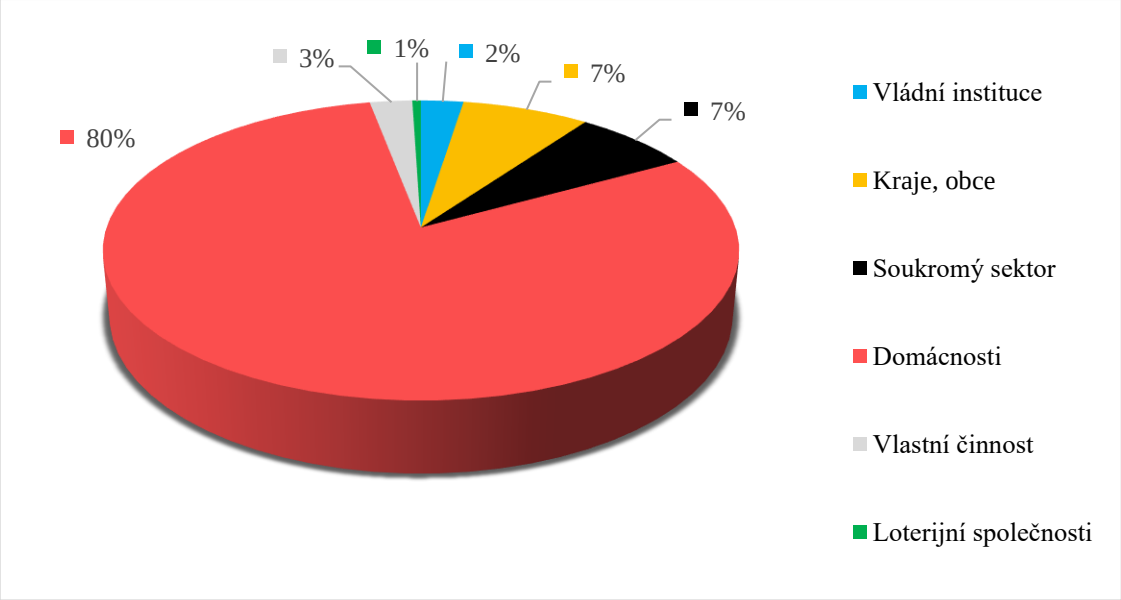
3.1. Struktura financování

Financování sportu v České republice probíhá několika transferovými toky celkové struktury financování. Základním rozdělením můžeme rozčlenit jednotlivé subjekty do následujících kategorií:

- Veřejný sektor
  - Celostátní úroveň – vládní instituce
  - Nižší úroveň – samosprávní celky (kraje, obce,…)
- Loterijní společnosti
- Soukromý sektor (Sponzoring)
- Domácnosti
- Vlastní činnost sportovních organizací (vstupné, marketing, atd.)

V rámci jednotlivých subjektů jsou výše finančních příspěvků na celkovém objemu rozvrženy dle následujícího grafu.

Graf 8: Podíl jednotlivých subjektů na celkovém objemu finanční podpory sportu v ČR



Zdroj: Vlastní zpracování (ČOV – Kejval, 2015)

3.1.1. Veřejný sektor – centrální úroveň

V rámci veřejného sektoru můžeme rozlišit financování sportu na úrovní vládních institucí a na úrovní nižších správních celků – především krajů či obcí, které jsou nyní z větší části příjemci finančních prostředků plynoucích od loterijních společností (analyzováno v kapitole č.4). Mohou tak výrazným způsobem ovlivnit objem finančních prostředků plynoucích do sportovního odvětví.

3.1.1.1. Ministerstvo školství mládeže a tělovýchovy České republiky (MŠMT ČR)

MŠMT ČR hraje nejvýznamnější roli v případě přerozdělování finančních prostředků na celostátní úrovni a mezi vládními institucemi. V kompetencích ministerstva je správa a vypisování dotačních titulů, ze kterých je možné čerpat finanční prostředky. MŠMT ČR taktéž podporuje formou transferů finanční objem sportovní podpory v rámci Ministerstva obrany ČR a Ministerstva Vnitra ČR, v rámci jejichž kompetencí jsou podporovány především reprezentační sportovci.

Mimo podporu sportovních organizací je úkolem MŠMT ČR taktéž řešit finanční podporu sportovních akcí, sportovních center či talentované mládeže. Způsob podpory je veden prostřednictvím dotačních programů[10]. V tabulce níže je přehled dotačních programů, které byly vypsány v období do roku 2015 u MŠMT ČR.

[10] Organizace finanční podpory prostřednictvím dotací se děje na základě vypisování výzev k jednotlivým programům. Po zpracování a odeslání přihlášek jednotliví žadatelé čekají na procesní zpracování a vyhodnocení na jehož základě se následně přiděluje konkrétní výše finančního objemu konkrétním žadatelům.

Tabulka 3: Dynamika vývoje sportovních dotačních programů MŠMT ČR

Vývoj dotačních programů v rámci MŠMT ČR					
2001		**2012**		**2016**	
Program	**Účel**	**Program**	**Účel**	**Program**	**Účel**
I	Sport.reprezentace	**I**	Sport.reprezentace	**I**	Sport.reprezentace
II	Sport.talent.mládež	**II**	Sport.talent.mládež	**II**	Sport.talent.mládež
III	Činnost sport.organizací	**III**	Činnost sport.organizací	**III**	Činnost sport.organizací
IV	Podpora sportovní přípravy žáků na ZŠ	**IV**	Údržba a provoz sport.zařízení	**IV**	Údržba a provoz sport.zařízení
V	Národní program – sport pro všechny	**V**	Činnost sport.svazů	**V**	Činnost sport.svazů
VI	Údržba a provoz sport.zařízení	**VI**	Význam.sport.akce	**VI**	Význam.sport.akce
VII	Sport a škola	**VII**	Hendicep.sportovci	**VII**	Hendicep.sportovci
VIII	Hendikep.sportovci	**Investice**	Nová sportoviště	**VIII**	Organizace sportu ve sport.klubech
Investice	Nová sportoviště			**IX**	Organizace škol.sportu
				X	Projekty sportování veřejnosti
				Investice	Nová sportoviště

Zdroj: Vlastní zpracování (MŠMT ČR – Archiv dokumentů odboru sportu)

Z vývoje dotačních programů je viditelná velká dynamika. Nejen samotné změny názvů, přeskupení programů a podobné změny, ale také administrativní úkony spojené s přihlašováním se do programů pro možnost čerpání dotace působí značné problémy a překážky pro sportovní organizace.

Díky tomu je pak velmi obtížné a zdlouhavé pro sportovní organizace realizovat různé potřebné projekty. Je pak teoreticky možné, že se některé sportovní organizace rozhodnou pro nevyužití dotačního programu pro své projekty. Tímto způsobem se financování sportu může dostávat do problému a nejdůležitější instituce v přerozdělování finančních prostředků pro sportovní odvětví tomu není příliš nápomocna. Jednotlivé dotační programy se pak následně liší samotným objemem financí, jež jsou transferovány do jednotlivých programů.

Tabulka 4: Objemy financí sportovních dotačních programů MŠMT ČR v období 2002-2010

Dotační programy vypsané v rámci MŠMT ČR v období 2002 - 2010		
Program	**Účel**	**Výše podpory v roce 2010**
I	Sport.reprezentace	367 234 000 Kč
II	Sport.centra mládeže	175 000 000 Kč
III	Sport.talent.mládež	83 000 000 Kč
IV	Sportovní střediska	74 000 000 Kč
V	Národní program – sport pro všechny	31 000 000 Kč
VI	Údržba a provoz sport.zařízení	20 000 000 Kč
VII	Sport a škola	9 000 000 Kč
VIII	Hendikep.sportovci	177 702 000 Kč
Investiční programy	Dotace na opravu či nové sportoviště sportovních organizací i reprezentace	1 176 901 000 Kč

Zdroj: Vlastní zpracování (Analyticko - koncepční studie KPMG 2012)

Z tabulky je evidentní, že podpora reprezentace, center mládeže a talentované mládeže, jež defacto směřuje na podporu reprezentací, jsou objemy finančních prostředků mnohonásobně vyšší v porovnání s objemy financí plynoucích na podporu sportovních organizací na nejnižší úrovni struktury – tedy organizace působící na amatérské úrovni. Nerovnoměrné rozdělení finanční podpory vrcholového sportu a ostatních základních sportovních organizací má mnoho negativních důsledků. Těmi nejzásadnějšími negativy jsou úbytek amatérských sportovců a dobrovolníků působících ve sportovním odvětví. Díky tomu se řada malých organizací dostává do existenčních problémů. Členská základna je v některých situacích kritérium, které je nutné splnit pro možnost přihlášky do datačního programu. Na základě nízkého počtu členů sportovní organizace může být diskvalifikována z dotačního programu.

Tato situace se následně promítá do finančních problémů dané sportovní organizace. Celkově se pak může jednat o ‚bludný kruh', kdy nedostatek financí vede k nedostatku členů a dobrovolníků, čímž je opět zmařena šance na získání finančních prostředků.

Celkově klesl počet registrovaných členů v ČUS mezi roky 2011 a 2014 z 1 710 616 na 1 205 746 (Boháč, 2015). Je důležité si uvědomit, že v České republice je sport provázán s dobrovolnictvím.

A přestože se množství dobrovolníků ve sportovním odvětví v České republice přepočítané na 100 obyvatel pohybuje kolem evropského průměru (viz kapitola 1.3 Struktura sportovního odvětví – oddíl 1.3.5 Dobrovolnictví), řada vrcholných akcí na území České republiky by se nemohla konat bez účasti dobrovolníků. Totéž platí pro další sportovní akce výrazně menšího rozsahu, které však o to více lpí na zapojení a pomoci dobrovolníků.

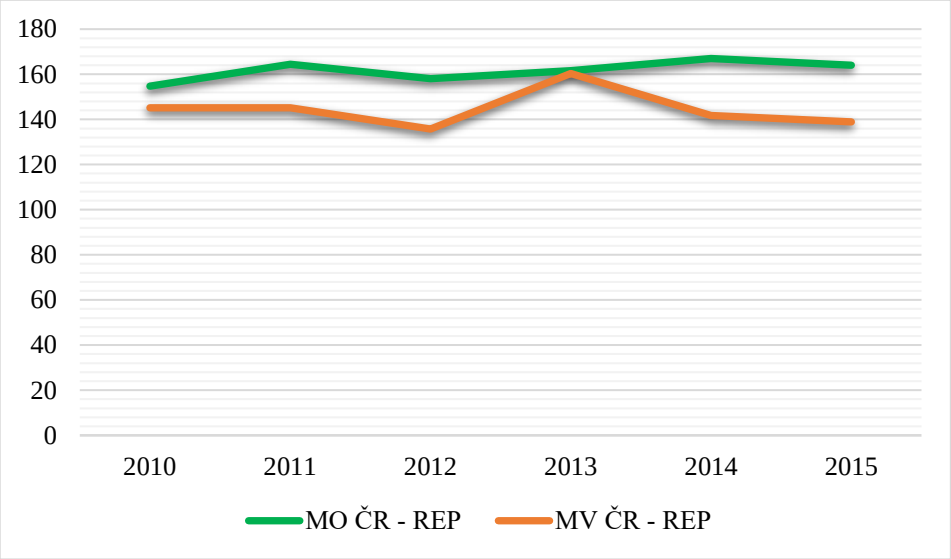
3.1.1.2. Ministerstvo obrany ČR, Ministerstvo Vnitra ČR

Obě rezortní části mají v kompetencích dotace především státních reprezentací. V případě Ministerstva Obrany ČR se jedná o organizace DUKLY, která je návaznou organizací oddíly DUKLY z období před rokem 1989. Státní reprezentanti a členové Dukly jsou zároveň profesionálním povoláním vojáci, díky čemuž spadají pod správu Armády ČR, což umožňuje reprezentačním sportovcům nabývat armádní hodnosti. Úkolem Armádního sportovního centra Dukla je zabezpečit státní a resortní sportovní reprezentaci České republiky na vrcholných světových soutěžích − olympijských hrách, mistrovstvích světa a Evropy, světových pohárech. ASC Dukla si připravuje i vlastní juniorský tým ve sportovních družstvech juniorů a ve spolupráci s TJ Dukla i děti a mládež. (Armádní sportovní centrum Dukla).

V rámci kompetencí Ministerstva Vnitra je správa a organizace rezortního sportovního odboru, jež se transformoval roku 2009 na samostatnou složku státu. OLYMP Centrum sportu MV se podílí na koordinaci resortního sportu, organizaci celostátních policejních mistrovství i mezinárodních soutěží konaných v ČR a vytváří podmínky pro sportovní aktivity policistů, rozvíjející jejich fyzickou zdatnost potřebnou k výkonu služby. V případě potřeby umožňuje a zabezpečuje sportovní činnost zaměstnanců Ministerstva vnitra (Olymp Centrum sportu MV).

Dle prezentovaných kompetencí je zřejmé, že oba tyto rezortní odbory sportu mají prioritní úkol zabezpečovat a podporovat reprezentační úsek sportovního odvětví.

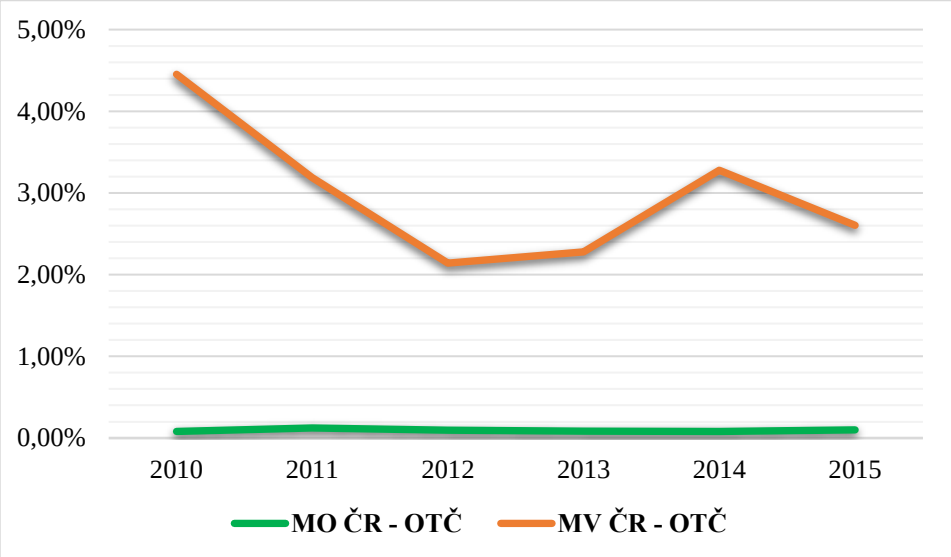
Graf 9: Výše finančních příspěvků MO a MV ČR na reprezentaci (v mil. Kč)



Zdroj: Vlastní zpracování (Monitor – informační portál MF ČR)

Graf prezentuje výši finančních příspěvků jednotlivých rezortů pro reprezentaci. Obě ministerstva se podílejí téměř identicky na podpoře reprezentace. Z celkového objemu financí na sportovní reprezentaci to činí dohromady přibližně 30% (graf níže).

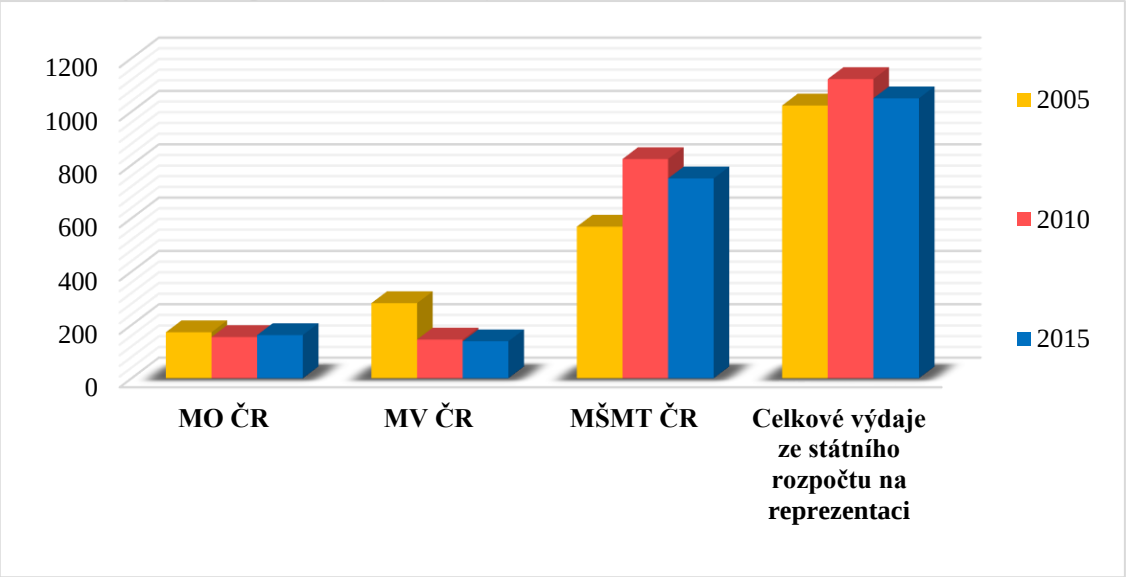
Graf 10: Podíl finančních příspěvků MO a MV ČR na ostatní sportovní činnost na celkovém objemu této oblasti (v %)



Zdroj: Vlastní zpracování (Monitor – informační portál MF ČR)

Tento graf potvrzuje, že Ministerstvo Obrany ČR i Ministerstvo Vnitra ČR se soustředí především na podporu reprezentace. Ostatní sportovní činnost (OTČ) je podporována významnější částkou pouze z Ministerstva Vnitra ČR. I přesto činí tento objem finanční podpory na celkovém objemu ostatní sportovní činnosti v součtu 3 až 4 procenta.

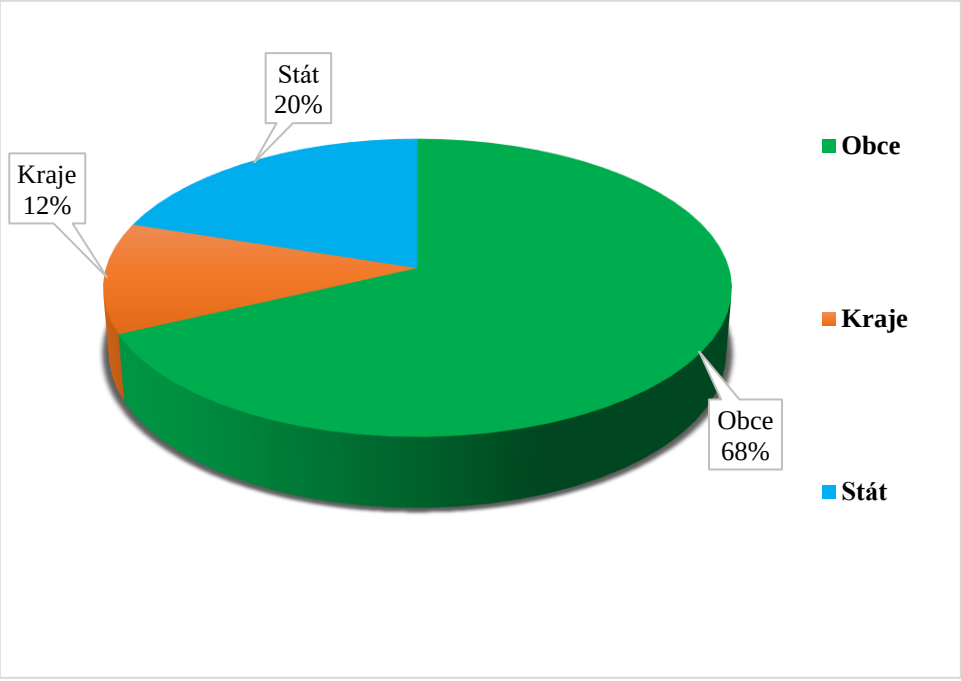
Graf 11: Výdaje na reprezentaci (v mil. Kč)



Zdroj: Vlastní zpracování (Státní závěrečné účty, MFČR. Výroční zprávy jednotlivých rezortů)

3.1.2. Veřejný sektor – regionální úroveň

Graf 12: Podíl podpory jednotlivých úrovní na financování sportu z veřejného sektoru v roce 2011 (v %)

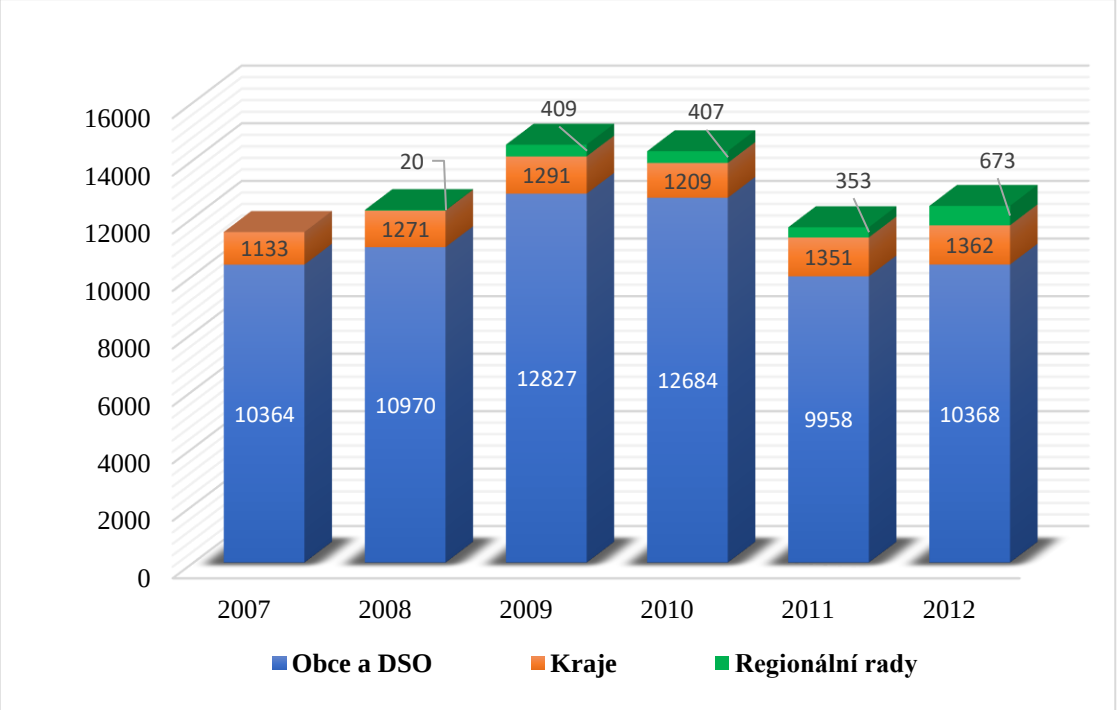


Zdroj: Koncepce financování sportu KPMG, 2012

Jak je viditelné z grafu, největší objem finančních prostředků do sportu plyne z regionální úrovně z obcí a případných dobrovolných svazků obcí (DSO). Hlavním úkolem pro regionální úroveň podpory sportu je vytvářet podmínky v oblastech pro rozvoje sportu a tělovýchovy, a to především skrze zabezpečení sportu pro všechny, zajištění výstavby, provozu a údržby sportovní infrastruktury a podporu talentovaní mládeže. Forma podpory dotací vzchází ze zdrojů jednotlivých samospráv. Neexistuje však žádný právní předpis, který by upravoval výši, oblast či účel podpory, jež směřuje do sportovního odvětví z rozpočtu obcí či krajů. Konečný objem poskytnutých financí tak zcela podléhá rozhodnutí zastupitelstva daného místního orgánu.

S výjimkou zlomového roku 2011 plynulo v posledních letech z rozpočtů obcí a dobrovolných svazků obcí vždy více než 10 mld. Kč. Tyto výdaje obcí do sportu následně podporují výdaje krajů a regionálních rad. Souhrn těchto výdajů je sice přibližně desetkrát nižší než výdaje obcí, výše těchto finančních příspěvků však stále narůstá (viz graf níže).

Graf 13: Výdaje obcí, DSO, krajů a regionálních rad na financování sportu v ČR (v mil. Kč)



Zdroj: Vlastní zpracování (MFČR – Výdaje nižších správních celků na sport)

Objem financí plynoucích do sportovního odvětví z rozpočtu samosprávních organizací převyšuje mnohonásobně výdaje státního rozpočtu na tohle odvětví. Celkový objem výdajů obcí, DSO, krajů a regionálních rad v roce 2012 byl tři a půl krát vyšší než výdaje státního rozpočtu. V roce 2010 byly objem výdajů do sportovního odvětví na úrovní regionů dokonce pětkrát vyšší než na centrální úrovni. Od ledna 2012 obce disponují navíc prostředky plynoucí ze zdanění hazardu, na základě novelizace loterijního zákona a povinných odvodů. Přesto však není blíže upřesněno, na kterou oblast VPÚ by měly tyto finance směřovat. Je tedy zcela v kompetenci příslušných orgánů obce, kde tyto finance budou využity.

3.1.3. Soukromý podnikatelský sektor

Soukromý sektor se na financování sportovního odvětví podílí několika možnými způsoby:

- sponzorování akcí, sportovních klubů, týmů či jednotlivců,
- advertisement – poptávka po reklamě
- bezplatné poskytování sportovního vybavení nebo sportovišť
- mecenášství
- rozvoj a údržba sportovní infrastruktury
- podpora členských zaměstnanců ve sportovních klubech a provádění sportovní činnosti
- odvod daní do veřejných rozpočtů, ze kterých jsou pak přerozdělovány prostředky mimo jiné i do sportu

Studie EU „Study on the funding of grassroots sports in EU“ odhadla, že v České republice v roce 2008 tvořily příjmy ze sponzoringu od soukromých firem méně než 10% celkových zdrojů ve sportovním odvětví, přičemž úroveň tohoto podílu na celkové financování sportu je v rámci evropské srovnání velmi podprůměrný (Amnyos, 2011). Nejoblíbenější formu podpory sportu soukromými firmami představuje sponzoring, který lze rozdělit na několik nejčastějších druhů: sponzoring jednotlivých sportovců, sponzoring sportovních týmů a klubů a sponzoring sportovních akcí. V rámci této formy upřednostňují firmy především populárnější sporty a větší kluby, z důvodu snadnější medializace.

Tento fakt pouze dokresluje situaci rozdílu podpory vrcholového sportu oproti podpoře základních sportovních organizací a sportu pro všechny.

V současné době vzniká trend propojit finanční podporu sportu s konkrétním projektem, jež zahrnuje investici do sportoviště, vybavení, lidský zdrojů, samotné sportovní činnosti a vzdělání. Jedná se tzv. akademie, které jsou na území České republiky zřizovány pod záštitou konkrétního sportovního svazu či podobné organizace. V České republice je to příklad fotbalové akademie. Jedná se o současnou náhradu bývalých sportovních center mládeže sdružujících talentované jedince. Ve fotbalovém odvětví v zahraničí podobné akademie fungují pod záštitou samotných klubů (např. Ajax – Nizozemí, Barcelona – Španělsko, Arsenal – Anglie).

V posledních letech se však mezi největší projekty podobného typu zařadila Red Bull Akademie, jež byla vybudována v rakouském Salcburku za částku přibližně 60 mil. Eur (Tomek, 2017, str.10). Majitelem společnosti Red Bull[11], Dietrichem Mateschitzem. Tento projekt ukázal nový rozměr a způsob možností podpory sportu soukromého sektoru.

3.1.4. Domácnosti

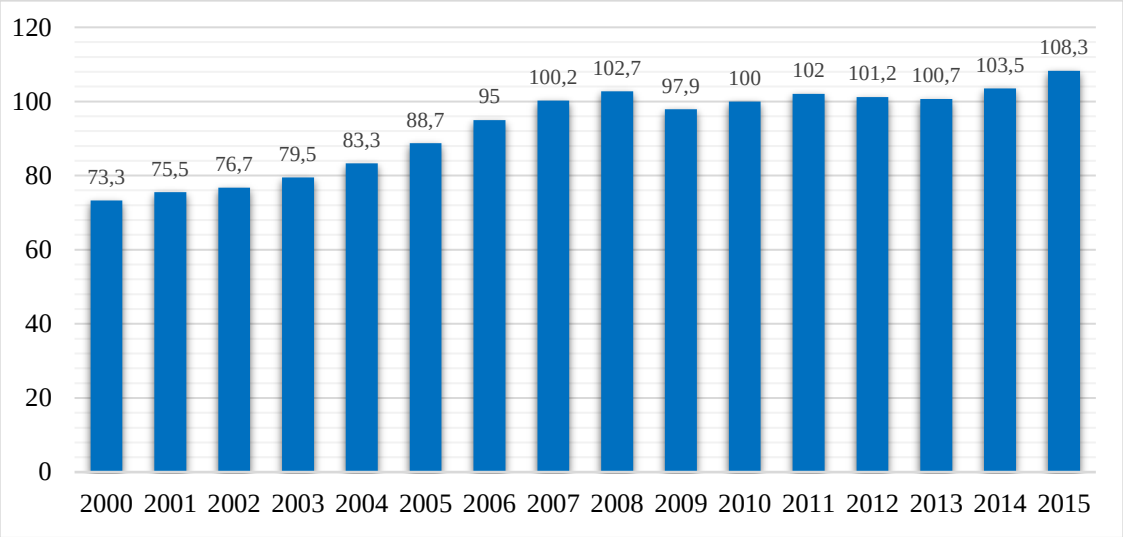
Domácnosti poskytují největší část objemu finančních prostředků směřujících do sportovního odvětví v České republice. Dle Eurostrategies tvoří tento podíl dlouhodobě více než polovinu, v roce 2008 se pohyboval kolem 57 %. Některé zdroje uvádějí, že podíl finančních prostředků z domácností do sportovního odvětví dosahuje dokonce 80 % celkového objemu finanční podpory sportovního odvětví (Hájek, 2015).

Domácnosti hradí ze svých financí především členské příspěvky ve sportovních klubech a sportovní vybavení (pro samotný sport, klubové oblečení, atd.), následují vstupy na sportoviště (aktivně jako sportovci či pasivně jako diváci) a ostatní drobnější výdaje (výdaje na trenéry, dopravu, startovné, atd.) (KPMG, 2012).

[11] Společnost RedBull je celosvětově známým výrobcem energetických nápojů. V rámci podpory sportovního odvětví je tato značka spojována především s adrenalinovými sporty a sportovci (RedBull Rampage – extrémní závod sjezdu na horských kolech v USA). Mimo to však RedBull podporuje celou řadu sportovců a týmů z různých druhů sportů (tým v F1, Lindsey Vonn – alpská lyžařka, atd.)

3.2. Komparace průběhu hospodářského cyklu s trendem vývoje finančních prostředků plynoucích do sportovního odvětví v České republice v období let 2000-2015

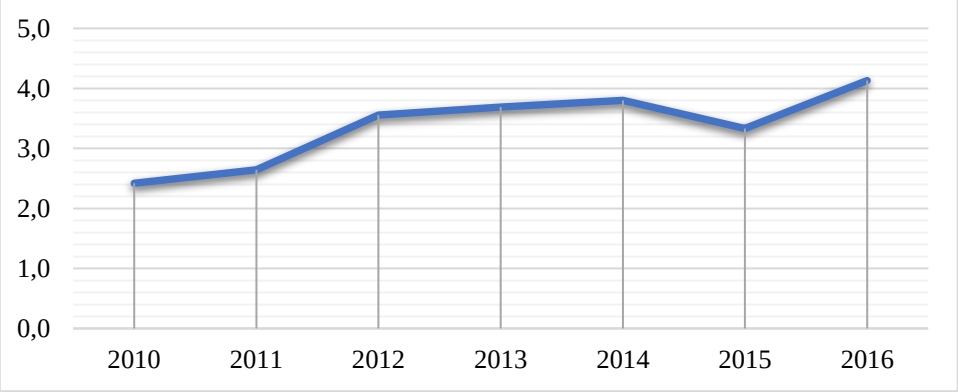
Graf 14: Výdaje na HDP ČR v období 2000 – 2015 (v %, 2010 = 100)



Zdroj: Vlastní zpracování (Databáze časových řad ARAD, ČNB)

Celkové výdaje mají stoupající tendenci mimo období let 2008 až 2010. V podobném trendu se jeví taktéž celkové výdaje na sport ze státního rozpočtu, což znázorňuje graf výdajů na sport.

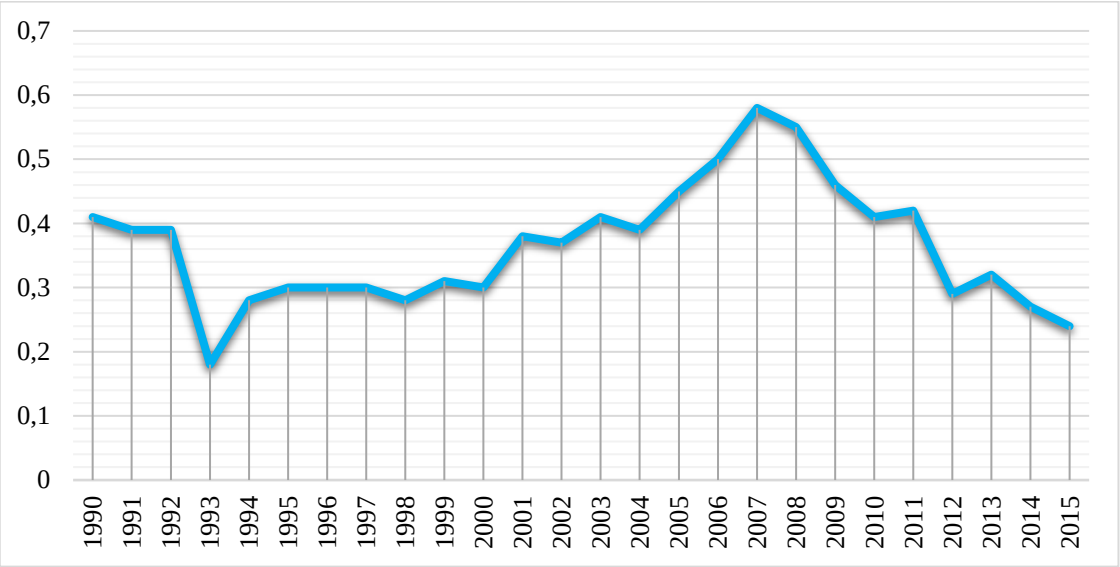
Graf 15: Celkové výdaje na sport ze státního rozpočtu (v mld. Kč)



Zdroj: Vlastní zpracování (Státní závěrečné účty, MF ČR)

Pokud však srovnáme vývoj celkových výdajů státního rozpočtu a výdajů směřujících do sportovního odvětví v grafu níže, můžeme vidět zřetelně klesající trend od roku 2007.

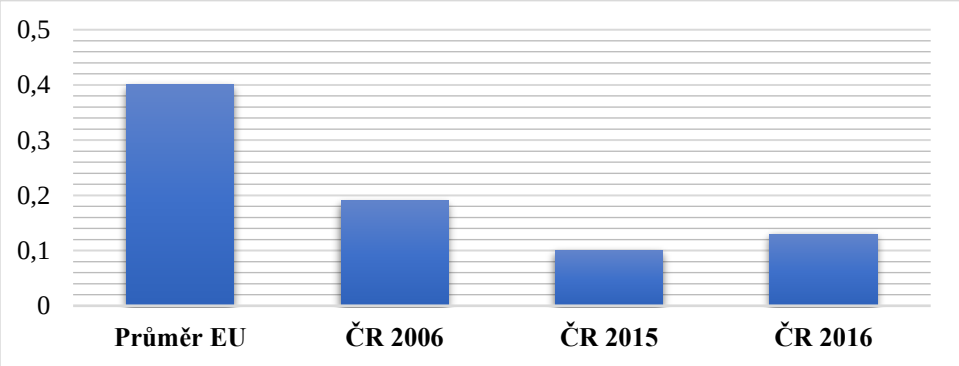
Graf 16: Vývoj poměru výdajů státního rozpočtů a výdajů na sport v období 1990 – 2015 (v %)



Zdroj: Vlastní zpracování (Kraus, 2015)

Lze pochopit klesající trend v období let 2008 až 2010 případně 2011 z důvodu hospodářsky krizového období, nicméně ani po legislativních změnách loterijního zákona a po různých úpravách dotačních programů se evidentně tyto změny nesetkaly s pozitivním dopadem. Pakliže bychom přešli k mezinárodnímu srovnání, úroveň výdajů do sportovního odvětví k HDP je celkově výrazně pod průměrem Evropské unie.

Graf 17: Srovnání poměru výdajů na sport k HDP s průměrem EU (v %)



Zdroj: Vlastní zpracování (Kraus, 2015)

Celkově je možné vyhodnotit, že se nepotvrdil přímý vliv hospodářského cyklu na objem financí ve sportovním odvětví ČR ve sledovaném období. Na základě struktury prostředí sportovního odvětví v ČR a díky diferencovanému způsobu financování tohoto odvětví se vliv hospodářského cyklu na objem financí směřujících do sportu výrazně snižuje.

4. Legislativní rámec podpory sportu v České republice

Sportovní činnost je ukotvena v legislativním rámci státu. Důvodem je, že od skončení druhé světové války zaznamenal sport obrovský rozvoj a transformoval se do odvětví generující HDP. Zaměstnává občany, ale je také příjemcem dotací z veřejných rozpočtů. To je příčinou ukotvení sportovní oblasti v některých státech (například ve Španělsku a Francii) přímo do ústavy, což není případ ČR (Sluka, 2007).

4.1. Zákon o podpoře sportu

Jak již bylo zmíněno v podkapitole o koordinaci sportovní činnosti, hlavní koordinační roli v oblasti financování a podpory sportu přisuzuje zákon č.115/2001 Sb. Ministerstvu školství, mládeže a tělovýchovy. MŠMT ČR připravuje návrh státní koncepce politiky sportu a následně jej dává ke schválení vládě a poté koordinuje její plnění. Taktéž zabezpečuje finanční podporu sportovního odvětví ze státního rozpočtu, utváří podmínky pro přípravu sportovních talentů, pro státní reprezentaci, pro sportování hendikepovaných a pro podporu sportu pro všechny. Dále také připravuje a koordinuje antidopingový program, uděluje akreditace vzdělávacím zařízením v oblasti sportu a je také zřizovatelem a koordinátorem rezortních sportovních center, jež jsou zřizována jím samotným nebo Ministerstvem vnitra (MV ČR) a Ministerstvem obrany (MO ČR). Pod Ministerstvem obrany České republiky jsou zřizovány sportovní oddíly Dukla, pod Ministerstvem vnitra pak oddíl Olymp (zákon č. 115/2001 Sb.).

Zřízení resortních sportovních center v rámci MO a MV ČR je dáno historickým vývojem v ČR. V rámci těchto sportovních center jsou utvářeny podmínky pro rozvoj sportu, přípravu talentovaných sportovců a pro sportovní reprezentaci. Oblast vytváření podmínek pro přípravu reprezentace tvoří největší podíl obou středisek.

V rámci legislativy jsou též stanoveny povinnosti v oblasti sportu pro kraje a obce. Úkolem těchto nižších správních celků je hlavně zabezpečovat rozvoj sportu, jeho dostupnost pro obyvatelstvo a zabezpečovat podporu sportu ze svého rozpočtu (Zákon č.115/2001 Sb.).

Nedostatečná úprava legislativy pro zabezpečení podpory sportu z krajských či obecních rozpočtů, tkví v tom, že v rámci zákona není přesně stanoveno, jakým objemem finančních prostředků mají kraje a obce podporovat sportovní odvětví.
Ze státního rozpočtu plyne největší objem financí do sportu prostřednictvím MŠMT ČR. To od roku 2001 přerozděluje finance ze státního rozpočtu do sportu dle každoročně vypsaných dotačních programů.

Před rokem 2001 neexistovaly konkrétní podmínky pro podporu sportu v České republice. Po roce 1989 byla sportovní činnost chápána jako soukromá aktivita občanů. Podle toho k ní bylo přistupováno. Stát proto neměl zájem o úpravu podpory sportovního odvětví z veřejných rozpočtů. Tento stav však netrval příliš dlouho. Vládní činitelé si uvědomili, že nízká podpora sportu má negativní vliv také na reprezentaci na OH a zimních olympijských hrách (ZOH), což mělo za následek postupné zvýšení zájmů politiků o problematiku podpory sportu (Novotný, 2011).

V České republice je podpora sportu legislativně upravována zákonem č.115/2001 Sb., o podpoře sportu, který v ČR ustavuje tzv. liberální model úpravy sportu, při němž je úkolem státu poskytování logistické a finanční podpory pro sport. Velice podobný systém funguje například v Německu a Anglii. Jiným příkladem je Francie, kde je aplikován tzv. intervenční model sportu, což znamená, že hlavním garantem rozvoje sportu je stát, který pomocí jasně definovaných zákonů pomáhá rozvoji jednotlivých sportovních aktivit země (Novotný, 2011).

Pozitivum této legislativní úpravy je, že v §1 vymezuje sport jako veřejně prospěšnou činnost. I přes pozitivní posun v této oblast však panuje celková nespokojenost sportovní obce s tímto zákonem a jeho novelizacemi. Dle zákona by měl sport být plně v gesci MŠMT, v praxi má však některé kompetence pod sebou i Ministerstvo obrany ČR nebo Ministerstvo vnitra ČR (v rámci těchto dvou ministerstev fungují resortní střediska Dukla a Olymp. Pomocí novelizací mělo být dosaženo eliminování nepřesností ve znění zákona a také kompatibility s normami EU (Kumpera, 2008).

Mimo legislativní úpravy se financování sportovního odvětví v České republice řídí usneseními vlád ČR, které například ukládají obcím a krajům za povinnost dávat finanční prostředky ze svých rozpočtů na podporu sportu a budování sportovní infrastruktury. V tabulce níže jsou ukázány příklady těchto dokumentů a jejich stručná charakteristika (MŠMT, 2011).

Tabulka 5: Příklady dokumentů vládních usnesení

Vládní usnesení	Stručná charakteristika	Příklad opatření
Usnesení vlády České republiky ze dne 14. 7. 1999 č. 718 *Zásady komplexního zabezpečení státní sportovní reprezentace, včetně systému výchovy sportovních talentů*	První konkrétní krok ze strany vlády na podporu sportu. Vymezuje způsob podpory, podporované subjekty a státní priority	Definice sportovního talentu a definice sportu pro všechny
Usnesení vlády České republiky ze dne 5. 1. 2000 č. 17 *Národní program rozvoje sportu pro všechny*	Propagace zdravého životního stylu. Rozvoj sportu na školách a přilákání dětí ke sportu	Návrh na zavedení třetí hodiny tělocviku na základních školách
Usnesení vlády České republiky ze dne 9. 7. 2003 č. 673 *Směry státní politiky ve sportu na léta 2004 až 2006*	Objektivizace systému přidělování státních dotací, zkvalitnění oblasti péče o sportovní prostředí, včetně posílení společenské reflexe sportu v České republice	Zajištění operačních programů pro podporu sportu
Usnesení vlády České republiky ze dne 9. března 2011 č. 167 *o Koncepci státní podpory sportu v České republice*	Zjednodušení systému čerpání dotací na podporu sportu	Zjednodušení struktury dotačních programů

Zdroj: Vlastní zpracování (MŠMT – Specifické dokumenty odboru sportu)

Právní rámec sportovního odvětví je ovlivněn také řadou vyhlášek. Mezi ty nejvýznamnější patří zákon č. 60/2000 Sb., o ochraně olympijských symbolik, v platném znění, zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, v platném znění, zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce, v platném znění, všechny zákony upravující daňovou soustavu ČR, Zákon č. 183/2006 Sb., stavební zákon, v platném znění, upravující podmínky výstavby sportovišť, vyvlastnění pro jejich výstavbu aj. Na základě členství ČR v EU do právního rámce sportu taktéž náleží závazné a doporučující předpisy Evropské komise (ČOV, 2014).

4.2. Typy sportovních organizací ve sportovním odvětví v ČR

V České republice musí mít sportovní organizace svoji právní subjektivitu, pokud nepůsobí na neinstitucionální bázi. Český právní řád umožňuje sportovním organizacím množství způsobů pro založení právního subjektu. Konkrétní způsob, který si organizace zvolí, pak do značné míry ovlivňuje fungování celé organizace a způsob jejího financování. V podstatě lze rozdělit všechny právní subjekty působící ve sportovním odvětví na dvě části.

První část jsou neziskové organizace, do kterých patří spolky (dříve občanská sdružení, která se dle Zákona č.89/2012 musela do 1. 1. 2017 transformovat právě na spolky), obecně prospěšné společnosti (OPS), příspěvkové organizace (PO) a v ojedinělých situacích i nadace, nadační fondy a zájmová sdružení právnických osob (ZSPO). Druhou část tvoří společnosti s ručením omezením (SRO), akciové společnosti (AS) a v některých případech mohou sportovní zařízení provozovat i osoby samostatně výdělečně činné (OSVČ). V praxi existují případy, že některé sportovní organizace jsou uměle rozděleny na dva právní subjekty, tak aby jeden z nich byl v neziskovém sektoru a druhý v ziskovém (Janků a kol. 2014).

4.2.1. Neziskové organizace

Do roku 2014 byla zřízena většina sportovních oddílů či klubů formou akciových společností. V roce 2011 mělo tuto právní subjektivitu přes 93 % klubů, jejichž střešní organizací byla ČSTV, tedy dnešní ČUS (Pavlík, 2013). U jiných sportovních organizací by tento poměr měl být ještě vyšší. Důvodem této situace je zastřešení velkých sportovních odvětví organizací ČSTV (později ČUS), která mají své profesionální soutěže a kluby, a zároveň tyto kluby musí mít jinou právní subjektivitu než je občanské sdružení. Za předpokladu, že v ostatních zastřešujících organizacích je poměr OS k ostatním subjektům stejný, dle dat analýzy KPMG (2013) by to znamenalo, že v roce 2011 v českém prostředí sportu existovalo přes 32 tisíc klubů zřizovaných formou OS.

Od 1. 1. 2014 vešla v platnost novelizace, která ukládala za povinnost všem OS transformovat se na spolek. Tato povinnost vznikla platností zákona č. 89/2012 Sb., Nového občanského zákoníku. Na změnu své právní subjektivity byl stanoven čas pro organizace do 1. 1. 2017 (zákona č. 89/2012 Sb.).

Pro organizace vedené formou spolku existují daňové výhody. Založení nevyžaduje složitý postup a také existuje řada dotačních programů směřujících právě pro tuto formu sportovních organizací. Založení spolku je legislativně upraveno zákonem č. 89/2012 Sb., Nového občanského zákoníku, konkrétně paragrafy 217 – 221. Spolek mohou založit alespoň tři osoby, které mají společný zájem. Členové spolku musí definovat, co je účelem jejich hlavní činnosti. Dále musí sepsat stanovy, které musí obsahovat název spolku, účel zřízení, práva a povinnosti členů a statutární orgány. Spolek vzniká jako právní subjekt v den, kdy je zaspán do veřejného rejstříku (Zákon č. 89/2012 Sb.).

Spolkům je umožněno mimo hlavní činnosti provozovat ještě vedlejší činnost a obecně prospěšnou činnost.[12] Pro účely daňových povinností je možné činnost spolků rozdělit na hlavní a vedlejší. Výnosy z hlavní činnosti jsou totiž osvobozeny od daně z příjmu. Mezi příjmy z hlavní činnosti sportovního oddílu můžeme zařadit výnosy ze vstupného, členské poplatky, dotace, dary a dědictví určené na hlavní činnost, úroky na běžném účtu a výnosy z loterií (Dobrozenský a Stejskal, 2015).

Organizace vytvořené formou spolku mohou získávat prostředky na svou činnost i mimo hlavní obor své činnosti. Pro tento účel je zákonem definována vedlejší činnost organizace. Jde o situaci, při níž spolek provozuje vedlejší činnost, která přímo nekoresponduje s jeho posláním, jež má zakotvené ve svých stanovách (Novotný, 2011). V případě sportovních oddílů můžeme hovořit o tzv. klubovém merchandisingu. Jedná se o prodej předmětů s logem klubu, dále pak sportovní oddíly často používají pronájem sportovišť, příjmy z reklam nebo pořádání kulturních akcí.

[12] Obecně prospěšná činnost je speciálním případem hlavní činnosti, kdy spolek splňuje podmínky, které jsou definovány v zákoně. Díky tomu, že v zákoně č. 155/2001 Sb. je sport definován jako obecně prospěšná činnost, patří všechny sportovní spolky mezi organizace provozující obecně prospěšnou činnost.

I v případě vedlejší činnosti je spolkům umožněno daňové zvýhodnění. Pokud sportovní oddíl použije finance, jež nemusel danit na pokrytí nákladů u hlavní činnosti, existuje možnost si v takovém případě snížit základ daně z příjmu u vedlejší činnosti až o 30 %, maximální hodnota je 1mil. Kč. Tento krok musí být učiněn do tří let od uplatnění odečtu daně. V případě, že 30 % příjmu spolku nedosahuje hodnotu 300 000 Kč, je možné si odečíst ze základu daně celých 300 000 Kč. Tato situace je v praxi velmi obvyklá. (Dobrozenský a Stejskal, 2015).

Existují také další formy organizací, jejichž počet je však velmi nízký. Jedná se o ústavy, nadace, nadační fondy a sociální družstva. V České republice ve sportovním odvětví je však velká míra zastoupení institucí, jejichž statusem je příspěvková organizace. Jedná se o ojedinělou formu neziskové organizace, která je stvořena organizační složkou státu nebo územně samosprávními celky. Obvykle provozuje aktivitu, jež svou charakteristikou a rozsahem vyžaduje samostatnou právní subjektivitu. Založení a fungování PO se řídí zákonem č. 250/2000 Sb., zákonem č. 129/2000 Sb. a zákonem č. 128/2000 Sb. Všechny tyto právní úpravy vychází ze zákona č. 576/1990 Sb..

Mezi neziskovými a příspěvkovými organizacemi je především rozdíl v tom, že PO je charakteristické nejen přímým napojením na zřizovatele v oblasti vymezení činnosti, ale i v oblasti rozpočtové. Tento typ PO můžeme teoreticky označit jako neziskovou organizaci, jejímž zřizovatelem je instituce veřejného sektoru. Taková organizace by pak měla vykonávat činnost, jež souvisí s poskytováním služeb s charakterem veřejného statku (Lovětínský a Mylková, 2011).

Příspěvkové organizace vytvořené pro poskytování služeb v oblasti sportu je možné rozčlenit na dvě části. Do první části patří domy dětí a mládeže. Ty jsou zřizovány obecní či místní samosprávou ve větších aglomeracích a poskytují dětem do 18ti let možnost navštěvovat sportovní kroužky. Tyto organizace jsou také častým pořadatelem příměstských a letních táborů pro tyto děti. Do druhé části patří podniky, jež jsou založeny městskou samosprávou z důvodu provozu sportovišť a správy movitého majetku města.

4.2.2. Ziskové organizace

Účelem zřízení ziskových sportovních organizací je dosažení zisku. Jedná se tedy o subjekty, které jsou provozovatelem sportu nebo sportovišť, jež by měly poskytovat komerčně úspěšnou činnost.
V prostředí sportu se jedná především o akciové společnosti, společnosti s ručením omezením. Zmíněné právní subjekty se od 1. 1. 2014 řídí podle zákona č. 90/2012 Sb., o obchodních korporacích (Zákon č. 90/2012 Sb.).

V České republice jsou ziskové organizace obvykle zastoupeny společnostmi s ručením omezením. Takovou právní subjektivitu mohou mít jak některé profesionální sportovní kluby, tak i většina fitness center.

Dle zákona o obchodních korporacích je možné, aby SRO zřídil jeden nebo více společníků, přičemž společníkem může být jak fyzická, tak i právnická osoba. Do roku 2014 musel základní kapitál takové společnosti činit 200 000 Kč. Od 1. 1. 2014 došlo ke změně povinné výše základního kapitálu na 1 Kč. Zakládajícím dokumentem SRO je společenská smlouva.

Tato smlouva musí obsahovat název a sídlo firmy, předmět podnikání, identifikaci společníků, výši základního kapitálu při založení společnosti a způsob splacení vkladu, jména a bydliště prvních jednatelů a dozorčí rady a způsob jakým jednají jednatelé za společnost (Zákon č. 90/2012 Sb. a Zákon č. 513/1991 Sb.).

Založení akciové společnosti je pro zakladatele finančně náročnější než v případě vzniku SRO, jelikož výše základního kapitálu akciové společnost při jejím vzniku musí činit alespoň 2 miliony Kč nebo 70 tisíc eur. Akciové společnosti se v českém sportovním prostředí vyskytují zejména ve fotbalovém prostředí. Je tomu dáno tím, že všechny fotbalové kluby hrající první nebo druhou nejvyšší českou soutěž musí mít podle licenčních podmínek FAČR status AS s akciemi na jméno (FAČR, 2013).

Organizace zřizované jako AS nemají možnost být příjemcem větší části veřejných dotací. Důvodem je kompatibilita s nařízením EK. To ukládá, že profesionální sportovní kluby mohou být podporovány z veřejných rozpočtů pouze dle pravidel de minimis.

To znamená, že z profesionální kluby mohou obdržet pouze dotaci ve výši 200 tis. eur na tříleté období. (ÚOHS, 2015). Profesionální sportovní kluby a místní samosprávy tuto povinnost nařízení obchází různými, avšak legálními cestami.

Obvykle je to pomocí dotací do sportovní infrastruktury daného klubu nebo kupováním reklamy od profesionálního klubu na jeho dresech či reklamních plochách na stadionech.[13] Poslední způsob, který využívá většina tuzemských klubů, je rozdělení sportovního úseku mládeže a dospělého týmu na dva právní subjekty, s tím, že mužský tým funguje formou SRO či AS a mládežnické týmy mají právní subjektivitu spolku. Je poté možné čerpat dotace z veřejných rozpočtů.

4.3. Loterijní zákon – odvod z loterií a společnost SAZKA, a.s.

4.3.1. Situace před novelizací zákona

Před úpravou loterijního zákona v roce 2012, byly loterijní společnosti na základě ustanovení zákona č. 568/1992 Sb., o dani z příjmu v tehdejším znění, zcela osvobozeny od daně z příjmu právnických osob (DPPO). Loterijní společnosti však měly povinnost odvodů části ze svých zisků na veřejně prospěšné účely (VPÚ). Účely těchto odvodů, stanoveny zákonem, byly například ekologické, zdravotní, sociální, kulturní či sportovní.

Sazba pro povinný odvod byla podmíněna výší výtěžku dané společnosti za účetní období. Rozdíl mezi příjem provozovatele, tvořený vsazenými částkami z provozovaných her, a výhrami vyplacenými účastníkům her, správními poplatky a místními poplatky tvořil dílčí základ odvodu. (Kramář, Hušák, 2006). Tato výše odvodu části výtěžku loterijní společnosti ovšem nezahrnovala její provozní náklady.

Tabulka 6: Výpočet sazby odvodu z loterií (v mil. Kč)

Část výtěžku	Do 50	50-100	100-500	500-1000	Nad 1000
Stanovené % odvodu	6 %	8 %	10 %	15 %	20 %

Zdroj: Vlastní zpracování (Zákon č. 202/1990 Sb., o loteriích a jiných podobných hrách)

[13] Například hokejový klub LHK Jestřábi Prostějov získal v roce 2015 3 miliony Kč od města Prostějov za prodej reklamní plochy na stadionu (Kadlec, 2015)

Výpočet sazby povinného odvodu ukazuje tabulka č. 1. Systém povinných odvodů z loterií vykazoval známky jasné progresivity. Pro provozovatele to v praxi znamenalo, že čím byl menší výtěžek, tím menší byla procentuální sazba pro povinný odvod.
Tato část znamenala problém v nastavení systému odvodů a pro loterijní společnosti zde vznikal prostor pro „obcházení“ zákona.
Tento prostor se snažily co nejvíce využít ke snížení částky povinného odvodu tím způsobem, že dělily své firmy na co nejmenší části.

Dle loterijního zákona bylo možné, aby sami provozovatelé rozhodovali o tom, jaký VPÚ využijí pro svůj povinný odvod. Tento případ se pouze netýkal odvodů z výherních hracích přístrojů (VHP), které byly součástí příjmů obecních rozpočtů. (Novotný, 2008). Tato část loterijního zákona prošla v roce 2012 výraznou změnou. Dle tabulky č. 7, zobrazující vývoj částek odvedených na jednotlivé VPÚ od roku 2006 do roku 2011, většina odvodů loterijních společností putovala do oblasti sportu. Loterijní společnosti měly také možnost zřizovat své vlastní nadační fondy či jiné neziskové organizace, do kterých své odvody následně odesílaly. Čímž se poskytování povinných odvodů stalo velmi netransparentním. (Hospodářské noviny, 2010).

Dle několika zpráv Hospodářských novin, mohly peníze skrz podobné organizace putovat oklikou nazpět k provozovatelům. Informace ohledně zakladatelů či informace ohledně skutečného využití byly mnohdy velmi obtížně dohledatelné. Samotné využití financí z odvodů v rámci účelu, na nějž byly poskytnuty, bylo tak velice spekulativní.

Tabulka 7: Vývoj odvodů na VPÚ v letech 2006-2011 (v tis. Kč)

	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Ekologie		21 053	23 205	36 823	30 486	13 373
Kultura	48 311	67 768	130 607	228 532	206 896	251 188
Nadace	58 967	180 968	304 351	342 668	477 053	417 488
Obce	818 106	869 747	1 356 787	735 618	536 733	423 162
Sociální	27 971	21 287	76 555	136 942	152 326	184 623
Sport	1 429 987	1 511 454	1 628 167	1 762 784	2 173 246	2 067 313
Školství	11 883	10 325	20 041	21 954	40 942	46 095
Zdravotnictví	24 221	38 008	79 510	95 971	70 513	59 151
Celkem	**2 419 446**	**2 720 610**	**3 619 223**	**3 361 292**	**3 688 195**	**3 462 393**
Z toho na sport	**59,1 %**	**55,6 %**	**45 %**	**52,4 %**	**58,9 %**	**59,7 %**

Zdroj: Vlastní zpracování (MF ČR - Přehled vyúčtování prostředků na VPÚ)

Z části odvodů, jež směřovaly na účel sportu, loterijní společnosti odváděly finance jak do profesionálního sportu, například pro zajištění soutěží jako Tipsport extraliga ledního hokeje, tak na zastřešující organizace jako například Sokol či Československý svaz tělesné výchovy, pro zajištění servisní činnosti, pro tělovýchovné jednoty a sportovní kluby těchto zastřešujících sportovních organizací (KPMG, 2012).

4.3.2. Novelizace zákona a její důsledky pro financování sportu v ČR

Mezi hlavní cíle reformy loterijního zákona patřila především úprava týkající se zpřísnění a zprůhlednění podmínky pro provozování hazardních her, zvýšení ochrany společnosti před jejich možnými negativními dopady na společnost, zvýšení stupně státního dozoru a zajištění výběru stanovené množství finančních prostředků pro rozpočty obcí a státu (Důvodová zpráva k zákonu č. 202/1990 Sb., o loteriích a jiných podobných hrách) od subjektů herního průmyslu.

Cílem novelizace legislativy tedy bylo zvýšit příjem finančních prostředků veřejných rozpočtů z loterií. Legislativa, jež upravovala odvětví hazardu, již nebyla postačující pro současné potřeby a obsahovala nedostatky. Novelizace tedy byla velmi opodstatněná nejen z časového, ale i efektivního hlediska.

Od 1.1.2012 vešla v platnost novela loterijního zákona, jež sebou přinesla řadu novinek. První důležitou změnou byla povinnost pro provozovatele loterijních společností odvádět dle zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, DPPO ve výši 19 %. Další významná úprava loterijního zákona, ovlivňující povinné odvody loterijních společností, představovala změnu systému povinných odvodů. Nově byla stanovena jedna lineární sazba odvodů ve výši 20 % pro všechny typy loterií a hazardních her, a také pro všechny loterijní společnosti, bez ohledu na výši jejich výtěžku. Tento krok měl zamezit štěpení loterijních společností na malé části z důvodu rozdělení výše výtěžku a eliminace vysoké progresivní daně.

Další podstatná změna se týkala rozpočtového určení odvodů. Provozovatelé loterijních společností již nemají právo rozhodovat o VPÚ, jehož prostřednictvím své povinné odvody poskytnou. Je ustanoveno, že povinné odvody z loterií směřují přímo do veřejných rozpočtů. Tímto krokem došlo k eliminaci možnosti provozovatelů loterijních společností odvádět tyto finance do svých nadací či jiných neziskových organizací. Dle § 41 loterijního zákona bylo nové rozpočtové určení povinných odvodů následující:
Část odvodu z výherních hracích automatů a jiných technických herních zařízení je z:

- 20 % příjmem státního rozpočtu
- 80 % příjmem rozpočtu obcí

S tím, že procento, kterým se jednotlivé obce podílejí na části odvodu podle jednotlivého poplatníka odvodu, se stanoví v závislosti na poměru průměrného počtu povolených přístrojů a zařízení tomuto poplatníkovi umístněných na území dané obce v jednotlivých dnech odvodového nebo zálohového období, k celkovému průměrnému počtu povolených přístrojů a zařízení tomuto poplatníkovi v těchto dnech.

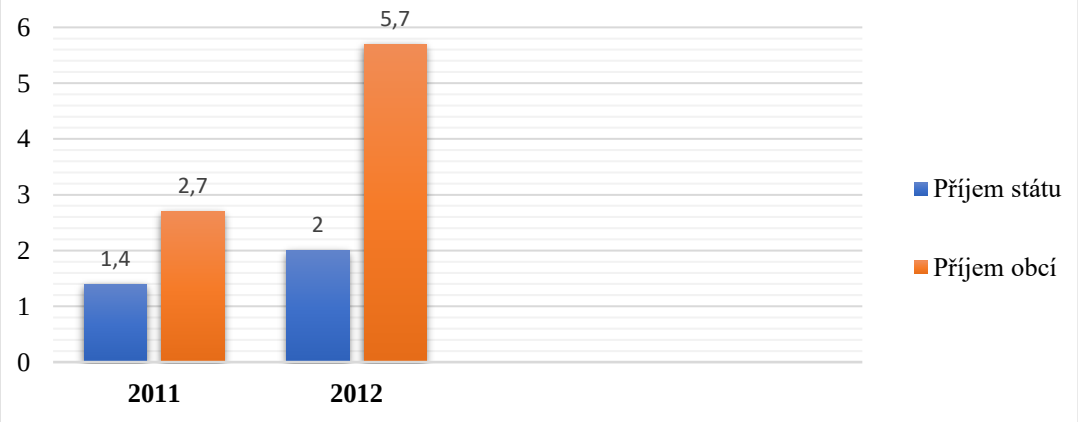
Odvod z loterií a jiných podobných her s výjimkou výherních hracích automatů a jiných technických zařízení je z:

- 70 % příjmem státního rozpočtu
- 30 % příjmem rozpočtu obcí

Procentuální podíl, kterým se daná obec na části odvodu podílí, se stanoví podobně jako procentuální podíl této obce na celostátním hrubém výnosu daně z právnických osob. Což popisuje zákon č. 243/2000 Sb., o rozpočtovém určení daní. Mezi kritéria pro výpočet procentuálního podílu dané obce na celostátním hrubém výnosu DPPO patří dle § 4 zákona o rozpočtovém určení daní výměra katastrálního území, počet obyvatel, násobek postupných přechodů a počet dětí a žáků, kteří navštěvují obcí zřizovanou školu. Procentuální podíl se tak vypočítá jako součet poměrů zmíněných kritérií.

Obce tak získaly vyšší pravomoci v oblasti regulace hazardu.
Legislativní změny příjmy veřejných rozpočtů nepochybně ovlivnily, což dokazuje i graf. Dle dat MF se státnímu i obecním rozpočtům po novelizaci loterijního zákona navýšily jejich příjmy z loterií (MFČR, 2012).

Graf 18: Vývoj státních a obecních příjmů z dotací před a po novelizaci loterijního zákona (v mld. Kč)



Zdroj: Vlastní zpracování, (MF ČR)

Nárůst těchto finančních příjmů se mohl v jednotlivých obcích projevit s různou intenzitou. Je to na ovlivněno hlavně přístupem jednotlivých obcí k regulaci hazardu.

Využití příjmů z loterií je v současné době v kompetenci obcí, které samy definují způsob využití těchto finančních příjmů. Česká republika se tímto krokem zařadila mezi tři státy EU, kde neexistuje povinnost alokace finančních prostředků z loterií přímo do sportu (KPMG, 2012).

Financování sportu z výnosů z loterií však není obvyklý způsob, který je zavedený ve většině zemí EU. Způsoby alokace financí z loterií do sportovního odvětví se liší napříč zeměmi EU.

V roce 2014 byla provedena další podstatná novela loterijního zákona, která umožňuje snížit daňové odvody z výnosů z hazardu až o 25% o částku, jež bude poskytnuta Českému olympijskému výboru jako peněžitý dar. ČOV následně tyto prostředky přerozdělí na základě Programu V – Organizace sportu vydaném MŠMT, přímo do podpory sportu dětí a mládeže, bez ohledu na skutečnost, zda se jedná či nejedná o olympijský sport.

4.3.3. Společnost SAZKA a její vliv na financování sportu v ČR

V roce 1993 došlo ke vzniku Sazka a.s., akciové společnosti státní loterie, jejímiž akcionáři se po vládním rozhodnutí stal ČSTV a další nástupnické organizace. Od roku 1997 se objevovaly ze strany ČSTV poukazy na neflexibilní způsob financování střešního sdružení a nelegitimního zadržování plateb ze strany depozitního účtu MŠMT v rozsahu cca 8 až 28 dnů, jehož prostřednictvím se transferovaly finanční prostředky z hazardu do sportovního odvětví. Zástupci MŠMT „zdržování plateb“ popírali s poukazem na zpoždění plateb ze strany SAZKA, a.s. Dne 19. 11. 1998 VV ČSTV rozhodl o úpravách stanov SAZKA, a.s., tak, aby se mohl dělit výtěžek přímo na valné hromadě akciové společnosti SAZKA bez depozitního účtu MŠMT. SAZKA, a.s., k tomu dostala „souhlas“ v podobě sázkového povolení Ministerstva financí ČR i následně i novely loterijního zákona z r. 1999.

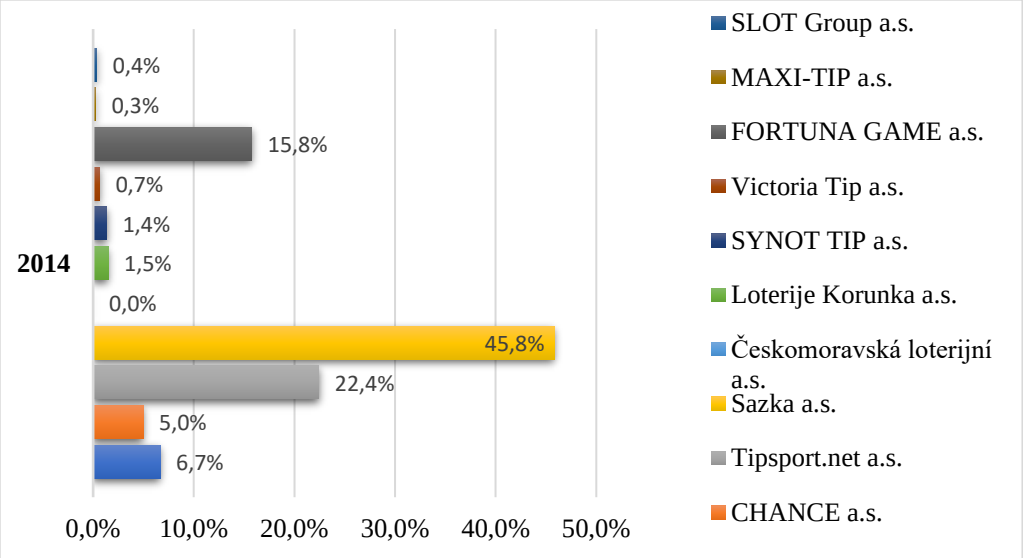
Stát ani prostřednictvím MŠMT a MF ČR proti tomuto postupu nic nenamítal. Stát taktéž přestal delegovat své zástupce do orgánů SAZKA, a.s. a to i přes důrazné upozornění na regresi a nepříznivý vývoj odvodů z výtěžku SAZKA, a.s. do oblasti sportu, na rozmařilé utrácení prostředků vedením SAZKA, a.s., a další problémy.

Interní materiál MŠMT *Racionalizace odvodů a.s. SAZKA*, zpracovaném odborem K3 z r. 1997., obsahoval i návrhy na opatření k nápravě nedostatků. Materiál však nedoznal dalšího rozpracování, ani aplikace navrhovaných řešení. Stát tak v podstatě zcela rezignoval na podíl v řídících a vnitřních kontrolních funkcích SAZKA, a.s., a přišla o funkční kontrolu nad společností SAZKA, a.s. (ČUS, 2015).

Postupně se společnost SAZKA, a.s. dostala do insolvence, a mezi roky 2011-2013 proběhla její celková restrukturalizace. Často uváděný důvod pro vysoké zadlužení společnosti je jmenován projekt výstavby víceúčelové sportovní O2 arény (bývalá Sazka aréna). Tyto výdaje však byly pouze jedním z mnoha nadměrných výdajů, které společnost SAZKA a.s. podnikla a dosáhla tak vysoké míry zadluženosti (ČUS, 2015)

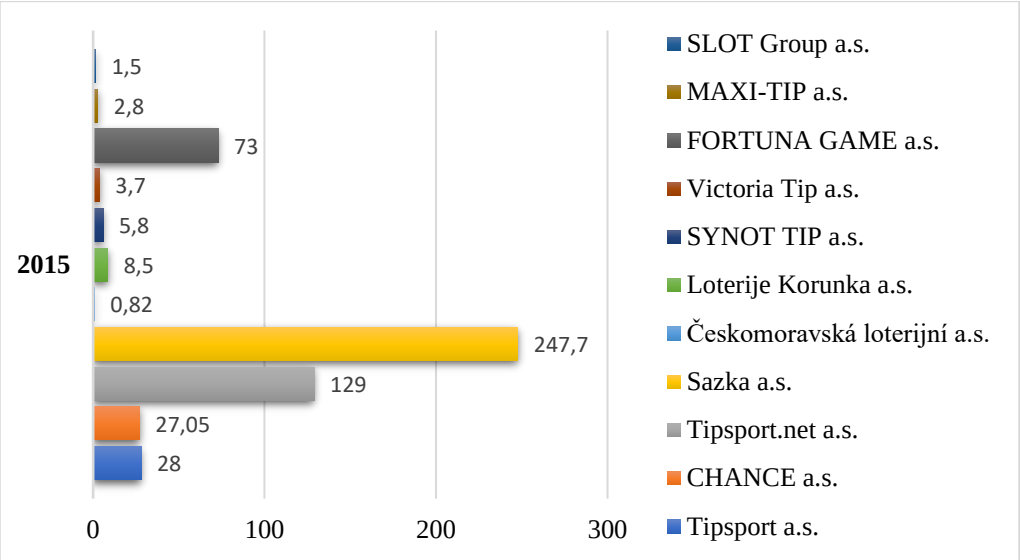
Akcionáři společnosti SAZKA, a.s. byly zastřešující sportovní svazy, které tímto způsobem získávaly finanční podporu na svojí činnosti díky vypláceným dividendám. Bývalí vlastníci akcií touto situací ztratili své podíly v této společnosti. Tyto finance přestaly být součástí objemu finanční podpory jednotlivých zastřešujících sportovních svazů. I přesto má dnes Sazka dominantní postavení co se týče odvodů pro ČOV v rámci peněžitých darů, jakožto možnou daňovou úlevu z povinných odvodů. Tuto situace představuje graf podílu jednotlivých loterijních společností na podpoře organizace ČOV.

Graf 19: Podíl jednotlivých loterijních společností v roce 2014 na celkovém příjmu ČOV z hazardu (v %)



Zdroj: Vlastní zpracování (ČOV – příjem z loterií)

Graf 20: Výše příjmů ČOV od jednotlivých loterijních společností v roce 2015 (v mil. Kč)



Zdroj: Vlastní zpracování (ČOV)

Společnost SAZKA, a.s. přispívá téměř 50% podílem. Přesto je to výrazný propad oproti původním příspěvkům v rámci vyplacených dividend, které činily v roce 2010 až 1,16 miliard Kč.

Je tedy znatelné že nejen celková situace kolem společnosti SAZKA, a.s. (insolvence 2011), ale také legislativní změny měly výrazný dopad na výši finančních prostředků z plynoucích přímo do sportovního odvětví pro organizace zastřešující sportovní činnost v ČR. V době insolvence společnosti Sazka sportovní organizace přišly o jeden z hlavních zdrojů příjmů, který však v této době zůstal bez náhrady. Lze tedy teoreticky říci, že v tomto období financování sportu bylo ochuzeno o přibližně 5-7 % celkových příjmů. Nicméně se podařilo legislativně upravit možnosti financování z municipalitních rozpočtů od roku 2012. Efektivita tohoto kroku však zůstala nenaplněna, neboť samotným municipalitám nebylo nijak určeno, jak mají s finančními prostředky z loterijních odvodů zacházet.

Charakter změn novelizace zákona, týkající se taktéž kritérií odvodu dílčí části zisku z loterií a podobných her, byl zaměřen především na efektivnost státního dozoru a celkovou efektivitu povinných odvodů. V rámci změn lze vyhodnotit, že pro financování sportu v ČR tyto změny neměly pozitivní dopady.

Závěr

Sportování je společenský fenomén, který má trvalý charakter již několik desetiletí. V současné době sport velkou měrou ovlivňuje společnost samotnou, jelikož má toto odvětví velký přesah sociální, ale zasahuje také především do ekonomiky každého státu. Navíc, na základě sílící pozice sportu ve společnosti, bude tento vliv ještě narůstat. Této situace si je vědoma většina vyspělých států, což je důvodem existence propracovaných systému podpory sportovního odvětví v jednotlivých zemích.

V současnosti se podpora sportu v ČR řídí zákonem č. 155/2001 Sb., zákon na podporu sportu a hlavní koordinátorem je MŠMT ČR. Mimo státní rozpočet plynou peníze na podporu sportu i z rozpočtů samosprávních celků, domácností či ze soukromého sektoru. Analýza struktury financování sportu v České republice v období let 2000 – 2015 ukázala, že většinový podíl na financování sportu v tomto období leží na sektoru domácností. Tyto finance však plynou především do základních úrovní sportovního prostředí, které seskupují především amatérské sportovce. Na základě tohoto vyhodnocení se snižuje pravděpodobnost potvrzení či vyvrácení základní hypotézy, jelikož byla postavena na předpokladu, že financování sportu je provázáno s veřejnými rozpočty. Ty však hrají minoritní roli při finanční podpoře sportu v České republice jako takového. Sportovní odvětví má jako celek pozitivní vliv na příjmy státního rozpočtu v České republice. Mimo jiné je sportovní odvětví také příjemcem finanční podpory z veřejných rozpočtů, a proto je důležité se zabývat analýzou vlivu průběhu hospodářského cyklu na financování sportu v České republice.

Při porovnání průběhu hospodářského cyklu v období let 2000 – 2015 a vývoje financí plynoucích na podporu sportu lze vyhodnotit, že přímý a viditelný vliv nebyl potvrzen. Základní hypotéza o možném vlivu průběhu hospodářského cyklu na financování sportu v České republice v období let 2000 – 2015 nebyla plně přijata. V části stanoveného období probíhala na světových trzích globální ekonomická krize, která v Českou republiku zasáhla v roce 2009. Viditelný vliv na výši finanční podpory sportu v české republice, především z veřejných rozpočtů, to však nemělo. Na základě tohoto výsledku lze nepřijmout dílčí hypotézu o vlivu globální krize na výši objemu finanční podpory sportovního odvětví především v letech 2008 – 2012.

Tato situace dokládá, že sportovní odvětví má alespoň částečně diverzifikované portfolio příjmu na podporu tohoto odvětví. Efektivita v podobě organizace, struktury, či samotného systému financování je však nadále přinejmenším diskutabilní. Mnohem výraznější vliv na objem financí ve sportovním prostředí mají legislativní kroky kompetentní vládní instituce Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy České republiky, které se v tomto období odehrály.

V období let 2000 – 2015 se dle analýzy vývoje finančních prostředků směřujících z veřejných rozpočtů do sportovního odvětví, velmi dynamickým způsobem měnilo prostředí dotačních programů, což mělo určitý vliv na výši finanční podpory sportu v jednotlivých letech. Dalším analýzou zjištěným faktem je, že v České republice je finanční podpora směřována do sportovního úseku reprezentace, talentované mládeže a podobných ‚elitních' části, jež jsou zahrnuty do vrcholového sportu. Dle rozboru organizovanosti sportu v České republice však bylo vyhodnoceno, že především sportovní členská základna na základní amatérské úrovni je především ta, která má vliv na příjmy veřejných rozpočtů.

Systém podpory sportu v České republice by se tedy měl určitým způsobem přeorientovat či lépe diferencovat tak, aby byl sport mimo vrcholovou úroveň lépe podporován. Mimo legislativní změny vládní instituce kompetentní v oblasti sportu ovlivnilo financování sportu v období let 2000 – 2015 přijetí novelizace zákona o loteriích a podobných hrách. Tato legislativní změna ovlivnila způsob financování sportovní činnosti skrze loterijní společnosti a její odvody. Nyní je na základě novelizace v kompetencí jednotlivých obcí, jakým způsobem budou využity prostředky z povinných odvodů loterijních společností. Tato novelizace, následné zvýšení příjmů obcí a pokles objemu finanční podpory sportu v České republice ukázal, že v současné době výrazným způsobem chybí dílčí legislativní úprava sportovního odvětví a jeho podpory. Obce, kraje, a jiné samosprávní celky či další subjekty nemají stanoveno, jakým způsobem či jakou částkou se mají podílet na podpoře sportu v České republice. Proti tomu stojí výsledky pozitivního vlivu sportovního odvětví a jasně převyšujících příjmů veřejných rozpočtů oproti výdajům na sport.

Poslední analyzovaná část této práce – vývoj ve společnosti SAZKA, a.s., byl taktéž momentem mající ve sledovaném období zásadní význam, na oblast sportu. Loterijní společnost SAZKA, organizace vytvořena za účelem podpory sportu v České republice, se naprosto obrátila proti svému účelu. Díky vedení a způsobu hospodaření této společnosti se majetek, a především finanční podpora sportovních organizací v letech 2011 – 2013 výrazným způsobem ponížila.

Dle mého názoru je celková situace podpory sportu v České republice nevhodná ve srovnání s vyspělostí našeho státu. Zároveň je snaha o systematickou podporu chaotická, nejednotná a neefektivně koordinovaná. Z tohoto důvodu lze pozorovat podporu především vrcholového sportu, který je v České republice úzce propojen s vládními institucemi, a je tedy lépe kontrolovatelný.

Domnívám se, že je vhodné lépe ukotvit v legislativě České republiky samotnou podporu sportu, čímž by se dosáhl základní stupeň jednotnosti systému podpory, na který by mohly navazovat dílčí kroky podpory obcí, krajů, soukromého sektoru a domácností. Jelikož je v rámci zemí EU využíváno více variant systému podpory sportu, je možné se inspirovat v zahraniční pro vlastní systém České republiky. Nutnost změny však dokládá i celková nespokojenost sportovní obce, problémy s čerpáním dotací z MŠMT ČR, či ubývající počet registrovaných sportovců.

V současné době již v systému podpory sportu v České republice funguje daňová uznatelnost nákladů formou sponzorského daru. Tato varianta je však využívána především v medializovaných a komerčních sportech. Což opět eliminuje podporu malých sportovních oddílů, organizací a sportovišť. Myslím si, že by konkrétním návrhem mohla být například daňová asignace. Daňová zátěž osob v České republice se pohubuje kolem průměru EU, občané České republiky by tedy mohli uvítat možnost, že určité procento jejich daní bude směřovat na přímý veřejně prospěšný účel. Věřím, že tímto směrem je možné se ubírat v rámci systému podpory sportu v České republice.
Sport se v posledních letech stává stále více diskutovaným pojmem široké veřejnosti. Je to způsobeno nejen vývojem výše finanční podpory sportovního odvětví, ale také jeho ekonomickým a sociálním přesahem, jehož dopady mají tendenci se postupně zvyšovat.

Lze tedy předpokládat, že se v následujících letech bude nutné se tématu systému financování sportu, vlivu hospodářského cyklu na jeho financování a dalším dílčím aspektům sportovního odvětví více věnovat. Sportovní odborná veřejnost očekávala posun kupředu již v letech minulých.

Došlo však spíše ke zklamání z vývoje posledních legislativních změn. Je tedy možné, že v příštích letech bude možné sledovat vypracování koncepčních změn, které by definovaly efektivnější systém podpory sportu v České republice.

Dle mého názoru byl cíl této diplomové práce splněn. Práce reflektuje strukturu financování sportu v České republice v období let 2000 – 2015, oproti jiným publikacím se nezaměřuje pouze na veřejné rozpočty, ale na systém jako celek. Při komparaci s průběhem hospodářského cyklu jsou viditelné podobnosti, celkový vliv však nebyl zcela potvrzen. Je však evidentní, že díky pozici sportovního odvětví ve společnosti a také díky sektorům podporujícím finančně sportovní odvětví, podléhá systém financování mnoha vlivům, které by mohly být v budoucnu eliminovány efektivnějším nastavením celkového systému, včetně lepšího přístupu celé společnosti k tomu odvětví.

Seznam grafů, tabulek, obrázků:

Grafy:

Graf 1: Počet dobrovolníků na 100 obyvatel v zemích EU v roce 2008	14
Graf 2: Struktura celkové spotřeby ve sportu v ČR v roce 2011 (v mil. Kč)	18
Graf 3: Struktura přínosů sportu pro veřejné rozpočty v ČR v roce 2011 (v %)	19
Graf 4: Mezinárodní srovnání procentuálního zastoupení dospělých osob s nadváhou a obezitou v populaci jednotlivých států (v %)	23
Graf 5: Hospodářský cyklus	31
Graf 6: Meziroční posun HDP České republiky v období let 2000–2015	36
Graf 7: Roční výdaje na HDP v období let 2000–2015 ve stálých cenách	39
Graf 8: Podíl jednotlivých subjektů na celkovém objemu finanční podpory sportu v ČR	40
Graf 9: Výše finančních příspěvků MO a MV ČR na reprezentaci (v mil. Kč)	45
Graf 10: Podíl finančních příspěvků MO a MV ČR na ostatní sportovní činnost na celkovém objemu této oblasti (v %)	45
Graf 11: Výdaje na reprezentaci (v mil. Kč)	46
Graf 12: Podíl podpory jednotlivých úrovní na financování sportu z veřejného sektoru v roce 2011 (v %)	46
Graf 13: Výdaje obcí, DSO, krajů a regionálních rad na financování sportu v ČR (v mil. Kč)	47
Graf 14: Výdaje na HDP ČR v období 2000 – 2015 (v %, 2010 = 100)	50
Graf 15: Celkové výdaje na sport ze státního rozpočtu (v mld. Kč)	50
Graf 16: Vývoj poměru výdajů státního rozpočtů a výdajů na sport v období 1990 – 2015 (v %)	51
Graf 17: Srovnání poměru výdajů na sport k HDP s průměrem EU (v %)	51
Graf 18: Vývoj státních a obecních příjmů z dotací před a po novelizaci loterijního zákona (v mld. Kč)	63
Graf 19: Podíl jednotlivých loterijních společností v roce 2014 na celkovém příjmu ČOV z hazardu (v %)	65
Graf 20: Výše příjmů ČOV od jednotlivých loterijních společností v roce 2015 (v mil. Kč)	66

Tabulky:

Tabulka 3: Příjmy veřejných rozpočtů ze sportu v ČR v roce 2011 (v mil. Kč)	19
Tabulka 4: Přehled vlád samostatné České republiky	37
Tabulka 3: Dynamika vývoje sportovních dotačních programů MŠMT ČR	42
Tabulka 4: Objemy financí sportovních dotačních programů MŠMT ČR v období 2002-2010	43
Tabulka 5: Příklady dokumentů vládních usnesení	54
Tabulka 6: Výpočet sazby odvodu z loterií (v mil. Kč)	59
Tabulka 7: Vývoj odvodů na VPÚ v letech 2006-2011 (v tis. Kč)	61

Obrázky:

Obrázek 1: Schéma koordinace sportu v České republice	10

Zdroje

Literatura

Czesaný, S.: Hospodářský cyklus (teorie, monitorování, analýza, prognóza), Praha, Linde Praha a. s., 2006, ISBN 80-7201-576-1.

Dimitrov, D., a kol. Die makroökonomischen Effekte des Sports in Europa. Studie im Auftrag des Bundeskanzleramts, Sektion Sport, Wien, 2006. 28str.

Dobrozenský, V. a Stejskal, J., *Nevýdělečné organizace v teorii,* Praha: Wolter Kluwer, 2015 str. 70 – 92, ISBN 978-80-7478-802-4

Frič, P. a Pospíšilová, T., *Vzorce a hodnoty dobrovolnictví v české společnosti na začátku 21. století*. 1. vyd. Praha: Agnes, 2010. ISBN 978-80-903696-8-9

Grexa, J. – Strachová, M. *Dějiny sportu*. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 2011. ISBN 978-80-210-5458-5.

Holčík, J. *Systém péče o zdraví a zdravotní gramotnost*. 1. vydání. Brno: Masarykova univerzita, 2010. ISBN 978-80-210-5239-0

Janků, M. a kol., *Nové občanské právo v kostce (stručný úvod),* Praha: C. H. Beck 2014, ISBN 978-80-7400-516-9

Kramář, K., Hušák, A. a kol. *Herní právo*. 1. vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2006. 181 str. ISBN 80-86898-80-6.

Kumpera, V. In *Otázky sportovního práva*. Praha: Ústav státu a práva AV ČR, 2008. ISBN 978-80-904024-1-6

Novotný, J. *Ekonomika sportu*. Praha: ISV, 2000. ISBN 80-85866-68-4

Novotný, J. *Sport v ekonomice*. Vyd. 1. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2011. ISBN 978-80-7357-666-0.

Slepičková, I. *Sport a volný čas: vybrané kapitoly*. 2. vyd. Praha: Karolinum, 2005. ISBN 80-246-1039-6.

Sluka, T. *Profesionální sportovec (právní a ekonomické aspekty).* Praha: Havlíček Brain Team, 2007, ISBN 80-903609-5-5

Tomek L. a kol., Reportáž – Akademi Red Bullu, Sport magazín, 10.11.2017, 45, str.8-19, ISN 1214-3677

Online zdroje

Aktuálně.cz, *Do Česka přijelo o desetinu více turistů než před rokem, pomohly sportovní akce* [online]. Praha, 9.9.2015 [cit. 2017-06-11]. Dostupné z: https://zpravy.aktualne.cz/ekonomika/do-ceska-prijelo-o-desetinu-vice-turistu-nez-pred-rokem/r~dcad9d1256c911e5a896002590604f2e/

Aktuálně.cz, *Politická nestabilita ekonomice neprospívá* [online]. 3. 3. 2003 [cit. 2017-08-28]. Dostupné z: https://zpravy.aktualne.cz/finance/politicka-nestabilita-ekonomice-neprospiva/r~i:article:138964/

Amnyos, *Study on the funding of grassroots sports in the EU* [online] AMNYOS, 2011, [cit. 2017-07-12] Dostupné z: www.bloso-kicks.be/Sporteneu/Documents/11601_EU_study_funding_grassroots_sports_finalreport_vol2.pdf

CEED – Centrum pro rozvoj ekonomického vzdělávání [online]. [cit. 2017-07-12] Dostupné z: http://www.ceed.cz/makroekonomie/50-5_typy_hosp_cyklu.htm http://www.ceed.cz/makroekonomie/grafy/03-Hospodarsky_cyklus.gif

Council of Europe, *European sports charter*. [online]. 1992 [cit. 2017-08-19]. Dostupné z: https://www.coe.int/t/dg4/epas/resources/texts/Rec(92)13rev_en.pdf

Česká národní banka: *Historie ČNB- Koruna na cestě k volné směnitelnosti* [online]. Historie ČNB [cit. 2017-07-23]. Dostupné z: http://www.historie.cnb.cz/cs/menova_politika/6_menova_politika_na_ceste_ke_standardu_vyspelych_zemi/4_koruna_na_ceste_k_volne_smenitelnosti/

Česká národní banka: *Systém časových řad ARAD* [online]. [cit. 2017-11-12]. Dostupné z: dostupné z: http://www.cnb.cz/cnb/STAT.ARADY_PKG.PARAMETRY_SESTAVY?p_sestuid=28852&p_strid=ACCABB&p_lang=CS

ČOV, *Podklad pro veřejnou rozpravu k návrhu zákona o podpoře sportu*, [online], ČOV, 2014, [cit. 2017-06-28] Dostupné z: http://www.olympic.cz/docs/2014_COV_Podklad_Zakona_sportu_v2_web.pdf

ČOV, Příjem z loterií [online]. [cit. 2017-11-12] Dostupné z: http://www.olympic.cz/loterie/

ČSÚ, Český statistický úřad, *Statistická ročenka České republiky – Trh práce* [online]. 2015 [cit. 2017-06-28]. Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/czso/10-trh-prace-

ČSÚ, Český statistický úřad, Statistická ročenka České republiky - *HDP výdajovou metodou* [online]. 2015 [cit. 2017-06-29]. Dostupné z: http://apl.czso.cz/pll/rocenka/rocenka.presmsocas?jmeno_tabulka=M%201abd&rokod=1990&rokdo=2016&mylang=CZ&ceny=bc&vystup=obrazovka&priznak=M00011&typ=2&jak=1&dejarchiv=0

ČUS, *Ročenka ČUS* [online]. 2014. Velké Přílepy: Olympia, 2015 [cit. 2017-03-21]. ISBN 978-80-7376-398-5. Dostupné z: http://www.cuscz.cz/files/1377YmU.pdf

ČUS, Česká unie sportu: Sazka v konkurzu [online]. 2015, [cit. 2017-04-12]. Dostupné z: http://www.cuscz.cz/files/631NGE.pdf
Dobrovolnik.cz [online] 2014. [cit. 2017-09-29]. Dostupné z:http://www.dobrovolnik.cz/management-dobrovolnictvi/dobrovolnictvi-a-paragrafy/

Důvodová zpráva k zákonu č. 202/1990 Sb., o loteriích a jiných podobných hrách, [online]. [cit.2017-12-01].Dostupné z: https://i.iinfo.cz/urs-att/Loterie_Duvodova_zprava-112533199673111.pdf

European Commission, *Special Eurobarometer 412 "Sport and physical activity"* [online] 2014 [cit. 2017-06-09]. ISBN 978-92-79-36836-3. Dostupné z: http://ec.europa.eu/health/nutrition_physical_activity/docs/ebs_412_en.pdf

FAČR, *Klubový licenční manuál – edice 2013,* [online], FAČR, 2013, [cit. 2017-11-30] dostupné z: http://www.clublicensing.cz/wp-content/uploads/2014/08/2013-Klubovy-licencni- manual.pdf

Harding, G. *The tragedy of the commons*. [online], Science, 1968, [cit. 2017-11-11] dostupné z: http://www.sciencemag.org/content/162/3859/1243.full.pdf">

Hayek, Friedrich A.: Monetary theory and the Trade cycle, [online], Sentry press, New York, 1933. [cit. 2017-11-11] Dostupné na: http://mises.org/sites/default/files/Monetary%20Theory%20and%20the%20Trade%20Cycle_5.pdf

HÁJEK, M., Důsledky podfinancování sportu v regionech In Financování sportu mládeže a Financování sportovních klubů v ČR, [online], Praha: Poslanecká sněmovna Parlamentu ČR, 11. 11.2015. [cit. 2017-03-22]. Dostupné z: http://docplayer.cz/8989391-Financovani-sportu-mladeze-financovani-sportovnich-klubu-v-cr-poslanecka-snemovna-parlamentu-ceske-republiky-dne-11-11-2015.html

Hobza, V. a Novotný, J., Vybrané aspekty dotační politiky a její vliv na institucionální vývoj a tendence v české tělovýchově a sportu [online] Ekonomika a management, vydání 1, 2008, [cit. 2017-08-24] Dostupné z: http://www.vse.cz/eam/15

Kadlec, M., *Jestřábi dostanou tři miliony!* [online] Prostějovský večerník, 20. 5. 2015,
[cit. 2017-10-30] dostupné z: http://www.vecernikpv.cz/sport/ledni-hokej/10385-jestrabi-dostanou-tri-miliony

Kejval, J., *Financování českého sportu,* [online] ČOV, 6. 10. 2015, [cit. 2017-11-17] dostupné z: http://www.olympic.cz/upload/files/Jiri-Kejval-Financovani-ceskeho-sportu-610-2015.pdf

Keynes, John M.: The General Theory of Employment, Interest, and Money, ISN ETH Zurich, [online], International Relations and Security Network, 1936. [cit. 2017-11-11] Dostupné na: http://etext.library.adelaide.edu.au/k/keynes/john_maynard/k44g/k44g.html

Komise evropských společenství. *Bílá kniha o sportu* [online]. 2007 [cit.2017-10-30]. Dostupné z: http://www.msmt.cz/uploads/soubory/TVS/2008/Bila_kniha_sport_cze.pdf

Kraus, M., Strukturální problémy financování českého sportu, In Financování sportu mládeže a Financování sportovních klubů v ČR, [online], Praha: Poslanecká sněmovna Parlamentu ČR, 11.11.2015 [cit. 2017-03-22]. Dostupné z: http://docplayer.cz/8989391-Financovani-sportu-mladeze-financovani-sportovnich-klubu-v-cr-poslanecka-snemovna-parlamentu-ceske-republiky-dne-11-11-2015.html

KYDLAND, E. Finn; PRESCOTT, C. Edward: Time to Build and Aggregate Fluctuations, Econometrica, [online] Vol. 50, No. 6, 1982. [cit. 2017-10-31] Dostupné na: http://www.jstor.org/stable/1913386

KYDLAND, E. Finn; PRESCOTT, C. Edward: The Econometrics of the General Equilibrium Approach to Business Cycles, The Scandinavian Journal of Economics, [online] Vol. 93, No. 2, Proceedings of a Conference on New Approaches to Empirical Macroeconomics, 1991. [cit. 2017-10-31] Dostupné z: http://www.jstor.org/stable/3440324

KPMG, *Koncepce financování sportu v České republice*. Analyticko – koncepční studie, [online], KPMG, 2012, [cit. 2017-03-22] Dostupné z: http://www.olympic.cz/financovani/docs/koncepce_financovani_sportu_prezentace_v9a.pdf

KPMG ČR, *Pozitivní efekty Mistrovství světa IIHF v ledním hokeji*, Analytická studie, Praha: [online], KPMG 2015 [cit. 2017-02-17] Dostupné z: https://home.kpmg.com/cz/cs/home/clanky-a-analyzy/2016/01/mistrovstvi-se-cesku-vyplati.html

KPMG, *Prevence nemocí vyvolaných nadváhou a obezitou prostřednictvím sportu*, [online], KPMG, 2014, [cit. 2017-02-17] Dostupné z: http://www.olympic.cz/upload/files/Sport-jako-prevence-nemoci-prezentace.pdf

LOVĚTÍNSKÝ, V., - MYLKOVÁ, P. *Fungování příspěvkových organizací v České republice a vybraných zemí Evropy.* [online] Praha: Parlamentní institut 2011, [cit. 2017-9-18]. Dostupné z: http://www.avpo.cz/sdata/prispevkove_organizace_v_CR_a_EU_78.pdf

MPO.cz, *Ministerstvo průmyslu a obchodu a čeští sportovci podpoří společně český export na olympijských hrách v Soči*[online] 2013 [cit. 2017-06-24] Dostupné z:Dhttp://www.mpo.cz/dokument141622.html

MF ČR, Monitor – informační portál [online]. [cit. 2017-10-24] Dostupné z: http://monitor.statnipokladna.cz/2010/

MFČR, *Odhad příjmů obcí v roce 2012*. [online]. 2011 [cit. 2017-4-09]. Dostupné z: http://www.mfcr.cz/cs/soukromy-sektor/monitoring/vysledky-z-provozovani-loterii/2011/odhad-prijmu-obci-v-roce-2012-2871/

MF ČR, *Přehled vyúčtování VPÚ za rok 2011*. [online]. 2012 [cit. 2017-02-05]. Dostupné z: http://www.mfcr.cz/cs/soukromy-sektor/monitoring/vysledky-z-provozovani- loterii/2011/prehled-vyuctovani-prostredku-2011-2859

MF ČR, Státní závěrečné účty – archiv dokumentů [online]. [cit. 2017-01-24] Dostupné z: http://www.mfcr.cz/cs/verejny-sektor/statni-rozpocet/plneni-statniho-rozpoctu

MŠMT ČR, Archiv dokumentů odboru sportu [online]. [cit. 2017-10-2] Dostupné z: http://www.msmt.cz/sport-1/pro-odborniky

MŠMT ČR, Koncepce státní podpory v České republice, [online], Praha: MŠMT 2011. [cit. 2017-09-28]. Dostupné z: http://www.msmt.cz/sport/statni-podpora-sportu-pro-rok-2011

MŠMT ČR, S*tatistická ročenka školství: Výkonové ukazatele*. [online]. Praha, 2015 [cit. 2017-01-18]. Dostupné z: http://www.msmt.cz/vzdelavani/skolstvi-v-cr/statistika-skolstvi/statisticka-rocenka-skolstvi-vykonove-ukazatele

MODIGLIANI, Franco: Liquidity Preference and Theory of Interest and Money, [online], Econometrica, Vol. 12, No. 1, 1944. [cit. 2017-10-11] Dostupné z: http://www.jstor.org/stable/1905567

Olymp Centrum sportu Ministerstva Vnitra ČR: Základní informace [online]. [cit. 2017-25-11] Dostupné z: http://www.olympcsmv.cz/zakladni-informace/

Pavlík, M., *Základní ekonomické charakteristiky sportovních kubů v ČR,* [online] Tělesná kultura Vol. 36, No 1, 2013. str. 68 – 90, eISSN 1803-8360, [cit. 2017-03-25] Dostupné z: http://telesnakultura.upol.cz/index.php/telesnakultura/article/viewFile/144/175

Schumpeter, A. Joseph: Business Cycles, A Theoretical, Historical and Statistical Analysis of the Capitalist Precess, Abridged with an introduction by Rendigs Fels, , [online], New York Toronto London, McGraw-Hill Book Company, 1939, Elektronická edice, 2004. [cit. 2017-8-2]. Dostupné z: http://www.espiritodafenix.com/index_arquivos/Arquivo/50_Schumpeter_Ciclos_de_Negocios/schumpeter_business_cycles.pdf

ÚOHS, *Aplikace pravidel veřejné podpory v oblasti sportu*, [online], ÚOHS, 2015, [cit. 2017-08-24] Dostupné z: https://www.uohs.cz/cs/verejna-podpora/vybrane-oblasti-verejne- podpory/aplikace-pravidel-verejne-podpory-v-oblasti-sportu.html

Vláda České republiky: Přehled členů vlády Bohuslava Sobotky. [online]. 2017, [cit.2017-03-22]. Dostupné z: https://www.vlada.cz/cz/clenove-vlady/historie-minulych-vlad/prehled-vlad-cr/1993-2013-cr/bohuslav_sobotka/prehled-clenu-vlady-bohuslava-sobotky-29-01-2014---trva-124534/

Vláda České republiky. Národní ekonomická rada vlády [online]. 2009 [cit. 2017-04-11]. Dostupné z: http://www.vlada.cz/cz/ppov/ekonomicka-rada/narodniekonomicka-rada-vlady-51371/.

WHO, World Health Organization: *Nutrition, Physical Activity and Obesity: Czech Republic.* [online]. 2013, [cit. 2017-04-12]. Dostupné z: http://www.euro.who.int/__data/assets/pdf_file/0005/243293/Czech-Republic-WHO-Country-Profile.pdf?ua=1

Legislativní normy

Novela loterijního zákona č.63/1999: Zákon č. 202/1990 Sb., o loteriích a jiných podobných hrách

Zákon č.115/2001 Sb., o podpoře sportu

Zákon č. 89/2012 Sb., Občanský zákoník, v platném znění

Zákon č. 90/2012 Sb., O obchodních korporacích

Zákon č. 513/1991 Sb., Obchodní zákoník

Oral history

BOHÁČ, J., *Vystoupení generálního sekretáře ČUS v rámci odborného semináře,* [online], Poslanecká sněmovna Parlamentu ČR, Praha 11. 11. 2015 [cit. 2017-9-30]. Dostupné z: http://slideplayer.cz/slide/11170925/